[Axel Gabriel Ingelius]

Ama 4.

HEINOLABLOMMAN.

ROMANTISK BERÄTTELSE

AF

FÖRF. TILL GRANRISKOJAN.

ÅBO,
HOS J. W. LILLJA & CO, 1856.

Imprimatur: *G. F. Aminoff.*

Kap. I.

Wenn ich mich lehn' an deine Brust,
Kommt's über mich wie Himmelslust;
Doch wenn du sprichst: ich liebe dich,
So muss ich weinen bitterlich.

Heine.

I östra delen af det romantiska Tavastland samt något så när i midten af hela Finland utbreder sjön Päijänä sin väldiga vattenmassa.

Det intagande Suomilandet med dess tusen sjöar! Europas största sjö, Ladoga, ligger till hälften i Finland. Dess bröst hvilar på finsk bädd. Sedan komma i ordningen Saima, modren för många vatten, samt Päijänä, en egen och sjelfständig sjö.

Päijänä utfaller i Finska viken medelst den historiska Kymmene-elf, hvilken dock under olika stadier antager olika namn, först Keltis, sedan Jyränkö och när han öfvergifvit Tavastland, Kymmene.

Må man icke vänta något särdeles lugn eller lämplighet för sjöfart af en flod, som alltför kortväga har att afföra en betydande vattenmassa från

en sjö, belägen så pass högt öfver hafvet som Päijänä. Lik de flesta nordiska floder är Kymmene-elf i sin helhet otjenlig till seglats. Snart kan Saima och alla med den sammanhängande vatten stolt förhäfva sig öfver den arma Päijänä. Päijänä har ingen kanal; tills vidare är han afstängd ifrån bildningen, hafvet. Derföre är han så vemodigt leende.

Vid Kymmene elfs mellersta lopp, i det sydostligaste hörnet af Tavastland, finnes en småstad vid namn Heinola. Geografen Palmblad uppger, att denna köping ligger på en halfö, vid en sjö och Keltisström. Emellertid tro vi oss veta, att strömmen, hvilken i dessa trakter dels genomflyter dels bredgar sig till sjöar, här heter Jyränkö.

Så liten Heinola än är, har hon dock hela tre namn. Hon kallas af allmogen temligen allmänt Jyränkö, liksom floden (eller sjön), Dessutom tillhör henne — om förlåtelse, att förf. gör staden till ett feminin! — ett äldre namn, Tommola. Med förvåning betraktar man nemligen i gamla vännen Djurbergs geografi af år 1801 «Tommola, en lite regulier stad, midt i länet, säte för Landshöfdingen i Tommola län!» Då de två öfriga städerna i detta allaredan förgätna, mystiska län, (måhända dock Kymmenegårds län), «sammansatt utaf delar af landskapen Nyland, Tavast-

land och Savolax,» upptagas vara Borgå och Lovisa, kan väl med detta Tommola icke menas något annat än Heinola.

Alla dessa namn äro finska. Af mag. H. A. Reinholms intressanta och värderika afhandling «Om de fordna Finnarnes dop och dopnamn» finner man att namnet Heino är ett af de gamla, äkta finska namnen. Heinola betyder då Heinos ort eller egendom, hvilket en svensk läsare till underrättelse lemnas, jemte bifogad snärt om huru lågt en försvenskning deraf — t. ex. till Henriksböle? — skulle klinga. Fy, det vore afskyvärdt.

Af stadens tre namn kan man utan särdeles risk tilldöma priset åt Heinola.

Det är anmärkt, att finskan i sina ljudfall rätt ofta har nog starkt tycke af den ljufliga italienskan. Detta slår fullkomligen in på det vackra ordet Heinola. Man får blott af detta namn aning om naturen kring Heinola, som är vacker och värd att se.

Sjelfva köpingen är icke af någon slående effekt. En mängd röda trädhus, inväfda med trädgårdstäppor, gör att man om Heinola kan använda den förrige engelsmannens qvickord om Upsala: «en korg med kräftor och dill emellan.» Det är en täck och anspråkslös ort, som icke ens har att bjuda på — vatten. Men behagar man stiga

upp på de närliggande kullarna, har man äfven häri intet öfrigt att önska.

Går det således icke rätt väl an, att berättelsen utgår ifrån denna undangömda, angenäma punkt af verlden? Och om berättelsen blifver alltför obetydlig, må då Heinolas egen obetydlighet tjena författaren och — läsaren till förevändning och mildrande ursäkt.

— — — —

För ett antal år sedan — skada att den af årtal i allmänhet glömske icke kan bestämdt uppge året — var ett särdeles lif och en ovanlig rörlighet rådande vid en af Jyränkös stränder icke långt från Heinola stad.

En hop barn sågos beskäftigt flyga ikring en gammal lada, rättare dock ett torkhus, som stod der och allvarligt speglade sig i strömmens brus.

Saken var att här skulle blifva ett sällskapsspektakel. Den gamla, långa ladan skulle nu fira sin bästa triumf. Hon skulle redas till ett Thalias tempel. Derföre såg den gamla ladan så vigtig ut.

Handlanden och för detta brukspatronen Wainonen egde här ett hemman, på hvars mark äfven det gråa torkhuset stod. För att förnöja sina barn, samt äfven för att med tacksamhet återbära de bjudningar, hvarmed han så ofta be-

hedrades af sina grannar i staden och på landet, tyckte gubben det icke illa vara att tillställa en kontrabjudning, hvilken i form af sällskapsspektakel troligen skulle antagas. Ty å orter, der icke ens kringstrykande, mindre lyckligt lottade teatertrupper ofta göra den äran, kan man väl ega en förlåtlig nyfikenhet att åse sådant.

Handlanden Wainonens bekantskaper voro icke få. Ty omkring små städer på landet uppstår ett särdeles intimt sällskapslif. Den lilla staden bildar visserligen medelpunkten, men dess radier äro längre än man ville tro. De sträcka sig väl ända till fem mil omkring. Den lilla trefliga småstaden bildar ett särdeles starkt föreningsband, hvars makt man med nöje lider.

Deraf uppstår, i förbigående taladt, att t. ex. resande artister, som med njuggan nöd låta sin konstnärsära sjunka derhän att gifva en representation i den lilla köpingen, med glädje och häpnad vid sjelfva representationen märka sig vara åsedda eller åhörda af ett nära nog lika stort antal, som sjelfva köpingens folknummer. De beskedliga artisterne visste icke, att sjelfva massan af konstälskande utgöres icke af stadsboerne utan af de kring staden spridda landsboerne.

Handlanden Erik Wainonen var sedan några år enkling och som han allaredan öfverskridit femtionde året, var det ingen säkerhet mer, att gub-

ben skulle rycka an och gifta sig ånyo. Sin maka i tiden hade han varit ömt och varmt tillgifven.

Men oaktadt det antydda icke var någon säkerhet, började dock hos en och annan bedagad ungmö någon förhoppning uppstå med anledning af denna improviserade bjudning. Det hette nemligen i sqvallerkollegierna, att den raske handelsmannen nu ville se hos sig så mycket gäster som möjligt, för att efter smak och fritt i det gröna få välja sig en maka och åt barnen en god och intagande styfmoder. Att bjudningen härigenom blef än mera hörsammad, förstår sig sjelft.

Hans fordom långt flera barn hade döden, denne familjernes stränga och obevekliga härjare, reducerat till tvenne, en gosse om femton och en flicka om elfva år.

Saladin Axel var namnet på sonen, som väl till förståendes icke var någon mindre personlighet, än en från Heinola trivialskola nyss «valedicerad» elef. Saladin var således allaredan att anses för välbeställd gymnasist och bar äfven sitt hufvud med högre är än tillförene. Ty det är dock, kan man se, en väsendtlig skillnad mellan en skolär och en gymnasist.

För öfrigt var han en af ynglingar, som länge stå i knut. Mången tolfårig gosse var så lång som Saladin, men dennes muskler voro så mycket

mera knutna och starka. I alla möjliga ridderliga idrotter kunde han mäta sig med hvilken lång femtonåring som helst. Då han dessutom å förståndets vägnar öfverträffade de flesta, kan man lätt förstå, hurusom han af sina kamrater betraktades med någon viss vördnad blandad med en god portion af afund.

Det var ett starkt syskontycke mellan den lilla Saladin och hans nästan lika långa syster Helena. Dock var Saladins ansigte mera intressant än vackert; visserligen beskuggade hans mörka lätt lockiga hår ett friskt och blomstrande anlet, men dettas partier lemnade mycket öfrigt att önska. Så voro de djupt liggande, bruna ögonen för små och uppburo, oaktadt allt deras lif, icke rätt värdigt den litet för breda och uppåtsträfvande *nordiska* näsan. Kinderna voro mot tinningarna något utstående och harmonierade icke rätt väl med den korta och knubbiga hakan.

Den lilla Helena, eller såsom hon vanligen kallades Elin, var deremot så plastiskt skön, att äfven den mest utbildade kritikast icke i hennes ansigte funnit något att klandra. Det kastanjebruna lockiga håret omslöt älskeligt och täckt de ljusröda, otadeliga kinderna, den hvita, skönt hvälfda, himmelsrena pannan. Ögonen, de milda och strålande ögonen voro mörkblå. Elin var en skön docka, men en docka med rörelse och lif.

Kan en tjuguårig läsare häraf skapa sig en bild af den lilla Elin, vore det godt och väl, ty rent ut sagdt . . . . just denna Elin är berättelsens hjeltinna.

— — —

Det sällskapsspektakel som nu skulle ges der i nejden af Heinola var äfven i så fall pikant, att rollerna utfördes endast af barn.

Anspråken äro vid så beskaffade sceniska föreställningar i allmänhet icke stora. Utför en eller annan af de små dilettanterne sitt parti något så när bra, är åskådarenes förtjusning lätt att emotse. Trefliga gubbar blifva än trefligare, nytra matronor än nytrare. «Kärliga minnen förtälja om ungdomsår» — säger skönt Atterbom, ehuru han sanningsenligt utgår icke ifrån en jordisk lada till teater utan «högt från herrliga stjernor.»

Sedan gossarne och flickorna i afskilda, enkom improviserade tält, belägna emellan scenens fondkuliss och den långa byggnadens gafvel påklädt sig de för den först spelande pjesen bestämda kostymer, steg man fram för att begagna de få lediga ögonblicken till gifvande af råd beträffande hvad i pjesen vore att iakttaga, samt hvad i drägten att rätta.

— Du har inte begagnat det här? sade Sala-

din till sin syster, i det han pekade på en liten sminkdosa.

— Jo visst har jag det litet — svarade Elin och rodnade till sminkets färg, emedan hon sagt en osanning. Hon hade icke liksom de andra flickorna sminkat sig. Men när hon såg såväl gossarnas som flickornas blickar skarpt fixerande henne, kom hon i plågsamt bryderi och utbrast: — nej, bästa Saladin, jag narrades. Men nog skall jag sminka mig, om det så måste vara.

— Ja, och ser du, här är det tillåtet.

Dristigt framträdde nu de bådas småkusin, Otto Hjerpén, och sade de smickrande orden:

— Smink åt Elin, hvad skall det till! Bättre, tusen gånger bättre är Elin utan.

Otto var son till en ganska förmögen possessionat, kusin till Wainonen, samt liksom denne under vintrarne oftast bosatt i Heinola, men om somrarne på landet. Otto var jemnårig med Saladin, med hvilken han äfven gjort jemna steg i skolan. Visst satt han alltid under denne, men Otto ansåg detta vara en orättvisa af lärarene och trodde att han nog skulle få sin skada igen på gymnasiet. Föröfrigt var han nära hela hufvudet längre än den stackote Saladin, och såg äfven bättre ut. Otto hade städse på barnbalerna ansetts såsom lejonet bland skolärerne.

Elin, hvilken som knappast sluppit sin obehag-

liga rodnad, rodnade om möjligt ännu högre än nyss och visste icke hvad vid denna meningstrid var att göra. Nu framträdde en tolfårig flicka, som sjelf var sminkad med nästan för mycken omsorg, och menade, att «herr Otto» hade rätt. Denna mening biträddes äfven af de öfriga flickorna, deribland Ottos syster, den tolfåriga Hilda.

Elfvaåringen Elin skulle nu sannolikt gifvit efter, helst utslaget utföll i enlighet med hennes egen åsigt och önskan. Hon ansåg nemligen det för så flatt, kanske orätt, att sminka sig, om det än var tillåtet. Vidare torde hon haft en omedveten föreställning om egen älskvärdhet och att hon just icke saknade sminket. Men nu framträdde en eljest fåordig rektorist, den tjocke och korte Lennart Lärka, öppnade sin mun, talade och sade:

— Men jag tycker, att Elin måste sminka sig.

— Kantänka, så att du tycker det, fröken Lärka! — menade Otto Hjerpén med ett försmädligt leende.

Fröken Lärka var det ironiska öknamn Lennart kommit sig till i skolan. Skolgossar sentera det komiska mera än gammalt folk och genom detta öknamn gjordes Lennart Lärkas knubbighet än mera påfallande.

— Ja grina du på bara. Men så tycker jag.

Saladin som hörde, att åskådarene redan bör-

jade samla sig bortom ridån och som befarade ett uppträde mellan den hetlefrade Otto och den temligen lugne Lennart, drog den sednare afsides och frågade honom, hvarföre han ville, att Elin skulle sminka sig.

— Jo ser du — svarade Lennart; — det skall jag nog säga dig. När de andra flickorna höllo med Otto och ville, att din syster icke skulle sminka sig, för kantänka..... de menade, att hon icke genom sminket kunde bli vackrare, än hon är..... då märkte jag på deras miner någonting förargligt, som jag icke vill tåla. Det var liksom skulle de ha tyckt, att det var egenkärt och näsvist af Elin, att vara osminkad, då de sjelfva icke sparat på den ädla varan. Det var en försmädlig min liksom af afund och sjalusi, ty de måste väl inom sig medge, huru mycket sötare Elin är, än de.

Den stackars Lennart hade blifvit helt varm om hufvudet vid detta tal, det längsta han troligen talat under hela sitt lif. Saladin inföll modigt:

— Nå om de *hönorna* än afundas Elin, hvad gör det!

— Jo ser du, «afund föder hat.» Och om icke Elins kamrater just börja att hata Elin, så hålla de i alla fall af henne mindre efter sådant. Och hvad de tycka, lära deras föräldrar äfven

snart börja göra. Är det icke bättre, att din syster är afhållen mera än mindre? Jag tycker Elin borde vara afhållen af ..... alla.

Saladin, som nu insåg Lennarts mening och sin systers möjliga våda, klappade nästan med tårar i ögonen Lennart på axeln och utbrast:

— Du är en duktig gosse Lennart, fast di skäller dig till fröken Lärka.

Så sagdt gick han till sin syster, samt hviskade henne i öronen några ord, som hade den följd, att Elin, liksom de andra flickorna förut, gick till den lilla silfverdosan med dess dyrbara teaterinnehåll, sminket. Dock uraktlät hon att med den brända korken svärta sina ögonbryn, ty de behöfde sådant påtagligen icke.

Dock måste vi medge, att Elin gjorde sådant mera af respekt för sin äldre broder, än gerna. Man bör veta, att så barn hon var, hade hon dock en stor förkärlek till den lysande Otto framför den obetydlige Lennart, och nu var det den sednares åsigt, som segrade.

Platserna voro upptagna och ridån gick upp. Till en början gafs «Strandrätten» af Kotzebue (denne olycklige man, «som lefde af bläck och dog af sand» .... men hvars teaterstycken, såvida de bibehållit sig på scenen i fyratio år, dock icke torde sakna värde till den grad, som nyare recensenter vilja låta påskina. Göthes yttrande

om Kotzebue var: «det är en man, som varit mycket med och alltid hållit ögonen uppe.»)

Amalias parti spelades af Elin, Otto var hennes älskare. Lennart hade den afskyvärda Hajs roll.

Alla de unga amatörerne skördade applåder, hvaraf modet vexte till de nästföljande styckena. Det ena af dem var det snart sagdt oförgängliga «Rataplan eller den lille trumslagaren,» hvarvid Elin hade titelrollen och nästan hänryckte sin publik. Men när hon slutligen jemte Otto och Hilda utförde en scen ur en opera, hvarvid så sång som dans förekom, kände förtjusningen inga gränser. Det gick så långt, att äldre personer, som knappt kände hvarandra, omfamnades. Allmänt skreks: — *hurrah för värdens dotter, hurrah för den lilla Elin, vivat Elin Wainonen!*

Men der hördes äfven mera pathetiska acklamationer, sådana som: — *lefve konsten i norden, hurrah för Heinolas bästa docka, lefve Heinolablomman!*

Detta sista utropades af en ung man, som nyligen läst och blifvit förtjust af parisiska mysterier och «Fleur de Marie.» Sannolikt hemtade han derifrån detta epithet, såsom reminiscens eller variation. Men som det råkade vid hans acklamation vara ett litet andrum, förnummos hans ord tydligen af alla, och väckte genast sensation

af den art, att man nu enstämmigt utropade: — *hurrah för Heinolablomman, lefve Heinolablomman!*

(Vid sällskapsspektakler, då de skola tillgå på högtidligt och värdigt vis, brukas hvarken applåder eller framropningar. Sådant skulle i helst något större städer väcka ond blod, kantänka såsom ett ingrepp emot det *privata nöjet* (hvilket dock beklagligtvis vanligen löses med penningar och således är publikt); men på landet och då ingen «entree» erlägges, är man icke så noga. Gerna vill man der imitera hvad som plägas vid de publika nöjena i de stora städerna och man applåderar helt trankilt. Således må ingen snusförnuftig läsare stöta sig vid detta brott mot etiketten, begånget i nejden af det lilla Heinola!)

— *Fram med Heinolablomman!* — började några djerfva röster yrka. — *Fram med Heinolablomman!*

Elins fader, som i början med en förlåtlig fadersstolthet bevittnat det bifall, som gafs hans dotters spel, begynte, då detta bifall vext till en sådan storm, att erfara en obehaglig känsla. Han betänkte vådan af en sådan hyllning, det måhända ofördelaktiga intrycket deraf på det späda sinnet. Huru ens såsom sitt barn våga behandla en varelse, på hvilket sådant smicker, sådana triumfer blifvit slösade!

Vid han nu satt der obeslutsam och nästan drömmande, klappade en hans gamla vän honom på axeln:

— Kors bror, hvad felas dig. Du må väl inte ha någonting emot, att din dotter blir framropad. Och hon åter, Elin, hvad felas henne, som inte träder fram och niger.

Genom denna anmärkning kommen till sig, ilade Wainonen bak ridån att mana på sin dotter. Snart återkom han och sade nästan med mera lugn, än orden bordt ge vid handen: Elin kan icke. Hon har laga skäl, såsom sjuk.

Härmed voro gästerna icke fullt belåtna; de skulle så gerna velat se Elin niga för dem och tacka för den ära henne var bevisad. Vidare misstänkte de, att alltsammans var en anläggning af fadren och som han var herre i sitt hus, funno de, att det icke passade att ytterligare spjerna emot. — Senare på aftonen skall hon dock få niga för mig särskilt — tänkte hvar och en för sig.

Men hvad hade Elin tänkt der bakom ridån och hvad känslor intog hennes späda bröst vid bifallsropen? Derpå kunna vi icke bestämdt svara, men låtom oss göra slutsatser af hennes yttre beteende.

När fadren inträdde för att leda fram sin dot-

ter, fann han henne..... visserligen icke sjuk, men likväl i ett tillstånd, hvilket likaväl som sjukdom var ett laga skäl. Han pratade således ändå icke i vädret.

Han fann henne nästan sanslös; dignande ned i sina leksystrars armar.

Vid de stormande bifallsropen hade hon först fallit i en konvulsivisk gråt; hon snyftade så det lilla hjertat ville brista. Sedan föll hon i en slöhet, en apathi, som fullkomligen förskrämde och väckte medlidande hos de små leksystrarna, hvilka nyss..... med Hilda Hjerpén i spetsen.... hade fattat emot henne temlig afund och afvoghet.

När Elin såg sin fader, kom hon sig åter före, tårarne begynte åter att flyta och snyftande hviskade hon:

— Ack, söta pappa, låt ingen se mig. Göm mig bra, göm mig hvarsomhelst. Göm mig under jorden.

— Ingen skall behöfva se dig bästa flicka, innan du sjelf vill det. Vi åskådare skola gå upp till gården nu genast. Du och dina vänner må komma, när ni vill.

Hvad var naturen af Elins tårar? Voro de ljufva, voro de bittra? Vi tro det sednare. Säkert voro de en gärd åt aningen, men åt hvilken? Aningen om konstens bittra glädje, kon-

stens törneströdda stig eller aningen om den framtida utvecklingen af hennes lif?

Vi tro, att en konstnär, som under hela sitt lif kämpat med misskännande, svårigheter och vedervärdigheter af alla slag, men som plötsligt ser sig erkänd, hyllad på ett sätt, högre och djerfvare än hans högsta och djerfvaste luftslott ..... vi tro, att en sådan konstnär då är i stånd att gråta bittert. Äro hans tårar en gärd åt den mättade egenkärlekens och sjelfkänslans medvetenhet om att målet är vunnet, den sorgsna medvetenhet att det för honom *icke mera* finnes *något* att sträfva till i denna verlden..... eller äro de en gärd åt öfvertygelsen om fåfänglighet en af allt på denna stoftets jord?

Och när en man, hvars högsta sträfvan är att vinna en qvinnas kärlek, plötsligen ser alla hinder häfna, hör det ljufva *jag älskar dig* framsagdt af älskande läppar..... då, o då kan han börja gråta bitterlig. Heines vers der ofvan eger en undransvärd ljufhet och en fruktansvärd sanning.

Härröra sådana tårar af känslan om egen ovärdighet? Det behöfdes en engel från himmelen att förklara dem. Men englarna tala icke.

«Och Elins tårar nu, hvad gemenskap ega de med sådana slags tårar?» Vi tro mycken likhet. De voro åtminstone en försmak, en aning om

dem. De egde allt det bittra af dem, men månne äfven det ljufva?

— — —

Emellertid, sedan åskådarene aflägsnat sig och en fjerdedels timme förgått, försiggick en sådan förändring hos Elin, att hon nu skämtade öfver sin besynnerliga rörelse och sade blott:

— Jag glömde att det var värdens dotter, som agerade. Artigheten lär fordra sådant då.

Då det lilla skådespelaresällskapet inträdde i salen, var man nog honett att tacka dem alla och att om man utmärkte Elin, göra det utan många vittnen — åtminstone icke bland de öfriga aktriserna. Häraf återfick såväl hon som de öfriga dagens hjeltar sitt vanliga hjeltemod, så att de voro lika obesvärade i dans som i lekar.

Lejonet Otto adresserade sig till Elin:

— En sådan beundran som du i dag fick af alla, har du alltid af mig. För du är så söt.

— Snälle Otto, lofva mig att aldrig tala sådant mer. För det är illa och orätt att höra på sådant.

I detsamma såg hon upp med ett visst välbehag, som tydligen tillkännagaf för den unge tillbedjaren, att hans galanteri icke var henne synnerligen emot, samt att hon led det rätt gerna. En sådan omedvetet öm blick skulle icke ens dervidlag behöfts, ty ung Otto, som allaredan

hade en försvarlig romanbeläsenhet och i tysthet ansåg sig för omotståndlig, skulle äfven eljest förstått att tyda Elins ord annorlunda.

Mångas blickar vändes på det vackra paret, som ehuru knappast i sin knoppning likväl egde denna symmetri, detta behag i rörelserna, som så sällan tillhör pojkslynglar och flicksnärtor. En hvar tänkte och mången sade till sin granne: hvilket vackert par!

Possessionaten Hjerpén vände sig till sin kusin Wainonen och sade äfven: — hvilket vackert par!

— Ja — svarade denne; — våra barn ha visst ett förmånligt yttre. Men de kunna nog ännu vexa ifrån sig.

— Pass för det, min bror. Så vackra barn kunna icke vexa ifrån sig. Betrakta deras regelbundna drag.

Wainonen bjöd sin kusin en pris och sade:

— Elin må vexa ifrån sig eller icke, nog håller jag ändå lika mycket af henne. I alla fall kommer hon att likna sin mor, min dyra Amalia. Men äfven utom denna likhet.....

— Hvad säger du min bror om mitt projekt? — inföll Hjerpén. — Du ser med hvilket godt öga de unga tu se på hvarandra. Hur vore, om vi af dem skulle göra ett par?

— Du ralljerar, min kära kusin. Ännu måste

sex år förgå, innan din Otto blir myndig. Under en så lång tid kan hans känsla hinna vända sig hit och dit.

— Åh, jag åtar mig att svara för Otto. Jag skall uppfostra honom så, att han vänjer sig att anse Elin som sin blifvande hustru.

— Men jag åtar mig icke att svara för min Elin.

— Men om nu Otto, då han är i stånd att gifta sig, håller af Elin, ger du då inte henne åt honom?

— Hjertans gerna, min hedersbror. Blott hon vill ta honom. Binda henne eller tvinga mitt älskade barn, o nej.....

Det var icke utan, att Hjerpén lätt rodnade af förtrytelse öfver att *hans* son framdeles skulle få ett afslag. Fadren trodde på sin sons omotståndlighet mera medvetet och fast, än sjelfva sonen. Dock sökte han beherrska sig och sade temligen lätt och ledigt:

— Du tror då inte på en faders rättighet att bestämma sin dotters öde?....

— Visst tror jag derpå, men blott negatift. Om ens dotter med sitt val fallit på en i allo ovärdig man, en bedragare, en skurk, då vet jag att den faderliga myndigheten eger våld att hindra en sådan förening, och jag tror derjemte att en fader i så fall *bör* motsätta sig sin dotters

vilsefarande hjerta. Men derföre är det icke sagdt, att i andra fall dottrens hjerta icke finge ha sin talan. Och om detta hjerta skyggar för förening med någon man, vare han huru god och braf som helst, då är det slut med den faderliga myndigheten och han får lof att förhålla sig helt och hållet passif.

— Då vore en faders myndighet ganska ringa?

— Så är den ock. En fader kan hindra förening med en ovärdig, men icke påtvinga förening med en..... låt så vara, värdig. För att tala i allmänhet: en fader kan, *i vissa fall*, afstyra sin dotters äktenskap, men *i intet fall* påtvinga henne sådant.

— Åh, detder stöter nog mycket på romanideer.

— Får gå. Men jag vet, att samma ideer äfven äro grundade på religion och mensklighet. Hvarföre skola vi förresten tala i detta ämne.

Wainonen visste nog, att Hjerpén icke var den man, som senterade sådana höga skäl, så enkla de än voro. Hjerpén gjorde sig i allmänhet lustig öfver romanideer, förmodligen för det första, emedan han läst få romaner och emedan, för det andra, de få han läst innehöllo enstämmig förnekelse af fadersmyndigheten.

— Du vill väl åtminstone icke motverka föreningen emellan min Otto och din Elin. Betänk,

de äro båda unga, båda vackra och väl uppfostrade..... och båda blifva de, såsom jag, hm hm, hoppas, rika.

— Det sista vet jag icke bestämdt om Elin. Du vet, huru en handlandes förmögenhet beror på de ställningar och förhållanden, som man kallar konjunkturer.

— Du missförstår mig min bror, om du tror att sådant är ett nödigt vilkor för mig. Nej, jag önskar blott i allmänhet, att Otto och Elin blefve ett par.

— Detsamma önskar äfven jag. Och jag för min del skall..... visserligen icke vänja Elin att anse Otto för sin blifvande man; ty sådant kunde väcka afsmak och leda..... men ändå på allt sätt söka befordra deras förening. Bli de likväl icke ett par, då skall felet icke vara mitt.

— Och än mindre mitt — smålog Hjerpén.

Sålunda ingingo de båda fädren det fördrag att söka befordra en förening mellan deras vackra telningar. Såsom vi hafva sett, ämnade Wainonen dock härvid spela en nog passif roll; Hjerpén kunde, oaktadt sina aktiva och tyranniska åsigter, icke heller gerna spela någon annan roll än den passiva, emedan hans myndling var en — son.

Men hvartill tjena sådana fördrag, kan läsaren med skäl utropa. Låt oss antaga, att de tjena till att

för tillfället muntra, reta och uppspela fåkunniga föräldrar, som hemtat erfarenhet och verldsvett, hvarken ur lifvet eller..... romaner eller..... denna berättelse.

Låtom oss dock ursäkta föräldrar, hvilka ingå sådana stipulationer. Du sjelf, min tjuguårige läsare, som nu är så romantisk, skall säkert «med dina fyrti år på nacken» ha öfvergifvit dina rosenfärgade ideer. Säkert skall äfven du då vara en förstenad hvardagsmenniska, som i planering af din dotters framtid låter dig styras af äregirighet, jordisk omtänksamhet eller din envisa skalles nyck.

Låtom oss vidare ursäkta Wainonen som ingick fördraget med behörig moderation och försigtighet. Han var en man, som ingått sin äktenskapliga förening helt och hållet ledd af känslan och en sann romantik. Derföre hade hans känsla ännu icke förkolnat. Wainonen var *icke* en förstenad hvardagsmenniska.

Det säkra är att om fäderne sjelfve hört de ljufva ord som gåfvos af Otto åt Elin och af denna blott svagt tillbakaböjdes, skulle de varit än vissare på sin sak. Ja de hade blifvit lika öfvertygade derom, som vi hoppas läsaren redan vara, så framt denne icke är en skeptisk filosof, som betviflar sjelfva möjligheten af galanteriprat slynglar och slynor emellan.

En som bättre förstod sig på möjligheten af sådant grannt tal var den fjortonårige «fröken Lärka.» Han sade helt oförmodadt till Elins bror Saladin:

— Aj ändå, att din syster så gerna skall höra på den der ytlige stöfveln Otto!

— Nå hvad bryr du dig derom? Hvad angår det just dig?

— Det kan så vara, att det inte angår mig, men jag ville inte, att de för allt i verlden blefve ett par.

— Tokige Lennart, huru kan du förmoda något sådant. Låt du honom prata.

— Ja och om han sedan framdeles i verlden får henne, så blir Elin olycklig. Du måste lofva mig, hör du det, Saladin, du måste lofva att göra *allt hvad du kan* för att *hindra* Otto att behaga Elin *alltförmycket.*

— Jag lofvar det, sedan det först blifvit något alfvar, och sedan jag först funnit att Otto är..... en stöfvel.

— Nå, då har jag ditt löfte, ty förr eller sednare måste du finna, att han är en stor strunt och..... en stöfvel.

Den lille Lennart drog sig något lugnad till en knut, der musikanterne sutto och spelade. Der roade han sig att se i deras böcker och följa med ögonen de repriser åt, dem han hörde föredragas.

Den lille Lennart var musikalisk; han hade en temligen god sångröst och blåste en rätt god klarinett. Äfven på flöjt var han ingen klåpare. Dessutom hade han redan länge ämnat börja spela violoncell, men det hade ännu icke blifvit af. Han gjorde nästan skäl för namnet Lärka.

Kap. II.

Innehåller en gammal students gräl med två gymnasister om Wettern och Päijänä.

Tvenne år och en månad äro förflutna, sedan det i första kapitlet omtalade.

Tvenne år göra i allmänhet föga förändring i familjerna. Den och den gossen har strukit ansenligt upp och blifvit nästan lika lång som pappa; den och den flickan har nyss inträdt i pensionen; den och den aflägsna slägtingen har dött..... sådana förändringar äro naturliga och väcka ingen förvåning. De höra till den vanliga gången af de menskliga angelägenheterna.

Äfven med våra små dockor samt deras föräldrar hade knappt någon annan förändring inträffat, än att de blifvit två år äldre. Visserligen hade Saladin der vid Borgå gymnasium gjort nätta framsteg samt avancerat till öfra kretsen; den treflige «fröken Lärka» hade äfven nu afklädt

sig skolans tvångströja samt påklädt sig en gymnasists mindre tätt åtsittande ditto; Otto Hjerpén hade af missnöje med gymnasii-lärarene (hvilka icke rätt förstodo sig på hans stora kunskaper samt mer än en gång med carcer (arrest) belönat hans genialiska streck) skiljt sig från gymnasiet samt med biträde af en välbetald privatlärares förmånliga betyg verkligen lyckats blifva en «*fri*,» churu något brådmogen student — men alla sådana saker höra såsom sagdt till den vanliga menskliga utvecklingen och innehålla just ingenting mirakulöst — tag undan likväl det der studentsteget, hvilket gjordt af Otto, så snart, satte åtminstone den lille och grundlige Saladin i förvåning.

Den lille Saladin? Har han då icke ännu vuxit och upphört att stå i knut? Visserligen cirka en och en half tum om året — han mätte sig mycket noga — men en hvar inser, att Saladin med denna ringa tillökning af sin höjd öfver hafvet på långt när icke uppnått den för en sjuttonåring nödiga längden. Lennart Lärka hade vuxit mer än dubbelt detta anspråkslösa mått; han hade derjemte äfven betydligt smalnat — i proportion förstås — så att han numera ser mera hygglig och presentabel ut.

Flickorna åter? Nå de skjuta då alltid upp «som ogräset,» helst när de nyss lemnat sitt för-

sta dussin år. Isynnnerhet har Elin härutinnan utmärkt sig och det till den grad, att den sjuttonårige Saladin måste se litet upp till henne. Han vet det äfven, hvarföre han i vittnens närvaro ogerna står nära sin syster. Häruti liknar han just Stjernström, då denne i Regina v. Emmeritz hade att tala med fru Lagerqvist.

Ännu måste vi omnämna en förändring, hvilken är af vigt för fröken Lärka och för detta kapitel. Lennarts far, kapten Lärka hade nyss tillhandlat sig en vacker egendom, belägen i Syssmä socken och vid Päijänäs stränder.

En sådan förändring är af mycken vigt för en familj, som dessförinnan bott i stad. Der öppnar sig en helt ny verld för hvarje familjens medlem. Deraf uppstå nya tankar, nya förhoppningar och man — är glad.

Men man vill äfven ha några sina vänner med sig att dela denna glädje, som ännu är så ny och så pikant. Man bjuder således gerna vänner och bekanta.

Kapten Lärka var långtifrån rik. Dertill var hans familj alltför talrik och lönen alltför knapp. Sin egendom Niemilä hade han kommit sig till sålunda att han upplånat den jemförelsevis ringa summa, hvilken utöfver inteckningssumman skulle kontant betalas. Egentligen egde han således så godt som intet af hela Niemilä, men gården gick

och gällde ändå för att vara hans, hvilket den äfven i laglig mening visserligen var.

Men som gubben visste, att några bäckar små dock icke göra en stor å, såg han sig gerna hedrad med besök i mindre skala. Denna fadrens egenhet visste barnen äfven af, hvarföre de två äldsta, Augusta och Lennart tagit sig friheten att ut till Niemilä bjuda några bekanta, hvaribland barnen i familjerna Wainonen och Hjerpén.

Studeranden hr Otto Hjerpén hade dock icke kunnat hörsamma bjudningen, så vida han var stationerad på ort, alltför aflägsen från Päijänä. Sedan han som hastigast med sin lyra presenterat sig i Heinolas nejder, fann han för godt att återvända till Helsingfors, för att med sin vackra och resliga figur öka esplanadernas glans. Helsingfors egde under denna sommar att framvisa ett stort antal «utländare,» med hvilka det för ungherrn var nyttigt och nöjsamt att slå sig i slang. Otto ämnade nemligen under sommaren förvärfva sig talfärdighet samt den rätta prononciationen i franskan, ryskan och tyskan.

Läsaren måste således sakna hans angenäma sällskap. Huru ledsamt! Häruti sympathiserar läsaren med vår lilla hjeltinna, Heinolablomman Elin. Det hade varit långt angenämare att åka med honom (naturligtvis hade Saladin då åkt med

Hilda i en annan schäs) än att som nu sitta bredvid Hilda med Saladin till kusk. Fjortonåriga drömmar!

— — —

Det var en vacker julidag. Genom en händelse hade Lennart fått veta, att det var Elins födelsedag. Han hade således dagen till ära arrangerat en båtfärd till en vacker holme i Päijänä. Dagen förut hade Niemilä folket derstädes bergat hö.

Båtens passagerare voro utom de tre «främmanderna» kaptenskan Lärka jemte en del af hennes många barn. Kaptenen sjelf, ännu ovan och således nitisk med sitt landtbruk, var förhindrad, men hade i sitt ställe beordrat en sin vän, en gammal student, som genom giftermål med en bondflicka kommit sig till ett litet hemman, hvilket den raska frun (som oförmärkt kommit sig till ett nog stort välde öfver sin stundom något slarfvige man) styrde med den omtanke och kraft, att f. d. studeranden Sillgréns hemmavaro icke så noga behöfdes.

Som vinden var något med och holmen icke var alltför långt aflägsen, gaf man sig tid att göra några lovar på den spegelblanka sjön. Visserligen tala sjömän icke om att lovera i förlig vind, men att sådant ganska väl går an, derom

kan hvarochen lätt öfvertyga sig, ifall han till ögnamärke har icke snabbheten utan nöjet.

En mängd holmar förtogo väl den fria utsigten, här och hvar emellan dem såg man ändå ett blånande band af Päijänäs vackra klädning. Seglande åt strecket af slikt band, hade man snart sett blott himmel och vatten. Derföre styrde man icke ditåt utan man gjorde diverse skärningar framför den vackra holmen.

— Hvad Päijänä ändå är vackert! — sade Saladin; — Den som egde pengar, för att här lefva och dö i lugn!

Kaptenskan Lärka, som icke rätt tyckte om den sista önskan, anmärkte nu, att en ung gosse icke bör tala om pengar. Han bör lefva i hoppet och vara glad — äfven utan dem.

— Ganska sannt anmärker kusin — menade den gamle studenten; — men när man litet närmare betänker andemeningen af herr Saladins ord, äro de icke så rasande. De syfta på att ynglingens sträfvan i det hela går ut på att få «sitt eget hem, sin egen tärna» säger Tegnér. Han läser för att framdeles få sig en tjenst, genom tjensten får han medel att lefva och dö i lugn — låt ock vara i den anspråkslösa nejden af Päijänä.

— Jag tror Saladins mening icke gick så djupt

— sade Elin, lätt rodnande vid sin djerfhet. — Nog lär han ha talat så der mest på skämt.

— Åh hvem vet — sade den lilla Hilda; — Saladin menar ofta långt mera än han säger. Det har jag erfarit.

Hildas ord voro en anspelning på något litet groll, som nyligen egt rum mellan småkusinerna. Den lille, förståndige Saladin låtsade icke förstå piken utan menade blott, att han sagt hvad han sagt hvarken på skämt eller med en djupare mening. Han hade helt och hållet talat blott i tankarna och hoppades ingen tyckte det illa vara. Denna reservation var egentligen ämnad för kaptenskan, som äfven nu, rätt gladlynt blefven, utbrast:

— Ja är icke vårt Päijänä gudomligt. Se dessa sköna vikar, omgifna af romantiska bergsklackar, se dessa vackra holmar, som liksom bjuda en till sig. Jag vill visst i dessa trakter lefva och dö.

Kaptenskan Lärka var icke mera än några och fyrti år och hade, som man ser, icke ännu förgätit ungdomens romantik. Hon såg äfven ännu rätt bra ut, der hon med moderlig ömhet höll den lilla Emmy vid sina knän.

Den tioårige Edvin sade helt apropå:

— När jag blir sexton år, skall jag ensam segla öfver Päijänä till Padasjoki eller hvad den sock-

nen heter och derifrån styr jag till Laukkas och Jyväskylä.

— Det låter du väl bli — sade äldsta syster Augusta. — Se på Lennart der. Han är tror jag sexton år, och nej minsann han skulle företaga sig en sådan resa, åtminstone inte nu.

— Det tror jag nog — gentog den lille Edvin — att han inte skulle göra det ensam nu. Men om Elin också skulle komma i båten, då skulle han det gerna. Men se jag, ämnar fara ensam jag, vet du det Augusta.

Augustas *åtminstone icke nu* innehöllo verkligen ett bryende. Hon hade märkt, huru fåordig Lennart var och huru underligt han stundom betraktade Elin. Dock tyckte hon icke om att lilla bror så obarmhertigt afslöjade och kompletterade hennes anspelning. Hon slog Edvin med sitt parasoll och sade, att han var en stygg pojke.

Ifall fröken Lärka verkligen var litet tankfull och försjunken i betraktandet af Elin, vaknade han genom syskonens inviter åter upp och kom till sig. Han adresserade sig temligen ledigt till f. d. studeranden, den så kallade magistern..... en titel, hvilken Sillgrén med så mycket mera skäl höll till godo, som han i sinom tid varit de äldre barnens informator.

— Jag tyckte magistern nyss fällde något ytt-

rande om den anspråkslösa nejden af Päijänä. Mente magistern någonting mindre godt om Päijänä och dess stränder?

— Icke det egentligen, men nog finnes det angenämare och ljufligare trakter i verlden. Lilla Edvin talade nyss om Jyväskylä, en nyss anlagd hoppgifvande stad vid Päijänäs nordligaste spets. Detta påminner mig om en lika så täck stad, på samma sätt belägen vid nordliga ändan af en sjö, hvars sträckning ifrån nordnordost till sydsydvest är alldeles densamma som Päijänäs. Jag menar Askersund, en småstad ryktbar blefven genom fru Lenngrens minnessång: «*Den välvise,*» en mycket qvick visa, som handlar om «en välbeställd rådman uti Askersund.» Alltnog jag minnes Askersund och jag minnes Wettern.

För detta studeranden rätade sig, drog på sina sparkragar och såg vigtig ut. Sillgrén hade i sina yngre år varit i Sverige och derifrån hemtat mycket svenska sympathier..... oaktadt han, dessa till skam, gick sta' och gifte sig med en finsk bondflicka. Ständigt kom han fram med sina reseminnen, men den som trodde att han verkligen sett alla de ställen han sade sig ha sett, blef lurad. Sillgrén hade en liflig inbillningskraft, han hade så arbetat sig in i sina imaginationer, att han slutligen sjelf trodde på deras

sanning. Likaså trodde han nu äfven, att han sett Wettern.

— Är det då en så vacker sjö? — frågade kaptenskan.

— Ja, min goda kusin, det är han visst. Österut höjer sig det täcka Omberg, på hvars afsatser man ser bokar och tillochmed murgrön och från hvars hjessa man ser flera städer och femtio kyrkor..... minns det, femtio kyrkor, kusin..... Vid södra ändan ligger den ovanligt täcka och inbjudande staden Jönköping, hufvudstaden i Smål'n..... i Sverige säger man aldrig Småland utan Smål'n säger man..... och in i sjelfva sjön ligger Visingsö, som är en förtjusande ö. Och dessutom hvilka märkvärdigheter denna sjö har att praestera. Der herrskar ett slags ebb och flod, hvarigenom man ledts på den förmodan att sjön står i underjordisk kommunikation med sjelfva Bodensjön. Vidare lägger sig Wettern endast vid stormväder, men är om vintern mycket osäker; ty då isen är som starkast, kan han helt plötsligt gå öppen. Slutligen förefalla der vattensprång, hvirflar samt verkliga underbara skott.

— Skjuter necken skott der i sjön? — sade Elin.

— Ja det vete Gud, om det är necken, eller hvem det må vara. Men det säkra är att, när

jag var der, hörde jag en vacker afton sådana skott, att jag trodde mig vara nära ett krig.

— Hurudan färg har den sjön? — sade Elin.

— Blåaktig ser han ut mot solen, eljest af ingen färg. Vattnet der är så genomskinligt, att man öfverallt ser bottnen. Derföre uppröres det äfven lätt af stormar.

Saladin, som nyss läst i Sommers naturkunnighet och trodde sig veta, att bottnens synlighet på en sjö, djupare än några famnar, är en omöjlighet, gaf åt Lennart en liten knyck i sidan. Lennart låtsade icke härom, höll blott god min och sade:

— Wettern må ega hvilka under som helst, men en så storartad sjö som Päijänä, som vårt Päijänä, är han dock icke. Man behöfver blott kasta en flyktig blick på kartan, så skall man finna, huru slickad och ointressant Wettern ser ut emot Päijänä. Wetterns stränder äro så släta, så fina, som en hofmans manér; Päijänäs deremot äro vildsköna, djerft tillskurna och intressanta såsom naturbarnets. Må hvem som vill fägna sig åt georginer och magnolier; jag föredrager den vilda törnrosen.

Vi hafva sagt, att Lennart i allmänhet var fåordig, men en gång lifvad af ett ämne gjorde han derifrån tänkvärdiga undantag. Och han

framsade sina ord med känsla och öfvertygelsens kraft.

«För detta studeranden» Sillgrén blef helt häpen öfver sin för detta elefs poetiska utgjutelse och visste sannerligen icke hvad härvid var att säga. För att än ytterligare fullborda hans nederlag, tillade Saladin:

— Och så är Wettern nog mindre än Päijänä. Om man med räta linier ville förena alla Päijänäs uddar, så tror jag Wettern ändå skulle rymmas i vår insjö. Vikarne svara nog mot Bodensjön, således är Päijänä fullt så stor som Wettern och Bodensjön tillsammans. Det är väl derföre de stå i underjordisk förbindelse, för att med gemensamma krafter kunna utgöra en dugtig sjö.

Flickorna skrattade och Sillgrén blef ännu mera förbryllad. Han kunde icke begripa, huru gymnasister kunde så pass hålla stången med en student.

Augusta, som icke var en obeläst flicka, anförde nu äfven några ord, hvilka halft skämtande som de voro, hon dunkelt förmodade skola bilda en lämplig öfvergång, en brygga för den gode gamle studenten ifrån förlägenhetens område.

— Inte vet jag heller, hvad för en förtjenst det skall vara, att Wettern består sig sådana hemska saker som trollska skott och hvirflar. Nog ligger Päijänä i Finnland, sjelfva trollens land,

men sådant otyg hör man ändå icke här. Och gudskelof för det.

— Och om det skall vara en förtjenst — tillade Lennart — att Wetterns isar äro vådliga, så lemna sig i så fall icke heller Päijänäs isar stort efter. Äfven här kunna bildas väldiga råkor och så vidare. Och äfven här kunna isarne, nyss starka, hastigt blifva svaga och ofarbara. Men den förtjensten är bestämdt en minusqvantitet.

Magistern, som var en skral matematiker, kände nu, att hans mod helt och hållet höll på att fly. Men såvida, då nöden är störst, hjelpen äfven är närmast, reste han sig nu med förtviflans mod och utbrast:

— Nå men herrehjertandes, det var ju blott en topografisk beskrifning. Jag medger, att det var öfverflödigt; jag skulle bordt hålla mig blott till naturen. Och naturen i och kring Wettern..... den är skön.

Kaptenskan, som tyckte det vara synd med den gamle, beskedlige magistern, klappade honom på axeln och sade:

— Ser kusin, det förvånar oss alla, huru kusin, som eljest är så patriotisk, nu kunnat tala så oartiga saker emot Suomi och dess Päijänä. Jag känner knappt igen kusin.

Hälften rörd, hälften smickrad utbrast den gode magistern:

— Ja jag känner knappt igen mig sjelf. Så utöfva stundom ungdomsminnen sin makt. Dock är jag rätt nöjd med min anspråkslösa ställning i lifvet. Lifvet här är lugnt och godt. Förmodligen blir döden likaså.

Vid dessa ord började den fjortonåriga Elins ögon att litet fuktas. Hon tog magistern i hand.

— Blif inte såder, söta magister. Börja igen att gräla om Wettern. Elin skall hålla med magistern.

Hvad var den smälek han nyss lidit emot magisterns triumf nu! Fast han var sluten i ganska fasta äktenskapliga band, hade han dock sinne för halft utvecklade rosor och skönhet. Den stackars magistern blef helt vek om hjertat, och sannt är, att han vågade besvara «den smukke pigens» handslag med en handtryckning. Sedan utropade han i ekstas:

— Hurrah nu för Päijänä, hurra för Suomi! Och hurrah för Heinolablomman!

Öfver denna högst oväntade djerfhet blefvo alla i båten högst perplexa. Den lilla Emmy eftersade alfvarsamt:

— Hurrah för Heinolablomman! Hvad vill det säga, mamma? Hurudan är Heinolablomman?

— Hurrah för Päijänä — sade Lennart tankfull.

— Hurrah för Suomi — fortsatte Saladin.

— Och hurrah för Heinolablomman — tillade ..... magistern? Nej. Icke han, icke heller någon ann, utan ..... Elin sjelf.

Kaptenskan ämnade nästan börja banna Elin för denna nästan för långt gångna, skälmska frihet, men hur det var, såg hon Elin med tårar i ögonen taga Hilda Hjerpén om lifvet och kyssa henne och säga:

— Det är min födelsedag och min slägting Hilda har glömt att gratulera mig!

Fjortonårigas tårar sammanflyta lätt och straxt grät Hilda öfver sin glömska.

Lennart hviskade till Saladin:

— Hurrah för alla, utom för Otto!

I detsamma landade slupen.

Kap. III

framställer en räddning ur sjönöd.

Holmen Wuohensaari eger att framvisa vid sina stränder alar, så jemna som om de varit skurna. Högre upp funnos björkar och granar, mellan hvilka små ängslappar, dem man nyss afmejat. Öfverst på kullarna stod en och annan sörjande tall.

Nyss afmejadt hö, som är upplaggdt i koniska volmar, verkar en underbart uppfriskande känsla. Det doftar i luften, det doftar i själen.

Derföre roade sig äfven sällskapet rätt godt der i gräset. Flickorna brottades vid hövolmarna och kastade hö på hvarandra. Emellertid bestods äfven stundom en satts åt gamla magistern, hvars kurasje härigenom underligt tilltog. Omedvetet tillstod gubben för sig, att han aldrig haft så trefligt.

Under denna lek med de skönt doftande hövolmarne, hade Saladin och Lennart begifvit sig till holmens fjermare del, dädan de hade en vidsträckt samt till hälften obegränsad utsigt af den stora sjön. Stillatigande sågo de länge framför sig. Slutligen sade Saladin:

— Det är stort, det är skönt, men det är icke fritt; det är icke hafvet. En stor och vacker insjö är att förliknas med en fånge, den man vis-

serligen hyggligt behandlar, men som dock är en fånge. Man låter honom andas den fria luften, men han andas dock icke friheten. Luftröret för Päijänä är Kymmene-elf, men hafvets frihet vet Päijänä dock icke af.

Litet förtjust öfver sin liknelse såg Saladin på Lennart, för att se om den icke hade gjort något intryck på honom.

— Lennart, hvad tänker du på, som icke förstår uppskatta min präktiga liknelse. Du må väl ha hört den?

— Nej, det har jag visst icke..... Hör du Saladin, hvarföre tror du, att Elin kysste Hilda?

— Om flicksnärtors nycker bekymrar jag mig föga.

— Så skall jag säga dig det. Jo, emedan hon af magisterns utrop «hurrah för Heinolablomman» nödvändigt kom att minnas den som spelte älskaren vid sällskapsspektaklet. Och när hon märkte, att hon så gjorde, föll Elin i en sådan förvirring, att hon helt tankspridd upprepade magisterns utrop. Utropet kom *icke* af skälmaktighet, ser du.

— Det må ha kommit af hvad fanken som helst — sade Saladin gäspande. Lennart fortfor dock ifrigt:

— Och när hon fann, att hon sagt någonting opassande, mådde hon illa deraf och började gråta. Och då sökte hon tröst hos den, som står

i närmaste förhållande till förvirringens orsak. Elin kysste Hilda, *derföre* att Hilda är *Ottos syster.*

— Nå än om så vore? — sade Saladin, som i det hela ogerna föreställde sig Otto komma att ega alltför stort välde öfver hans syster.

— Nå ja, om det så vore, vore det icke illa det? — sade Lennart småförtretad.

Hans fina hypotheser hade således, som han trodde, gjort lika litet intryck på Saladin, som dennes liknelse nyss på Lennart. Smått missnöjda med hvarann, gingo de båda vännerna tillbaka till hösåtorna.

Häruti misstog sig dock Lennart. Nog hade Saladin med girigt öra afhört sin väns observationer och gick der nu rufvande öfver dem. Han hade för mer än två år tillbaka lofvat Lennart att göra allt hvad han kunde för att skilja Otto från Elin, blott han märkte Otto vara en «stöfvel.» Nu trodde han sig ega denna öfvertygelse, men nu var han hela två år äldre. En femtonåring och en sjuttonåring se dock tingen från ganska olika synpunkter. Hvad den förre anser för svårt eller lätt, kan den sednare anse lätt eller svårt. Saladin visste icke, på hvad sätt han skulle böja sin systers smak, derest den lutade åt Otto (hvilket han verkligen befarade). Icke heller visste han hvad rättighet han egde till ett

sådant inmängande i hans systers enskilda angelägenheter. Tvertom, han *visste*, att han dertill egde alldeles ingen rättighet.

På sådant rufvade Saladin, vid det han gick vid vännens sida, vännens, för hvilken han anade, ja nästan visste att hans syster egde ett så högt värde. Han såg redan i andanom Lennarts kärlek obelönt, Lennart obelönt och olycklig!

— — —

Sedan man ett par timmar förlustat sig på holmens gräsmatta, blef tiden att återvända. Emedan vinden nu låg stick i stäf, fick man lof att verkligen lovera eller, kanske rättare sagdt, kryssa. Visserligen saknade båten icke åror, men kryssning är sä trefligt. De små trakasserier, som uppstå vid «ror i lä,» backning och seglens vändning äro, när fruntimmer och barn äro med i båten, intressanta och angenäma att vara med om.

Augusta hade under sommaren bildat sig till en rätt bra sjöman. Hon förde rodret med berömvärdt lugn, vant öga och en försvarligt snusförnuftig kännaremin.

Hilda såsom ovan var något rädd, helst vinden började alltmera att «friska.» Elin deremot, ehuru lika ovan, var alldeles lugn och obesvärad. Ja, hon var tillochmed oförsigtig, så att hon engång var nära deran att falla öfver bord.

Lennart var en förträfflig simmare och han tänkte: — o om du fölle dit i vattnet. Jag finge då rädda dig.

Stygga, sjelfviska och fromma önskan, den ödet icke fann för godt att bifalla! Elin blef försigtigare.

— Är icke slupen en god vindätare? — sade Augusta, sjelfförnöjd öfver sitt uttryck.

— Hvad vill det säga, vindätare? — sporde den rädda Hilda.

— Man säger, att ett fartyg äter sig upp i vinden, när det vid kryssning ligger vinden så nära som möjligt.

— Hvad det sjömansspråket är trefligt — sade Elin.

Som farkosten verkeligen var en god vindätare, behöfde Augusta icke slå så många lovar, innan man uppnådde landningsplatsen.

Den ena efter den andra sprang upp i land. Fruntimrens sjalar, parasoller m. m. lågo der på hvarandra, akterut i båten.

Qvällen var rätt varm, oaktadt blåsten, så att ingen, icke ens kaptenskan, ville visa sig vara en pjåksill, företrädesvis framför de andra. Och som, när flera äro med om en sak, man icke synnerligen mycket litar på sig sjelf, som dessutom konversationen fortgick ganska liflig och bindande uppmärksamheten på sig, hände att blott en och

annan, hvaribland Hilda och lilla Emmy, ihågkommo att medtaga sina persedlar.

De som sist qvarblefvo i båten, voro den gamla studenten och Augusta. Det hade således naturligtvis varit den förres sak att, såsom artig kavaljer, åtaga sig klädespersedlarnes börda. Men nu hade den stackars gubben nyss med känsloberusadt öga åsett Elins vackra språng ur båten. Derefter skyndade han i sin tur upp på stranden. Af instinkt..... ty han var en gammal sjöman ..... fattade han dock i fånglinan och ställde sig der att stå och tala med Elin, som sade:

— Vet magistern, att jag ändå, efter magisterns beskrifningar, börjar längta till Wettern och till ..... Sverige. Ja, jag far dit bestämdt.

För detta studeranden, numera magistern Sillgrén kom häraf i stor ekstas och utropade klappande i händren:

— Och jag följer med mamsell Elin.

Men när magistern klappade i händren, släppte dessa nödvändigt fånglinans tag, och i detsamma hoppade Augusta i land.

Kultjen hade blifvit allt starkare och var numera föga annat än storm. Dessutom blåste den, såsom följer af hvad sagdt är, ut ifrån strand och åt den öppna sjön.

När Augusta hoppade i land, studsade båten redan genom denna knyck tillbaka. Så mycket

värre var, att vinden agerade lika förderfligt och än mer ihållande åt samma väderstreck. Båten dref friskt utåt sjön.

Augusta hade icke ens tid att bannas på magistern som genom sin släpphändta ekstas vållat denna katastrof. Hon sade blott:

— Skulle jag kunnat ana något sådant, hade jag åtminstone bergat våra plagg, dem herrarna glömde af.

Kaptenskan, som nogsamt visste, att hennes och barnens dukar och parasoller m. m. icke fåtts för ingenting, utropade:

— Herre Gud, hvad skall pappa säga. Allt det der kostade honom dryga fjerndelen af hans lilla pension.

— Det var skada med min starka skinnväska — sade lilla Edvin, melankolisk i hågen.

— Och med sjalarne, ytterkängorna och parasollerne — tillade modren.

Saladin, hvars ypperliga refflade bössa äfven blifvit qvarlemnad i båten, utbrast dock gladlynt:

— Nu går det an att använda Runebergs vackra ord:

«Skeppet far till fjerran länder,
Gud vet när det återvänder.»

Elin sade intet. Dock var hennes egendom nära nog jemngod med allt det öfriga: en högst dyrbar kaschimirssjal, nyligen gifven af hennes far.

Derföre såg äfven hon med en smärtfull saknad på båten, som långsamt men säkert aflägsnade sig. Sedan kastade hon spanande blickar omkring sig, för att se, om inte någon ökstock funnes. Der stod ingen att taga. På andra sidan af viken funnos väl båtar, men omvägen dit var väl en tredjedels mil och hvad värre var.... tunga, regndigra moln hade stigit upp efter den nedgångna solen och himlen mörknade alltmer. Magistern, som insåg att han var skulden till hela olyckan, hade nog gerna lupit viken ikring till båtarne, men derjemte insåg han, att framkommen dit skulle han icke mer ens förmå att skönja båten, som dref till sjöss. Den beskedlige mannen råkade i förtviflan.

Men under dessa yttranden och tankar, hvilka försiggingo snabbare än det går att berätta dem, hade Lennart sprungit närmare uddens spets, hvadan han kom närmare båten. Han afdrog sin rock och sina stöflar och kastade sig i vattnet.

Modren och syskonen nästan stelnade af fasa, då de sågo honom simmande der. Stundom var han knappt synlig. Det var då han samm med ansigtet vändt uppåt eller som det helt enkelt heter i konstspråket: på rygg.

Kaptenskan visste nog, att han plägade simma. Men att han vågat sig ut på djupet..... hvilket

för Lennart verkligen var en vana..... det hade hon aldrig vetat och hon trodde det nu ske för första gången. Icke underligt således, om den goda kaptenskan tänkte tankar, sådana som: — allt detder hade gerna fått fara, blott jag fått behålla min älskade Lennart.

Det fordrades verkligen kraftiga tag af simmaren att fasthinna båten, som ständigt vek undan och dref längre. Dessutom är medvind, vid stark blåst, i ett visst afseende den allra vådligaste vind, emedan man då icke kan se de jagande böljorna. Sålunda kommer man att ständigt emot sin förmodan sluka vatten, hvilket obehag äfvenväl är en våda, ithy att kroppens specifika tyngd derigenom ökas.

Så god simmare var Lennart dock, att han i möjligaste måtto förstod att undvika denna olägenhet. Derjemte öfveransträngde han sig icke heller, i hvilket fall han tröttnat (hvarigenom åter, icke hans lif... ty han förstod nog konsten att hvila, men simmfärdens ändamål blifvit förfeladt). Han iakttog ett visst *festina lente* (skynda långsamt) d. v. s. utförde sina skärningar jemt, stadigt, hurtigt men tillika utan allt onödigt fjesk.

På så sätt nådde han äfven efter vid pass tolf minuter båten, kastade sig upp i den med en vighet, som icke kunde annat än glädja sällskapet på stranden. Sedan fattade han årorna .....

hvilka så mycket naturligare funnos qvar i båten, som man i dessa fredliga trakter icke ens alltid vårdade sig om att föra dem till säkrare ort. Många årtag erfordrades icke, innan han satte slupen i land, fattade fånglinan och hoppade upp.

Det var lycka för Lennart, att det redan var mörkt, så att han icke kunde se de blickar af belåtenhet, ja förtjusning, som egnades honom. Bland andra tog Elin hans hand, tryckte den och sade:

— Nog är Lennart ändå en snäll gosse.

Hvad var det kalla badets kyla mot den värma dessa ord ingåfvo honom! Det var liksom han drömt en skön dröm och nyss uppstigit från en varm bädd omgifven af doftande rosor.

— Ser du Elin — hviskade Saladin till sin syster; — Lennart räddade ditt och andras krimskrams, fast han sjelf hade ingenting i båten. Tror du, att *någon annan* af dina bekanta gossar hade vågat sig på sådant!

Modren och syskonen belönade honom med denna tystnad, hvilken vid sådana scener är så vältalig. Då och då klappade de blott eller kysste honom.

Magistern höll, sedan han litet förberedt sig, ett ståteligt tal, hvaruti han bevisade, att hvad Lennart utfört var öfver allt pris och mera än räddning af menniskolif. «Det sednare härflyter

antingen blott af en tom äregirighet för att vinna beröm, af begäret att lysa, eller ock i bästa fall af en skyldig pligtkänsla, hvilken samvetet tvingar en att uppfylla. Det deremot att med fara för eget lif berga några bohagsting tillhöriga personer, dem vi älska, men hvilka dock ganska väl utan dem komme till rätta, kan omöjligen härflyta ur sjelfviska motiver, äfven är det på intet sätt en pligt, utan måste bestämdt räknas till hvad katholikerne kalla *öfverloppsgerningar.*»

Vi se, att magistern i detta tal var nog radikal, hvilket han icke just ofta var. Måhända hade gubben blifvit så af glädje, att hans haffs med tåget dock icke förorsakade svårare följder. Hans glädje ökades ännu mer, sedan han hållit nämnda tal, hvilket, ehuru i slutet något komiskt, dock i magisterns ögon slagit spiken på hufvudet och uppfyllt allan rättfärdighet.

Emellertid hade han i hastigheten helt och hållet förgätit det, till heder för menskligheten, rätt vanliga motiv till välgörenhetshandlingar..... vare sig då räddning af menniskors lif eller egendom..... detta instinktartade begär att hjelpa, der man kan hjelpa, hvilket man kallar.... *ömhet.* Der ömheten i sin äkta gestalt förefinnes, verkar den uppoffring, beslutsamhet och hjeltemod.

Låtom oss höra, huru ung Elin resonnerar i äm-

net, der hon arm i arm med Augusta och Hilda går upp till herrgården.

— Vet ni, hvarföre jag så mycket tycker om Lennarts bedrift. För det vinsten var mindre än risken. Våra..... bohagsting skulle magistern säga, men jag säger..... *paltor* voro inte ens värda så mycket, som att han blef våt. Det var stort, det var grannt att våga sig ut för..... döda ting.

Hilda, som sanningen att säga hellre sett att räddaren varit Saladin, inföll nu:

— Men månne inte, om inte Saladins bössa varit i båten, han skulle gjort detsamma. Nu skulle det sett ut, som om han velat rädda sin bössa.

— Fy Hilda, tror du, att en menniska, då hon gör något godt, fäster sig vid huru det ser ut. Om i båten också varit något, som tillhörde Lennart, så nog skulle han ändå gjort detsamma. — Saladin, frågar du..... jag tror visst att min bror är i stånd till vackra saker, men han har icke den *presence d'esprit*, han kan inte besluta sig så hastigt, som behöfdes. Dessutom denna gång..... ja goda du..... han kan bara obetydligt simma.

Nu tänkte Augusta inom sig på ännu ett möjligt motiv till brodrens hjeltedat, men hon vågade knappt för sig tillstå denna tanke, mycket mindre säga ut den. Ja hon rent ut sagdt för-

dömde sig för det en sådan elak tanke kunnat uppstå inom hennes unga bröst. En tanke oförmånlig för hennes så varmt afhållna broder! Derföre kastom en slöja öfver hennes tanke.

Men huru tog sig Lennart sjelf ut vid promenaden till hemmet och hvad tänkte han? Det kunna vi finna af hans samtal med vännen Saladin.

— Vet du Saladin, när jag märker, huru ni alla tyckas liksom beundra mig för det der bagatelltaget, så börjar jag riktigt blygas för mig sjelf, såsom ovärdig. Ty tänk nu, bäste Saladin, om jag gjorde sådant blott för det din systers sjal var i båten eller i allmänhet blott för att behaga henne. Ty nog lär du väl veta, huru mycket jag håller af Elin.

— Åh hvad är det för onödiga förebråelser — genmälte Saladin. — Äfven om så vore, var din handling dock nobel och heroisk. Men vet du, jag tror att om aldrig Elin varit med, skulle du dock handlat lika.

Hvad Saladin nu förmodade, var en sanning. Lennarts karaktär var en sammansättning af ömhet och beslutsamhet på en gång. Det var en god och hurtig pojke. Vi våga säga, att derest han kommit in på krigarebanan, hade han blifvit en utmärkt fältherre, en sådan en, som nog förstått hålla fienden varm och varit värst att

göra med efter ett nederlag. Att han derjemte varit mensklig, skulle blott fulländat fältherren, ty utan mensklighet är en fältherre — oduglig.

Så sällsamt det kan låta, verkade Saladins tröstande ord en ny smärta, en smärta i en annan riktning. Nyss hade han kännt en hög blygsel för det han trodde, att hvad han gjort var gjordt blott för Elins skull. Nu erfor han smärta, deröfver att menniskorna kunde tro honom vara sådan, såder i allmänhet, och utan att ha gjort det för Elins skull. Säkert delade äfven Elin denna höga tanke om honom. Och hur det var, så skulle han ändå hellre velat, att Elin trott, det han gjort så just för Elins skull.

Således, hur han än tänkte, erfor han endast obehagliga känslor. På ena sidan samvetsförebråelser öfver hans egen förmenta brist på ädelhet, hans egen sjelfviskhet; på andra sidan smärta öfver andras (och Elins) förmodade tro på hans verkliga ädelhet.

Han uthärdade icke längre dessa jagande känslor, hvarföre han beslöt att göra våld på sig och med ens försätta sig i den verkliga verlden.

Han nekade alla i sällskapet att omtala saken för hans far. Han sade, att alltsammans var en sådan småsak, som icke förtjenade att omtalas. Han menade, att intet var naturligare än att han ville återföra *slupen*, som äfven för honom var

af stort värde och på sätt och vis äfven hans egendom. Hvad risken vidkom, menade han, att den var ganska liten, nästan ingen, såvida han visste, att man icke kan glömma, hvad man en gång lärt i simmkonsten.

Ingen enda i sällskapet trodde på detta förebärande; man förstod ganska väl, att Lennart blott ville dölja sanningen bakom skenet af en lögn. Anspelningen på slupen kände man i luften var ett ädelt men fåfängt försök att slippa alla låford, vare sig tysta eller uttalade; äfven var man nog artig att anse företaget för en risk, då han såsom icke fullt afklädd naturligtvis var betydligt försvårad i sina rörelser och äfven, så trodde man, hade att kämpa med klädernas tyngd.

Huru han än sökte att förklara saken, kunde han dock icke förekomma eller förstöra en viss vördnad i de blickar, hvarmed han betraktades, en viss vidskeplighet i den ton, hvarmed man tilltalade honom. Ännu den påföljande dagen tyckte hans omgifning honom vara något annat än en menniska.

Oaktadt sitt löfte kunde kaptenskan icke afhålla sig från att omtala räddningsscenen för sin man. Huru skulle äfven en moder..... då qvinnor äfven annars äro så meddelsamma af sig..... kunna underlåta att för sin man omtala en händelse, som ställer deras son i det klaraste ljus.

Hon gjorde det naturligtvis under tysthetslöfte, ett löfte, som kaptenen icke bröt i orden, men väl i gerningen, det vill säga, de blickar af belåtenhet och stolthet, hvarmed han betraktade sin Lennart..... blickar, hvilkas andemening denne nog förstod och fann vara ett bevis på vanskligheten af modrens tysthetslöfte.

— — —

Något som inträffade, men som vi i anseende till dess komparativa obetydlighet ännu icke nämnt, var att de regnmoln som skockade sig vid horizonten samt i förtid förmörkade naturen, äfven funno för godt att afbörda sig sitt digra innehåll. Det regnade redan, då Lennart återförde båten, och snart vexte regnet till en formelig störtskur. Det var påtagligen ett åskregn. Likväl mullrade åskan blott på stort afstånd; horizonten upplystes då och då af dessa grannt flammande blixtar, dem man..... i anseende till deras första inträffande den tid kornet går i ax..... har kallat kornblixtar.

Våra Päijänä-resande blefvo således..... ty de små parasollerna skyddade icke stort..... försvarligen luckvåta. Det blef alltså nödigt att ömsa kläder, innan man gick till qvällsvardsbordet.

Aftonvarden togs i god ordning, med god apptit och utan anmärkning. Men som ungdomen

nyss ömsat kläder, hade det varit för stor skada med detta besvär, om man genast gått att lägga sig. Såsom det ofta händer på landet om sommaren, att långt efter det de gamla gått till hvila, de unga ännu hålla sig vakna, promenera i gröngräset, samt äro särdeles modiga, muntra och orädda..... utom möjligen för grodor..... så gick det äfven här.

Dock som esomoftast en liten regnskur lät veta af sig, fann man för godt att icke promenera i gröngräset, utan man slog sina slag i öfra våningen af den rappade byggningen, som var rymlig nog och tillät ett försvarligt svängrum. Ljus ansågs icke af nöden, ty månen hade gått upp, ehuru han tills vidare var skymd af moln. Månens makt är (oaktadt almanachan lär oss, att månens upp- och nedgång icke utsättes i månaderne maj, juni och juli, emedan de ljusa nätterna förtaga dess sken i slutet af juli,) då natten redan är ganska mörk, stor och märkbar, om han än är skymd af moln. Åtminstone kan man vid detta trefjerdedels mörker varsna kända personers konturer och «skilja dem ifrån alla andra.»

Först bildade de alla blott en enda grupp, hvilken, i fall vi skola vara historiskt minutiösa, bestod af de tre flickorna Augusta, Hilda och Elin, ynglingarne Saladin och Axel. Dertill kommo i början ännu tvenne barn med namnet Lärka, en

gosse om fjorton år och en flicka om tolf, hvilka icke deltagit i båtfärden. De små Edvin och Emmy hade allredan sökt sig hamn på fjäderholmarna; den gamla studenten hade med en berömvärd brådska stultat till det närbelägna hemmet, för att der förmodligen emottaga tillrättavisningar och ovett af sin Xantippa.

Sedan delade sig grupperna i tvenne: den ena utgjordes af Augusta, Hilda och Saladin; den andra af Lennart och Elin, konrektoristen Erik och den tolfåriga Anna. Den förra gruppen förblef oupplöst ända till det sista — ledsamt nog..... icke så mycket för Augusta, som var äldre än Saladin, men väl för Hilda, hvilken rätt gerna blifvit ensam med honom och derföre önskade Augusta nästan dit pepparn vexer. Augusta förstod icke, eller låtsade icke förstå en sådan önskan; hon blef qvar och kotteriet blef såsom sagdt oupplöst.

Icke samma otur drabbade den andra gruppen, ty sömnens gud var nog skälmsk att med sin vallmokrans beröra Erik och Anna, hvilka således verkställde sin reträtt i en beundransvärd ordning.

Just som Lennart och Elin blefvo ensamma i ett rum, hvarifrån man som knappast kunde höra det andra kotteriets steg och muntra glam, fram-

gick månen och belyste såväl rummet som deras anletsdrag.

Rummet hade en antik och tilldragande tonfärg. Gipsbilder stodo på spegelbordet och på den låga kakelugnen med dess släta, platta tak. Som rummet var en half rotunda, voro tvenne soffor af rund snitt placerade vid väggarna. Rummet var temligen klosterlikt.

Och nu framgick månen ur molnen, lik en tröstande ande bland grafvar. Vid denna sköna syn blefvo de unga tu helt tysta och betraktade andäktigt naturens vackra skådespel. Slutligen sade Lennart suckande:

— Ser du Elin, huru månen gör gipsbysten der på kaminen dyster och betydelsefull. Jag är rädd för bildstoden. Det förekommer mig, liksom vore han en elak skugga, som bevakar oss båda.

— Äfven mig blir det så underligt och qvaft. Det förefaller mig, liksom jag varit i detta rum redan längesedan. Ja jag har drömt, att jag stått på detta samma ställe och att vid mig stått en annan, som.....

— En annan, som?.....

— En annan, som stått der Lennart nu står.

— Hvem var den andre? — sporde Lennart andlös.

Han fick på sin fråga endast en suck till svar.

Elin blickade ut från fönstret och sade efter en tystnad:

— Hvad månen är vacker med de mörka molnen omkring sig. Och ser du Lennart, den blåa fläcken af himlen blir ständigt större. Hvad det är bra..... Den blåa trakten af himmelen är som hoppet i menniskans hjerta.

— Som kan bedraga och snart åter lemna rum för svarta moln.

— Hvad du tänker dystert, Lennart. Jag tycker inte rätt om dina ord. Hvad menar du?

— Ack Elin, jag har aldrig känt mig så olycklig som under denna afton. Det är mig, liksom skulle jag begått något stort brott.

— Nu, då du borde vara så stolt och lycklig. «Nu då alla hålla af dig och älska dig!

— Alla med undantag af..... Elin.

— Mig undantar du. Skäms Lennart. Mig som.....

— Vill du då gifva mig ett bevis, att du håller af mig. Vill du det, du ljufva flicka?

— Jag litar på dig. Hvad *du* fordrar *kan* icke vara omöjligt eller orätt att uppfylla. Ja, jag vill.

— Då begär jag af dig något, som skall skänka mitt underliga hjerta.... tröst. Vill du.....

Resten af orden utsades i en hviskning, men

Elin förnam den väl. Och hon efterkom ynglingens djerfva bön. Och hon kysste honom.

«Ett ögonblick, och vunnen var lifvets sällhet all» för Lennart, hvilken framdeles under svåra stunder återkallade i minnet denna kyss och deraf hemtade himmelsk tröst.

Der uppstod en paus, hvarvid månen var deras tankars och känslors förtrogne. Slutligen sade Elin:

— Vet du Lennart, nu blyges jag för dig och för mig och för månen. Hvarföre skall han lysa nu så klart?

Månen visste bättre hvad han gjorde. Han belyste med sitt saliga, stilla sken tvenne unga själars af allt jordiskt slagg obesmittade första närmande till hvarandra. Ynglingens känsla var mera utvecklad och stark; den späda jungfruns så skär, att sjelfva månen icke visste, om det var gryende kärlek eller vänskap.

Ynglingens ord blefvo än djerfvare. Han framlade för flickan en fråga. Då suckade hon djupt. Hon minndes de vinkar hennes fader gifvit henne om en annan. Denne frånvarande andre trädde nu såsom en mörk skugga emellan henne och den hennes känsla, ja samvete sade vara den värdigaste. Ifrån sin himmelsfärd nedföll hon åter på jorden och talade:

— Ack Lennart, begär icke af mig svar på

denna fråga. Betänk jag är blott en fjortonårig flicka. Eger jag rättighet att ännu besvara sådana frågor? Ännu har jag icke — (tårar hindrade henne att fullfölja sattsen) — men du, du Lennart, har nyligen smakat, huru ljuflig Herran är. Du vet, hurudant det måste vara. Derföre ställ dig icke emellan mig och min Gud.

Detta skäl verkade på Lennart med öfvertygelsens värmande kraft. Han böjde knä för den höga jungfrun, hvilken belyst af månens bleka sken, som lekte med hennes mörka lockar, föreföll honom helig, såsom de saliga englar.

Och Elins små händer lade sig på hans hufvud. Och lik en andesusning kändes en kyss på hans panna. Och nu uppstod Lennart stolt och ödmjuk.

— Så vill jag icke med dig tala om kärlek mer. Jag skall undvika dig, om jag finner, att jag kunde bryta detta löfte. Jag skall hafva min tröst och min glädje vid minnet af denna herrliga qväll, då Elin var mig god. Men säg mig, huru länge ..... och när jag har rättighet att åter tala med dig denna qvällens ord och höra svaret på de frågor du icke nu velat besvara. Bestämm för mig huru länge, och tåligt skall jag vänta.

Nästan utom sig af rörelse, med en af tårar qväfd röst, frampressade Elin orden:

— När jag fyller mitt sjuttonde' år.

— Det vill säga efter tre år — sade Lennart nästan gladt. — Godt, jag lyder. Men först måste du gifva ett afskedstecken åt din vän, åt honom som blott är din vän.

Och liksom efter öfverenskommelse kysstes de ännu en kyss. Var det den eviga, den sista?

Blyga och skära kärlek i ynglingens bröst. Lennart hade, om han så velat, med storm kunnat intaga den fjortonårigas hjerta; det hade då blifvit på henne ett band, det hon icke kunnat lösa. Men se han ville det icke; han vågade det icke. Han stannade utanföre helgedomen.

Det blåa på himlen hade inkräktat allt större rymd. Icke ett enda moln oskärade fästet. Då och då flammade en kornblixt vid horizonten men hade intet förskräckande. Jorden låg der mörkgrön och herrlig med stjernediademet kring sin hvälfda panna.

Tysta sutto Lennart och Elin hvarför sig, tills deras syskon och vänner kommo att afhemta dem.

Kap. IV,

Hvari Otto börjar att spela en roll.

Med läsarens tillåtelse öfverhoppa vi åter en tid af inemot två och ett halft år.

Vi hafva nämnt om det «Still-lif,» som ofta råder inom familjerna, så att några år verka knappt någon förändring. Men hvad som icke kan tillvägabringas af åren, det mäkta stundom månaderne, dagarne, sekunderna.

Och inom en månad var familjen Wainonens öde förvandladt. Det var jul, men det var ingen glädjens fest. Det var en sorglig jul. Familjen hade nedsjunkit ifrån välstånd till fattigdom och armod.

De ord handlanden Wainonen i vårt första kapitel yttrade till sin vän Hjerpén om en handlandes beroende af konjunkturer, voro en elak profetia om honom sjelf.

En spekulant, som länge haft goda spekulationer, tröttnar icke att spekulera än mera. Han kan jemnföras med en spelare, som, oaktadt han länge suttit i tur och vunnit betydligt, icke betänker, att turen dock slutligen måste vända sig emot honom. Tvertom han narras att ständigt fördubbla insattserna, tills han förlorar icke blott sin vinst utan ofta mera dertill. Och då han

mera inga pengar har, icke heller kan få låna, måste han då sluta, förbannande ödet, spelarene, sin egen vinningslystnad eller djerfhet.

För en handlande af äkta skrot och korn är spekulerandet dock ett lifselement, utan hvilket hans yrke icke eger någon retelse, ja knappt något värde. Och ju talangfullare och skickligare i sin sak han är, desto mera kastar han sig in i djerfva och ständigt djerfvare spekulationer.

Visserligen kunna våra anspråkslösa finska köpmän icke i något afseende jemnföras med de mäktiga utländska börsmännen, hvilkas väl eller ve beror af den politiska horizonten, som bestämmer «papperens» stigande eller fallande. Visserligen kan våra köpmäns fallisemang aldrig vara af den ofantliga utsträckning, som dessa; våra köpmäns ruin beror sällan af så storartade missräkningar, som den att pappren skola stiga, då de verkligen komma att falla eller tvertom. Således är de våras fall i allmänhet icke på långt när så stort, som köpmännens derborta. Dock torde väl icke kunna nekas, att äfven i vårt land stundom yppas rätt nätta konkurser.

Handlanden Wainonens affärer voro icke inskränkta till det lilla Heinola utan voro förgrenade på flera håll, äfven utom landet. Nu hände sig under ett och samma år, att så godt som alla hans företag misslyckades. Några oassurerade

fartyg, i hvilka han hade betydliga skeppsdelar, förolyckades; de assurerade fartygens frakter utföllo oförmånligt; aktierna i ångfartygen buro på tok; med ett ord alla hans spekulationer från den största till den minsta slogo felt. Det enda, som gick för sig, var den lilla handeln i Heinola, men denna droppa i hafvet var såsom sagdt — en droppa i hafvet.

Der började förbreda sig ett rykte, som snart skallade vidt omkring, att handlanden Wainonens affärer började stå på oredig fot och närma sig till cessionsansökning. Detta rykte hann snart hans kreditorer, på hvilka en affärsman, äfven om rik, vanligen har godt förråd.

Nu är att säga en gammal sanning, som icke kan bli för ofta upprepad. När ett rykte börjar gå, att en handlandes affärer befinna sig på misstänkt fot, framträder då en försigtig kreditor med sin fordran, för att se sig före och vara den förste. Sammalunda framträder en annan, en tredje. Like hungriga vargar framträda de *alla på en gång*. Följden deraf är att gäldenären, som icke kan på en gång tillfredsställa allas pretentioner, måste lägga in om cession. Allt går under auktionistens klubba, säljes således för underpris, hvarigenom gäldenären förlorar hela sin egendom och borgenärerne förlora alla samtliga. Hade de icke varit så bråda, utan låtit gäldenären fått litet

tid på sig att reglera sina affärer, skulle de icke blott förekommit den olyckliges ruin, utan ock hvar och en småningom blifvit fullt godtgjord. Hvilket herrar kreditorer till underrättelse, för döfva öron predikadt varder.

Det går an, när en sådan olycka drabbar en nybörjare, helst om han sitter utan familj (ehuru det äfven då är omenskligt af borgenärerne att ansätta en ung handlande, som icke ens vunnit tillfälle att riktigt komma i farten..... omenskligt och naturligtvis äfven dumt). Men när slaget träffar en man, som redan i flere år bevisat sig vara en man med affärssinne, då är det värre. En ung man kan lätt slå om på någon annan väg; ungdomens spänstighet fördrager nog sådana variationer. Men svårare dertill har en man, som redan öfverskridit medelåldern och som fastvuxit med tjugu års sträfvan och planer. Det unga trädet låter nog böja sig, men icke det gamla. Det brister som det spröda glaset.

Att beskrifva tillgången vid auktionen (hvarvid äfven f. d. handlanden Wainonens kläder togos i betraktande..... en delikatess, som ofta brukas af rika kreditorer) vore att gå för långt i en tråkig detalj, hvars utförande vi dessutom icke ens vore vuxna. Vare det blott sagdt, att de båda barnen, Elin och numera studenten Saladin buro sitt öde med en stor resignation, samt med ett

skämtsamt hjeltemod. De hoppades sålunda bäst kunna trösta deras olycklige far.

Wainonen hade genom sin olycka helt och hållet tappat den kraft, hvaraf han förr var utmärkt. Han hade förlorat sin skarpsinnighet och förfallit i en viss monomani, med hvilket mångtydliga och missförstådda ord vi denna gång vilja förstå ett visst rufvande på en dåraktig plan, en fix idé, hvarvid man sjelf spelar hufvudrollen. Han hoppades åter blifva rik genom en i stor skala tilltagen handel med bränntorf, på hvilket Finnland eger stora tillgångar. Till anskaffande af de nödiga maskinerna, förlagerna, upplagen m. m. hoppades han *genom sitt anseende* kunna förmå några sina bekanta affärsmän. Den gode Wainonen glömde alldeles, att han icke mera hade något anseende. Olyckan hade gjort den fyrtiåttaåriga mannen afsigkommen och slö.

Några dagar efter auktionen sade han till Elin:

— Vårt Finnland, vet du min Elin, är ett land, som har ymnig tillgång på bränntorf. Nästan hvart enda kärr har deraf ofantliga förråder. Vårt eget land kommer denna bränntorf tillgodo, visserligen endast vid kusterna och i städerna, i hvilka trakter, som du vet, skogarna äro illa medfarna. Men ser du utländningen, han behöfver brännmaterialier. I Danmark är en stor skogbrist, och likaså fattigdom på bränntorf. I Preus-

sen likaså. I Petersburg kommer denna vara att falla sig billigare än ved, ty du bör veta, att jag ämnar sälja torfven för billigt pris, på grund af den i århundraden antagna princip, att den som säljer billigt, säljer mycket. Ack vet du Elin, vi skola ännu blifva rika..... Men hvar är Saladin? Det vore godt, att äfven han hörde på mina lärdomar. Men han har väl åter gått att helsa på sin söta Hilda.

Allt sådant hörde Elin på med stor tålmodighet. Hon bifogade blott då och då en liten anmärkning, mindre för att bestrida, än understödja sin faders tankegång. Dock insåg hon med denna klarhet i tanken, som redan såsom minderårig tillhört henne, att det icke stod rätt till med fadrens stora planer.

Saladin, hvilken i förbigående sagdt utom den andeliga tillvext, som var synlig på mössan, derjemte äfven i yttre måtto ansenligen höjt sig och på ett lysande sätt hämnats på sin fordna obetydlighet..... Saladin var under allt detta sysselsatt att på ett sätt, som var mera reelt, verksamt och fruktbärande, än fadrens luft- och väderfångande lärdomar, söka att bispringa fadren och familjen.

Possessionaten Hjerpén hade äfven varit en af Wainonens björnar och ingalunda en bland de minst efterhängsna eller mest undfallande och

menskliga. Ty man bör veta, att han leddes af den berömvärda och försigtiga åsigt, att *såvida allt ändå skulle gå*, vore det bättre, att han äfven finge sin dividend, likaså väl som de andra. Derföre hade han varit en bland de mest nitiska befordrare så väl af konkursen som äfven af de nödiga förhandlingarne dertill. Och vid auktionen var han nog honett att tillochmed höja på ropen. Ty man kan förstå, att han icke ville att hans väns varor skulle gå för alltför lågt pris. Fördömme den som vill vänskapen i verlden.

Till denne man begaf sig Saladin, för att söka beveka honom att åt fadren låna en obetydlig summa, hvarmed denne kunde åter börja öppna en liten viktualiehandel i Heinola. Det märkvärdigaste af allt är, att Saladin verkligen lyckades i denna krångliga affär. Den kloke Saladin förespeglade för sin «farbror» först de ringa förlager, som till en sådan handel erfordras, sedan den ringa risk som dervid är förenad, samt slutligen den visserligen icke enorma, men dock säkra vinsten dervid. Alla dessa skäl skulle dock icke verkat särdeles genomgripande, om icke den sluge Saladin förstått att förskaffa sig vänner i den fästning han ärnade storma. Den sjuttonåriga Hilda var honom behjelplig härvid. Hon föreställde fadren huru orätt det vore att lemna en familj ohulpen, med hvilken de ändå skulle blifva

slägt. Med en särdeles fiffig min och icke synnerligen förtäckta ord syftade hon på Ottos värma för Elin. Inom sig tänkte hon på ett ljuft band till, men sade dock intet derom.

Under Wainonens trångmål hade denna giftermålsplan nästan fallit ur Hjerpéns minne, men blef åter upplifvad nu. Han lofvade gifva svar den följande dagen.

Mellantiden begagnade han att rådföra sig med sin son, juris studeranden Otto Hjerpén. Han frågade denne, huruvida han tyckte någonting om Elin. Svaret blef, att det var omöjligt att icke älska Heinolas vackraste blomma. Derpå frågade fadren vidare, om han vore villig och nog ädel att vilja gifta sig med en flicka, som helt och hållet saknade förmögenhet. Då svaret äfven härpå utföll jakande, sade possessionaten Hjerpén ingenting häremot utan höll rätt god min.

Följden häraf var, att då Saladin dagen derpå infann sig att höra svaret, utföll detta jakande.

Då Wainonen förnam denna angenäma nyhet, var han särdeles likgiltig dervid. Hvad var för honom, som var sysselsatt med planer om bränntorfvens införande såsom ett allmänt värmemedel i Östersjöns största städer, notisen om möjligheten af anläggandet af en viktualiehandel i den staekars köpingen Heinola. Det blef således Saladins lott att (med råd af några i saken förfarna)

uppsätta boden med thy åtföljande betjening etc. samt att under sina ferier äfven hafva inspektionen deröfver.

Landtgården var äfven naturligtvis indragen i konkursen. Till följe af en — äfven i lagen föreskrifven — konsideration tillät man dock familjen att der ännu qvarbo ett par månader. Det var således här det följande tilldrog sig.

Hjerpén, fader och son, infunno sig här dagen före nyårsaftonen. De emottogos med tacksamhet och glädje.

Otto hade blifvit den fashionablaste unge man. Han var lång och smärt, gick med franska handskar, brukade glasögon, mustascher och pipskägg. Han kände konsten att svära på fransyska och stundom på engelska, samt var i allmänhet en hygglig och intagande ung man.

Han medförde några artiklar, dem han inropat på auktionen och skänkte dem nu åt Elin. Med en viss rörelse och tacksamhet emottog hon sin faders fordna gods.

Med en förvåning, hvilken han dock förmådde beherrska, åsåg han fortepianot, hvilket oaktadt det försålts på auktionen, dock var här hos sin vän Elin. Han slog derpå några ackorder och utlät sig:

— Den der möbeln håller Elin säkert mycket af? Jag skall snart skicka hit en musikus att

stämma det. Under flyttningarna har stämningen lidit skada.

Vid auktionen hade pianot blifvit inropadt af en person, hvilken ingen i familjen kände och om hvilken heller ingen annan å orten kunde gifva upplysning. Men dagen derpå blef det skickadt till Niemilä, jemte ett bref, hvari upplystes att pianot blifvit inropadt enkom för att det åter måtte tillfalla Elin, «hvilken säkert skulle med nöje antaga sig den kära rymmaren.»

Af Ottos ord skulle hvem som helst kunnat tro, att det var han och ingen annan, som inropat instrumentet. Och då Elin på honom kastade en skygg blick, hälften frågande, hälften tacksam, låtsade han sig icke vilja bestrida denna blick, utan slog med väl speladt koketteri ögonen ganska blygsamt ned mot golfvet.

Elin var alltför finkänslig och delikat, än att hon med en oförtäckt fråga velat såra den unge mannens höga blygsamhet. Emellertid tog hon för afgjordt, att Otto verkligen var gifvaren. Denne förnekade såsom sagdt icke denna förmånliga tro, utan fann sig bra deraf och ställde sig derefter.

Otto hade alltsedan sitt fjortonde år varit ett qvinnotok, som ganska hastigt blef antänd af den förmenta kärlekens lågor. Elin hade varit hans första flamma. För henne brann han såsom kon-

rektorist, rektorist och den glada tid, under de ferier, då han valedicerat skolan och var att anses såsom gymnasist. Vid Borgå gymnasium blef han mycket illa kär i en liten pensionär, som ända ifrån Wiittasaari af sina föräldrar blifvit skickad till en af det gamla Borgås berömda flickläroanstalter. Den femtonåriga Angelique hade denna fallenhet för koketteri, detta fria och muntra sätt, som man med mycken orättvisa tror vara bannlyst från norden. Häraf följde äfven, att förhållandet emellan de båda vackra skolärerne blef mycket romantiskt och ömt.

Under sin studentkandidats och student tid, hvilken han för det mesta tillbragte i Helsingfors, valde hans känsla nya föremål. Det gick så långt, han blef så kännspak häri, att hans mindre eldfängda kamrater började föra en egen tideräkning, hvars epoker voro Ottos olika kärleksföremål. Så sade de: «det var den tiden, som Otto Hjerpén var kär i Hanna X; det var ungefär då för tiden Hjerpén sprang efter Lina Y; jo jag kan nu bestämdt säga när det hände. Det var då Otto först började polkera med Julie Z.» Och så vidare.

Man måste dock göra Otto den rättvisa, att hvarje gång han gjorde det lilla Heinola den äran, började hans rika känsla åter svärma för Elin.

I Heinola var Elin verkeligen hans första och enda kärlek.

De behag Elin redan såsom barn egt, hade nu utvecklat sig till så ljufva och symmetriska, att sjelfva lejonet Otto inom sig måste medge, att han aldrig sett en så vacker flicka.

Elin, som redan vid fjorton års ålder var att anse som fullvuxen, hade dock ännu med några tum kompletterat sin vext. Elin var ett smärt och långt fruntimmer samt med konturer på en gång fylliga och späda. Hon egde väl icke denna skrämmande längd, som tvingar åskådaren att tro, att figuren af misstag blifvit en qvinna; dock hade hon uppnått den höjd, som är den högsta möjliga, ifall skönhetsidealet icke skall blifva såradt och det *täcka* öfvergå till det *otäcka*. Men vill läsaren på spik veta Elins längd, kunna vi beklagligtvis icke uppgifva den. Vi ha icke den förmånen att i likhet med vissa förf. kunna ända in på en linie uppge våra hjeltars och hjeltinnors längd.

Att Ottos hjerta således åter antändes vid anblicken af hans sköna och stolta småkusin, är en sanning. Och Elins blickar på Otto voro nu så ljufva och tacksamma. Den stackars fjäriln Otto satte sig åter på den blomma, hvilken var hans kärleksvingars första ort, och hvarifrån han, ack, så ofta flugit till andra blommor.

Han talade med henne många ljufva och ömma ord. Han bekände, att han varit hennes minne otrogen, men att då han nu såg henne, slog honom samvetet och han .måste erkänna, att hon var den skönaste och bästa flicka i hela verlden. Då Elin på allt sådant svarade antingen intet, eller också blott i allmänhet och på skämt, och knappt med nöje — var Otto nog honett att beröra familjens nuvarande ställning. Han sade, att Elin icke måtte tro honom vara en så dålig menniska, som för den olycka, som träffat hennes fader, skulle akta henne mindre. Tvertom hon var, efter konkursen, dubbelt dyrbar för hans hjerta. Nog af, han talade med Elin både vackert och grannt.

Slutligen (det var egentligen dagen derpå) drog han på den skönt klingande sträng, att deras fäder önskade att af dem skulle blifva ett par. Han medgaf, att hans fader i all tysthet gifvit honom ett sådant förtroende och..... nu frågade han Elin om hennes mening dervid.

Elin svarade rodnande, att partier uppgjorda mellan föräldrar så sällan blifva verkligen uppgjorda, och än mera sällan lyckliga. Då menade Otto, att det icke heller var hans åsigt, att man i sådana fall borde vara slafvisk under sin far men då ens eget tycke öfverensstämde med fa-

drens, menade han det vara så mycket bättre. Då stode ju alldeles inga hinder i vägen.

Slutligen vågade han göra den djerfva fråga, huruvida han egde något värde för Elins hjerta. Han frågade, huruvida han egde hopp om hennes hand.

Samma fråga hade han gjort Angelique, Hanna, Lina, Julie och de flesta andra sina flammor. Af många bland dem hade han tillochmed bekommit ja — ett ja, som han dock sedermera platt förgätit, vi vilja hoppas till några veckors sorg, saknad och tårar för de stackars flickorna.

Alla dessa ljufva band och löften visste Elin intet af. Dock var hon nog försigtig att icke så hastigt ge med sig. Hon svarade, att hon..... men det kan vara rättast att anföra hennes egna ord:

— Bäste Otto, jag måste bedja dig gifva mig litet tid på mig, innan jag svarar dig på en så vigtig fråga. Jag ber dig vänta en icke särdeles lång tid. På Marthas dag i Juli månad..... då fyller jag sjutton år och då skall jag svara dig.

Otto, som var van att få sådana saker afgjorda på vida kortare tid, en tid, som icke hvälfde sig kring månader, icke ens timmar, utan blott kring sekunder, hade naturligtvis sina invändningar, men dessa nedtystades snart af Elin, som i

sitt försvarstal utvecklade tankar, hvilka måste anslå hans ridderliga sinne:

— Du ville, att jag genast fogade mig efter din önskan. Men ser du, den lilla Elin, har också sin egen fria smak och sitt fria val. Min smak är nu den, att jag vill pröfva min gosse. För det första vill jag se, om du kan vara mig trogen helst ett halft år, min riddare. För det andra vill jag se, om du under denna tid föröfrigt förhåller dig ridderligt och så, att jag är nöjd med dig. För det tredje skall jag säga dig, att jag icke anser dig vara ridderlig, du är icke i mitt tycke «un bon chevalier,» om du icke bevisar dig ega sjelfbeherrskning, eller — såsom Bulwer säger — den stolta konsten, att dölja sina sinnesrörelser. Med ett ord, jag ber och jag befaller dig att icke på hela denna tid yttra dina känslor. Endast på dessa vilkor kan jag bifalla att gifva dig ett svar den tjugundesjette Juli.

Svårt var det för den hetlefrade och oöfvervinnerlige unge mannen att beqväma sig till att ingå på dessa vilkor. Men hoppet gifver styrka åt den eljest svage. Dessutom anslog det hans fåfänga att på ett ridderligt sätt få bevisa, hvad styrka hans karaktär var vuxen. Elin hade af instinkt beräknat rätt.

Ja hon hade icke blott beräknat rätt, utan, om hon varit en listig intrigant och velat qvarhålla

Otto i sina ledband, hade hon aldrig kunnat agera klokare. Just genom motståndet blef Otto en lydig slaf.

Medan detta afhandlades mellan de unga, föreföll äfven ett uppträde af liknande art mellan fäderne i ett annat rum. Visst hade Hjerpén all möjlig möda att få Wainonen att upphöra med pratet om sin befängda torffundering, men sedan han vunnit detta ändamål, var Wainonen, en annan Don Quixote, rätt förnuftig i saker, som icke hade sammanhang med hans fixa idé.

Det blef öfverenskommet, att vid barnens förlofningsdag skulle Hjerpén genom sitt inflytande till låns åt Wainonen förskaffa en penningesumma, stor nog för honom att åter börja en rörelse i stort. Mot den sednares bränntorfsspekulation satte sig väl Hjerpén icke ännu öppet; han hoppades emellertid, att Wainonen, som troligen till följe af en viss rubbning fostrat denna vansinniga idé..... vansinnig, egentligen emedan den vida öfversteg hans tillgångar..... snart skulle öfvergifva den, när hoppet började le emot honom ifrån annan kant.

Hvad tänker läsaren då egentligen om Elin? Skall hon verkligen börja att älska Otto Hjerpén och glömma den redbare Lennart?

Af hennes yttrande, hvari hon bestämde sin födelsedag till afgifvande af svaret åt Otto . . . . .

just samma dag hon bestämt till svaret åt Lennart..... finna vi, att den sednare dock lefde i hennes minne. Men hvilkendera af dessa båda, som kommer att spela i preference..... ja för denna vigtiga omständighet förbehålla vi oss ett nytt kapitel.

Kap. V,

Som visar, hvilka stora ting en närvarande förmår framför en frånvarande.

Numera studenten Lennart Lärka hade hållit det löfte han gaf åt Elin som en herre och som en hel karl. När han var i sällskap med henne, talade han med henne aldrig alltför förtroligt, han inlät sig icke engång i sådana samtal, som gingo öfver lifvets vanliga, likgiltiga frågor.

Dock förföll han icke heller till en motsatt ytterlighet. Han föredrog icke att tala med andra flickor framför med Elin. Han affekterade icke..... liksom mången annan i hans läge hade gjort..... att bemöta henne med en viss köld eller likgiltighet. Nej han var med Elin på en fullkomligen obesvärad fot; han visade henne intet synnerligt företräde, icke heller någon skygghet. Han umgicks med henne, såsom med en syster och vän.

Och om någongång hans upproriska hjerta hotade att söndersprånga de bojor hans löfte och hans stolthet pålade honom, då undvek han Elin helt och hållet, ända till den tid, då han åter kände nog styrka i sitt bröst.

Af denna manliga förställning, detta stolta hyckleri blef Elin nästan bedragen. Hon började tvifla på den fjortonåriga flickans älskares ståndaktighet. Med en förlåtlig qvinlig förtrytelse började hon nästan tro, att Lennart förgätit henne.

Tiderna närmast den katastrof, som störtat familjen, höll Lennart sig visligen undan. Han kunde icke tro, att Elin bar denna olycka med en sådan..... icke likgiltighet, men..... resignation, sjelfförsakelse och hjeltemod. Han trodde att, derest han träffat henne, skulle skönhetens tårar gjort honom till omanlig och kommit honom att glömma sitt löfte.

Dessutom hvad hade han kunnat verka till familjens bästa — han, en fattig student, som sjelf behöfde hjelp och blott genom penningelån och några lektioner kunde dra sig fram. Åter att låtsa vilja verka, utan att förmå det på ett helst något så när ingripande sätt, hade varit att blott vilja anses protegera; det hade varit en tillgjordhet och en löjlighet. Bättre då att, i sådana fall,

verka det lilla man kan verka i hemlighet och tysthet.

Så stodo aktierna mellan Lennart och Elin, då Otto uppträdde och tog en verksam del i de blifvande händelsernas gång.

Såsom vi redan veta, var Otto en person begåfvad med ett rätt fördelaktigt yttre. Om hans inre är det äfven orätt att fälla ett fördömmande vitsord. Han var visserligen något ytlig, flyktig och lättsinnig, dessutom i än högre grad fåfäng och sjelfvisk, men han hade dock några rätt goda egenskaper. Han hade hvad man kallar ett godt hjerta och hjelpte gerna den han kunde..... såvida icke hans sjelfviskhet eller egenkärlek led något afbräck. På någonting sådant som rikedom eller fattigdom tänkte han icke; icke heller brydde han sig om rangens eller bördens företräden. Det hvad han mest fästade sig vid i fråga att bedöma personers relativa värde var deras personliga företräden. Skada blott, att han häri fäste sig, mera än vid de verkeligen värderliga inre egenskaper, vid några yttre, sådana som skönhet och ett vackert sätt.

Då således hvad Elin saknade, rikedom var en sak, om hvilken ungherrn icke bekymrade sig det ringaste, men deremot hvad hon egde, skönhet och ett af naturen inlärdt fint och elegant sätt, helt och hållet låg i hans kram, bör man icke

förvåna sig öfver, att Otto alldeles icke ansåg det såsom en uppoffring att *taga* Elin, men deremot såsom en ovärderlig vinst och lycka att *få* henne. Han kände i luften, att hon var alldeles olik de flickor, med hvilka han förr antingen ingått eller trott sig ingå kärlekshandel. Han var liksom litet rädd för hennes öfverlägsenhet; han visste, att oaktadt det så var fädrens önskan, var Elin dock icke just så att ta från hyllan.

Till följe häraf antog hans sätt med henne en viss blyghet, som var himmelsvidt åtskild från hans hittills med fruntimmer begagnade sturska öfversittareton. På denna förändring vann Otto mycket.

Nästan dagligen var Otto hos Elin. Han roade henne på mångfaldigt sätt, berättade för henne roliga anekdoter, gjorde trefliga reflexioner om den eller den individen. Visserligen utlade han icke vid dessa och dylika samtal synnerligen mycken känsla eller djup..... han kunde icke väl utlägga hvad han sjelf egde i så ringa grad..... men Otto var dock en munter, stundom qvick gosse, hvars sällskap var trefligt och underhållande. Han tog ytan af själen i anspråk, och då följer lätteligen kärnan med, eller inbillar sig åtminstone göra det.

Otto var icke heller alldeles utan talanger. Han hade genomgått en liten kurs i målning,

lagom stor nog att med kännaremin bedömma eller korrigera de små utkasten af Elin, som blott var nybegynnare i konsten. Vidare var han en dilettant i fiolspel, så att han med beledning af Elins pianospel kunde utföra lättare saker. Äfven hade han en icke oäfven tenorröst, så att han med biträde af några inlärda ackorder kunde föredraga några simpla, för tillfället moderna sånger, sådana som «Studentens glada lif,» «Arvon mekin ansaitsemme,» «Hej så lustigt, hör fiolerna de gå» (en sång, hvilken Elin för dess raska lif tyckte mycket om och kallade den vackraste polska).

Äfven hade Elin dresserat honom till att sjunga några duetter med henne. Visserligen hade *Gluntarnes* slippriga syndaflod då ännu icke öfverspolat de lägsta dalarna i den nordiska musikverlden, men Elin hade dock ett vidsträckt val af *goda* sånger, hvaribland vi vilja nämna Almqvists *Björninnan*, samt N:o 15 i Beethowens underbara opera Fidelio: «O namenlose Freude.» Hon hade visst haft något bråk med att till Florestans partasch dressera Otto, som i allmänhet hade svårt för all chromatik, men det gick dock slutligen. Att han icke sjöng med särdeles känsla, hördes icke så mycket i duett; att han åter i sitt violinspel ofta grep falskt, öfversåg hon gerna eller bedömde det med kritikens mildaste öga.

Ack om hon haft Lennart vid sin sida vid utförandet af duetterna, då hade Elin varsnat skillnaden mellan sång med eller utan känsla. Och om han för henne sjungit sådana simpla sånger, som t. ex. «Jag ser på dina ögon, att du har en annan kär,» så hade hennes bröst rönt den sanna känslan och icke såsom nu den falska eller blott inbillade.

Men beklagligtvis var Lennart frånvarande. Den frånvarande får så ofta stryka segel för den närvarande.

Barndomens minnen stodo äfven för Elins själ. Hade icke Otto och hon ständigt spelat brudgum och brud. Hvarföre fick icke barndomens dröm blifva verklighet?

Hvad var dessutom till hinder för Elin att älska Otto? Ingalunda kunde hon bindas af hvad hon, ett barn ännu, kännt för Lennart. Något löfte, något definitivt svar hade hon ju icke gifvit honom. Hon hade ju lofvat honom blott att få höra svaret tre år derefter. Den åsyftade födelsedagen var nu verkligen den första som stundade, men om hon förlofvade sig med Otto, insåge Lennart ju svaret utan att behöfva göra frågan.

Såsom vi antydt, var Elin icke heller rätt belåten med Lennart, i thy fall, att han så väl höll sitt löfte, som var att icke under de tre åren

tala med henne ett ord om kärlek och att undvika henne, derest han kände sig för svag. Elin trodde icke, att det var en möjlighet att så väl hålla ett sådant löfte, derest känslan i bröstet lefde varm. Hade icke Otto äfven gifvit ett sådant löfte och dock begick han ständigt små brott deremot.

— Det kommer sig deraf — tänkte Elin — att Lennart icke bryr sig om mig, men Otto, han håller af mig, han.

Och hennes qvinnliga fåfänga blef sårad af den ene, och tacksamheten i förening med tillfredsställd qvinnlig fåfänga dref henne således till den andre.

Ja Elin började att älska Otto. Huru stark och egentligen ren denna kärlek var, vele vi lemna osagdt. Det var i alla fall en fantasiens lek, långt starkare än vänskap. De goda egenskaper Otto saknade utsmyckade Elins fantasi eller inbillning honom med; de fel åter han egde, såg hon genom tacksamhetens och barndomsminnenas förskönande prisma.

Och tacksamheten, den dumma tacksamheten, hade ändå en anledning till. Af vänner och väns vänner hade Elin småningom fått veta ett och annat om Ottos amuretter i hufvudstaden. Långt ifrån att blifva stött deröfver, att hon icke var den enda om hans ynnest, kände hon sig smick-

rad, emedan Otto, han som sett och «tyckt om» så många säkert vackra flickor..... den obetydliga Heinolablomman visste af, att hon var långt vackrare än de alla..... nu ändå med sin kärlek återvände till sin barndomsvän. Qvinnor lida rätt gerna små otroheter..... isynnerhet om de egentligen inga otroheter äro..... de se gerna, att deras nuvarande älskare haft sina små triumfer. När han slutligen ifrån hufvudstadens granna georginer och dubbla rosor återvänder till landsbygdens obemärkta sippor och vilda törnrosor, är det dem mycket kärt.

Skall min hulda läsarinna, sedan hon genomlöpt dessa alla motiver, vara ledsen på den stackars Elin för det hon så der lät vår gemensamme vän Lennart blifva i skuggan och deremot försatte Otto i den belönta kärlekens solsken? Vet då, min läsarinna, att jag ingalunda i Elin velat teckna en idealisk person. Hon liknar mest dig, min hulda läsarinna. Äfven du är något fåfäng, d. v. s. tacksam emot dig bevisad artighet. Så händer att du, genom något missförstånd, hvars orsak du sjelf bäst borde veta, öfvergifver din ungdoms varmaste vän och låter dig ledas till altaret af någon, i hvilken du blott är kär, ehuru du inbillar dig älska. Och att partiet med den sednare dock blir hvad man kallar lyckligt..... derföre sörjer nog ödet och din lyckliga stjerna.

Kap. VI,

Hvaruti en bildad qvinna spelar hufvudrollen.

Snart inträffade åter en stor förändring med Heinolablommans ställning i lifvet. Hennes fader, hvars såväl kropp som själ erfarit en våldsam skakning genom det hårda slag, som träffat, dukade snart under derför. Hans förr så starka och friska kropp föll ett offer för nervernas öfverretning och derpå följande förslappning. En långsam asthenisk feber ändade hans dagar.

Under en af de mellantider, då han icke, vaken eller i yrsel, drömde om sitt älskade brännntorfsprojekt, förtrodde han åt Elin, att han, liksom också Hjerpén, på det högsta önskade en förening mellan deras barn, och nu frågade han Elin, om hon verkeligen var böjd för ett sådant giftermål. Härpå svarade hon, såsom läsaren väl gissar, ett ja, som utgick från hennes hjerta.

Häraf blef den sjuke och afmagrade mannen så glad, att han började konvulsiviskt att darra. Det var det sista flammandet af lifslampan, som straxt derefter började att hastigt aftyna.

En dag..... det var dagen före hans död..... var han vid full sans och talade hjertligt och ömt med sin dotter. Han erkände nu, att hans drömda projekt blott varit ett foster af en retlig och sjuk sinnesstämning; han menade, att han ic-

ke mera hade något att skaffa i denna verlden, som icke ville tjena honom, lika litet som han mera *kunde* tjena den. Han tackade Gud, som tog honom bort från ett lif, der han icke mera var nyttig och återförenade honom med hans dyra maka. Hans barn, det visste han, skulle dock icke komma att lida någon nöd. Saladin kunde redan försörja sig sjelf och för Elin var det tillräckligen sörjdt. Henne hade hans vän Hjerpén lofvat att antaga sig samt vårda som en dotter.

Efter en kristelig förberedelse skildes således handlanden Wainonen från en verld, der han icke mera var nyttig. Han gick att återförenas med sin dyra maka.

— — — —

Enligt Hjerpéns löfte åt den framledne fadren, upptog han Elin i sitt hus och var emot henne ganska öm. Likaledes gaf han Saladin rättighet att, om han ville, fortsätta den viktualiehandel, som han ordnat i Heinola.

Svaret var lätt att förutse. Saladin, som blott för sin faders skull antagit sig ett så fremmande yrke, abdikerade derifrån rätt gerna, när inga bevekande skäl dertill mera förefunnos. För att hållas godtgjord för sina penningeutläggningar, öfvertog Hjerpén sjelf lagret, såsom sin egendom.

De båda numera fader- och moderlösa barnen buro sin förlust med en sorg, som dock äfven

hade sin andel af tröst. Då fadren så gerna ville bort, hade det varit orätt att missunna honom denna lycka.

Att Elins verld nu blef en helt annan än der i fädernehuset, förstår sig sjelft. Hon skulle känt sig mycket öfvergifven och värnlös, derest hon icke varit upptagen i en familj, som ansåg henne såsom en blifvande nära slägting. Visserligen föreföll här ett och annat, som sårade hennes finkänsla. Hjerpén och hans fru voro båda temmeligen grofva och obarkade personer, med denna dryghet, som tillhör alla penningearistokrater. Deras yttranden om menniskor voro i allmänhet ensidiga och skoningslösa, särdeles om de ifrågavarande voro stolta och fattiga.

I allmänhet tycktes de betrakta penningen såsom den måttstock, efter hvilken menniskors verkliga värde bör mätas. Föga kommo de vid sådana omdömen att tänka på Elin, som väl var en af de fattigaste individer i hela Heinola..... Elin, som egentligen blott var ett nådehjon, som åt af de smulor, som föllo ifrån dessa rikas bord. Elin, som icke glömde detta, erfor deraf för hvarje gång ett obehagligt styng i hjertat och rodnade på ett för henne sjelf mindre angenämt sätt.

Otto, som var mycket mera delikat än hans för-

äldrar, sade en gång, efter ett sådant obehagligt uppträde till Elin:

— Min bästa Elin, du skall icke ta dig af pappas och mammas yttranden i den riktningen. De äro så der rätt fram, litet borgerliga, ser du och obildade. Du måste förlåta dem. Då de tala med en sådan ton om fattigt folk, tänka de visst icke på dig, hvilken de anse rik. Dig anse de för sin egen dotter, och..... skall du icke också blifva det, min ljufva Elin?

Elin, som häraf verkligen blef tröstad och härdad emot dylika utfall, svarade, att hon hoppades detsamma, som Otto, men, tillade hon småleende, han borde dock ge sig till tåls ända till den tjugusjette Juli. «Min riddare bör visa sig vara en verklig riddare.»

— Ja jag vill hålla mitt löfte, ehuru jag icke kan antaga fordrandet af detta löfte för annat än en älskvärd nyck af dig, min älskade Elin.

— Nu missade du dig igen. Lofva mig att icke säga älskade, innan.....

Detta lofvade Otto för att nästa minut åter bryta sitt löfte.

Mellan Hilda och Elin var vänskapsförhållandet under de första veckorna mycket varmt. De skulle blifva svägerskor och det icke enkelt utan dubbelt..... så hoppades Hilda. Skulle hennes hopp komma på skam?

Det hade alltid varit väl emellan Saladin och Hilda. Äfven de hade såsom barn lekt brudpar. Visserligen var leken icke precis så alfvarlig, som mellan Otto och Elin, men den var ändå mera än ingenting.

Nu hade de emellertid båda blifvit fullvuxna. Saladin var af medelmåttig längd, väl proportionerad och af den hållning, som utviser stor kroppslig kraft. För att vara så ung, var han just en Herkules, hvilken äfven säges varit blott af medelmåttig längd. Hans intressanta ansigte hade äfven som man säger embellerat. Intressant och kraftfull, så till kropp som själ, hade han väl kunnat behaga hvilken flicka som helst. Han såg just ut som en stark ek, omkring hvilken de qvinnliga rankorna så gerna slingra sig för att vinna ett stöd.

Den ömhet som Hilda redan burit för «den lille Saladin i knut,» hade nu, sen han blifvit så stor och stolt och på allt sätt imponerande, börjat förändra karaktär. Deraf hade blifvit kärlek, en kärlek af nog olycksbådande och dyster tonfärg. Hon var fallen för både efterhängsenhet och svartsjuka.

Aldrig hade Saladin med henne talat ett ord om kärlek. Dock ansåg hon honom vara hennes och ingen annans. Hon, den rika flickan, ansåg sig tillochmed kunna våga att uppmuntra honom,

den fattige ynglingen. Ständigt vädjade hon till hans smak, bekände helt öppet, att hon ansåg honom stå högt öfver alla andra unga män och smickrade honom så, att han blef helt flat. Derföre hittade Hildas barndomsvänner och afundssystrar på det mindre förmånliga yttrandet, att Hilda Hjerpén kurtiserade Saladin Wainonen.

Nog var Hilda eljest en flicka att icke förakta. Hennes bruna ögon blixtrade eld; den fina romerska näsan höjde sig vackert öfver en liten rosenröd mun, som enkom tycktes skapt för kyssar. Till vexten var hon visserligen halfva hufvudet kortare än Elin, men eftergaf denna icke i symmetri och formernas behagliga rundning. Hilda var just, hvad man kallar en nätt, och vacker flicka.

Å förståndets vägnar öfverträffade hon, oaktadt sin oerfarenhet, vida sin bror Otto. Allt hvad hon lärt sig, kände hon med en grundlighet, som icke säges vara fruntimmers egenhet. Hon kände sin historia och geografi mycket bättre, än den häruti ytlige Otto; hon räknade väl (tillochmed sammansatt regula de tri och bråk, som skall vara ett sådant bråk för fruntimmer). Hon kände något botanik och fysik. Hon talade, utom finskan och svenskan, ryska, tyska och fransyska — alla språken med ett godt uttal. Hon målade med verklig virtuositet; hennes oljefärgstaflor

väckte allmän förtjusning. Äfven spelade hon ganska nätt piano; visserligen åtog hon sig icke öfver sig svåra saker, men hvad hon åtog sig, det löste hon ganska riktigt. Hildas spel var både smakfullt och korrekt.

Säkert menar läsaren, att en sådan fullkomlighet bordt blifva berättelsens hjeltinna framför Elin, som i allt (utom musiken och sången, hvari hon inlade både mera konst och känsla) var henne underlägsen. Kan så vara. Dock måste vi med ledsnad medge, att Hilda i ett visst afseende var mindre försigkommen. Hon saknade denna för en romanhjeltinna och för en qvinna i allmänhet..... ifall hon skall vara älskvärd..... högst nödvändiga egenskap, som man kallar *hjertats godhet.* Hon var icke precis elak, men hon var icke god.

Vidare saknade hon denna sväfvande doft, detta «jag vet icke hvad,» utan hvilket en qvinna aldrig kan rätt intressera eller intaga. Det var liksom alla hennes goda egenskaper varit utbredda i ett slag för den forskande blicken; man kunde icke ana något mera i bakgrunden och själens djup. Hon egde icke denna slöja för själen, som häntyder på det oförklarliga, skära och skimrande der borta. Deraf kom det sig äfven, att hon med sina verkligen ovanliga kunskaper och talanger icke stort kunde fängsla man eller qvinna.

Det var liksom man i det hela af Hilda haft *ingenting att lära.*

Ännu en ofullkomlighet måste vi omförmäla. Hon hade icke förmågan att tillämpa hvad hon visste. Hilda hade ett ypperligt hufvud och minne, men hon saknade talangen att göra dem praktiskt fruktbara. Om hon egentligen icke saknade omdöme, egde hon dock icke någon kombinationsförmåga. Hon var, med undantag måhända af sin målaretalang, hvari hon dock blott kopierade, icke det ringaste genialisk. Derföre var allt hvad hon sade torrt, nyktert och utan barnasinne. Hon saknade vältalighet, en egenskap som äfven hos qvinnor utan all doft kan frambringa stora resultater samt slå blå dunst för sådana män, som icke sentera behöfligheten af den aningsrika doften. I ett tyst medvetande af denna brist, var hon äfven i sällskap långt fåordigare, än man af hennes bildning kunnat vänta.

Vilja vi nu jemnföra Elin med Hilda, kan det vara nog att säga, att den förra besatt just de egenskaper den sednare saknade. Elin var god, mycket god och öppenhjertig dertill, oaktadt hon egde denna doft, som vi måhända skenbart orätt kallat en slöja. Hvarochen känslig person, som talade med Elin, eller ock blott var i hennes närhet, erfor en sådan ljuft hemsk känsla, liksom han varit i sällskap med vackra andar. Det var

alltid, liksom skulle hon menat så mycket. Sade hon någonting, var det liksom hon tydt på någonting mera, någonting oförklarligt. Hon var en *musikalisk* menniska (med hvilket ord vi icke förstå någonting yttre, sådant som gehör, känsla för toner och förmågan att frambringa dem, utan någonting verkeligen inre); i och omkring henne var det som en stilla smygande, ljuflig musik. Hon var ett väsende, af hvilket man kunde lära så litet, men tyckte sig på ett underbart sätt *kunna* lära så mycket. Hon var såsom ett skönt solbelyst blånande haf, der hvart och ett enskilt parti är monotont, ödsligt och intet, men der det hela tyder på fjerran land med oanade skönheter.

Till att vara så efter Hilda i kunskaper, var Elin långt vältaligare. Hon egde förmågan att ifrån ett sluta till ett annat, att ifrån ett fall leda sig till ett annat liknande fall; hon hade mycket sinne för idéförvandtskaper och liknelser. Deraf uppstod i samtal med henne, de öfriga i sällskapet omedvetet, ett sammanhang, om icke egentligen för tanken, dock för känslan. Ofta undrade Hilda, huru Elin kunde göra så mycket af det lilla hon visste. Det kom sig just af Elins kombinationsförmåga samt förmågan att göra sina föreställningar praktiskt fruktbara och lefvan-

de. Det var häruti Elins vältalighet (ordet taget i en litet annan mening, än den oratoriska) egentligen bestod. De ord hon begagnade voro alls icke granna eller «vältaliga», men då de till bundsförvandter hade ett fint naturligt vett, humor och en barnslig själs hela älskvärdhet, kan man förstå deras verkan. Elin var i grunden ett snille, men säkert är, att ingen menniska skulle vågat för en annan kalla henne så.

Efter denna jemnförelse mellan två fostersystrar, hvilken vi frukta att en mindre kontemplatif läsare skall anse för nog uttöjd, gå vi att återtaga berättelsens tråd.

Hilda var en flicka, hvilken Saladin, som nog såg hennes värma för honom, önskade att börja älska. Ja, han hade beslutat att älska Hilda. Just för denna önskan, detta beslut, ville der icke blifva någon kärlek af.

Sådana vidtutgrenade reflexioner, som vi nyss gjort oss skyldiga till, gjorde Saladin visserligen icke, men han *kände* dem. Det var någonting hos Hilda, som icke anslog hans känsla. Han kunde för sin död icke för henne fatta någon ömmare känsla.

Engång sade han till Elin: — ack om Hilda skulle likna dig mera, hvad jag då skulle hålla af henne. Du skulle bordt blifva Ottos syster och jag Hildas bror.

Med en viss förebråelse i minen slog Elin honom med notbladet hon höll i handen. Hon hade ganska väl förstått äfven den dolda meningen i hans ord.

Saladin hade med bekymmer åsett sin systers tilltagande värma för Otto och med obehag tänkt på möjligheten af deras förening. Nu ansåg han denna möjlighet verkliggjord; han ansåg redan sin syster förlofvad med Otto. På deras blifvande förening tänkte han numera visserligen utan glädje men dock med eftergifvenhet och resignation. — Min syster — sade han till sig — är icke den första, som blir bunden med en man, som icke förstår henne. Emellertid är det hennes eget tycke, hennes välbehag. Jag har ingen rättighet att blanda mig deri. Elin må stå sitt eget kast.

Synd tyckte han dock vara med Lennart, *om* han älskade Elin. Att han älskat henne, derom var Saladin fullt öfvertygad..... oaktadt han visst ingen vetskap hade om den romantiska scen mellan barnen, som läsaren känner. Svårare var att veta, om han ännu hyste samma känsla. Visserligen såg han i Elins sällskap rätt lugn ut; han undvek henne nästan mera, än skäligt var, ifall han varit en (en) älskare. Men Saladin blef dock häraf icke fullt öfvertygad. Han medgaf inom sig, att Lennart i slika affärer var ett blockhuf-

vud, en enstöring, på hvilken det icke var godt att förstå sig.

Med denna ovisshet till stöd var det så mycket mera anledning för Saladin att med resignation tänka på sin systers förening med Otto.

Men med vida mindre eftergifvenhet kunde han tänka på sin förening med Hilda. Sjelf är alltid sjelf och en hvar vet bäst, hvar skon klämmer. Öfver sina blifvande band kunde han väl få förfoga med den sjelfbestämmelse till handlingar, som är mannens rättighet.

Vid en aftoncirkel kurtiserade Hilda honom mer än vanligt. Hon talade med andra flickor så högt om honom, att han skulle höra det. Han hörde de förmånliga yttrandena, och som samvetet sade honom att han var ovärdig sådana eloger, uppreste sig hans stolthet och den fordna sträfvan att känna kärlek för Hilda, förvandlades till leda. Med en temligen alfvarlig ton yttrade han:

— Jag vet nog, att Hilda håller på att läsa George Sands arbeten. Hon är visst en genialisk författarinna, men hennes åsigter om qvinnans emancipation lära icke rätt väl passa för norden. Jag skulle be Hilda litet närmare tänka på den saken.

(Hilda hade verkligen dessa tider studerat George Sands arbeten, Lelia med flera. Med denna osjelfständighet, som var henne egen, sökte hon

nu använda de ideer hon der sett utvecklade. Men som hon var skral i tillämpningen, verkställde hon en sådan alltför slafviskt och utan ett rätt bedömande af de nödiga variationerna. Som hon egde mera minne och auktoritetstro, än finkänsla och sjelfständighet, trodde hon det ganska väl bära sig med Saladin att spela emanciperad qvinna och erbjuda honom sin hyllning. Men hon slog yxen i sten visavis Saladin.)

Rodnande vid hans ord, som träffade så väl, vågade hon icke opponera honom. Hon sade blott med ett förläget löje:

— Jag trodde Saladin skulle bättre förstå sig på skämt. Jag vill visst icke spela George Sand med..... en otacksam.

Hade hon uraktlåtit att bifoga den sednare meningen, kunde det ha varit godt och väl, men nu — uppreste sig Saladins hela stolthet. Hon menade således, att det varit hans skyldighet att falla till fota för henne. Han beslöt att, kosta hvad det ville, lösa de bojor Hilda ville pålägga honom. Saladin ville visa, att han var en fri man.

Med en knappt dold ovilja drog han sig hastigt bort från Hildas närhet och började se sig om efter den temligen talrika samlingens öfriga medlemmar. Han råkade nu fästa sig vid en flicka, hvilken han icke på tre års tid sett, och då icke aktat nödig någon uppmärksamhet. Det var

en vice-häradshöfdingedotter från landet; hennes namn var Adéle von Skants. Det var således en hel fröken.

Hvilken skillnad på en trettonårig slyna och en flicka på sjuttonde året. Adéle hade vuxit till sig betydligt och var nu en rätt täck flicka med de friskaste kinder och de hvitaste tänder.

Denna lilla fröken utvalde Saladin såsom ett medel, att göra begripligt för Hilda, att han alldeles icke ville vara hennes slaf. Adéle var tillräckligt intagande, så att hans uppmärksamhet icke af Hilda kunde anses vara ett skämt eller ske blott för att reta henne. Nogaf han inlät sig i samtal med Adéle von Skants.

Saladins plan var således temligen politisk. Men föga anade han, att han skulle bli så lifvad af den täcka flickans samspråk och väsende, som han verkligen det blef. Det var en beräknad lek, som innan slutet af aftonen hade blifvit ett opåräknadt allvar.

Adéle var just en älskelig «tavastfröken.» Hon var blygsam som sippan och frisk som rosen. Blyg var hon nog, men när hon engång kommit sig före och blifvit uppspelt, så fann man, att hon var qvick, treflig och likväl mycket mild i sina omdömen. Det var just en hygglig och väl uppfostrad flicka.

Hilda åsåg leken i början med temmelig lik-

giltighet. Hon trodde, att Saladin adresserat sig till denna obetydliga landtfröken blott att låtsa förarga henne sjelf. Men när hon småningom fann, huru deras samspråk blef allt varmare, när hon tyckte sig märka, att de tillochmed förtroligt hviskade, då började hon få en verklig känning af svartsjukans onda demon, hvaraf hon hittills blott då och då rönt en försmak. Hon föregaf illamående och lemnade sällskapet åtföljd af Elin, mot hvilken hennes retliga sinne nu första gången började göra utfall. Hon behandlade systern, liksom hon varit en medskyldig uti brodrens svåra förbrytelse. Elin besvarade Hildas pikar med tålamod och undfallande.

Den lilla, nätta fröken Adéle dröjde ännu några veckor i Heinola. Under denna tid förhöll sig Saladin icke overksam. Skall man tro, att Saladin på denna korta tid hunnit så vida, att han var i hemlighet förlofvad med flickan? Så var det emellertid och när Adéle jemte sin moder reste bort till deras hem, var Saladin nog djerf att efter några dagar uppsöka dem der på det ringa bostället. Saladin bar i allmänhet en öppen panna och tyckte således icke i längden om hemliga förlofningar. Med lätthet utverkade han vice häradshöfdingens bifall. Denne hade genom borgesförbindelser blifvit en fattig man, som icke hade något annat än det lilla bostället att för-

sörja sin familj med. Inga gossar hade herrskapet väl, men flickorna voro hela fyra. Godt att få helst en af dem försörjd. Saladin var en ordentlig ung man, som efter något år skulle taga kappan. Prester kunna gifta sig redan som adjunkter.

Sedan allt detta blifvit behörigen belefvadt och uppgjordt, gaf sig Saladin icke tid att angenämt tillbringa dagarna vid sidan af den täcka fästmön. Han reste till Helsingfors, för att påskynda sina studier, hvilka *utom förlofningen* säkert skulle blifvit eftersatta för denna termin (man var redan i medlet af Martii) eller ock inskränkta till Heinolas magra och af universitetsluften icke helgade bokliga förråder.

Nödvändigtvis for han igenom köpingen, men undvek visligen det Hjerpénska huset. I ett bref underrättade han dock sin syster såväl om sin resa som sin förlofning.

Denna nyhet var redan förut känd i den beskäftiga småstaden. Hilda fick nu af Elin bekräftelsen härpå.

Hennes smärta och svartsjuka gaf sig luft i vilda, konvulsiviska anfall, som slutligen vållade en nervös feber. Modren och Elin, som turvis vakade öfver henne, fingo höra fula ord, framkallade i yrseln. Hon talade om hat och hämnd, om svartsjukans englar m. m. Den mindre skarpsyn-

ta modren fann, af det ofta inblandade namnet Saladin, hvad som var orsaken till dottrens sjukdom och..... hvem. Fru Hjerpén glömde icke att omtala detta för sin man, som utbrast:

— Det har man, för det man antar sig fremmande menniskors barn. Om jag vetat det förut, skulle jag icke nyss gått i borgen för Saladin..... Nå, nå, det må nu vara. Nog glömmer väl Hilda honom snart. Jag tror icke på de der fördömda romanerna..... Elin är ändå bra och blir min sonhustru. För hennes skull kan man förlåta den der romanhjelten Saladin.

Sedan Hilda tillfrisknat, röjde hennes känsla visserligen mindre yttre kraft, men låg ändå qvar på djupet. Det var en god portion kärlek, blandad med sin icke alltför aflägsna slägting *hat.* Hon hatade Saladin, hatade hans minne och allt, som dermed kunde ega beröring. Ja den oskyldiga Elin fick äfven sin del. Visserligen utbröt motviljan icke ofta öppet och våldsamt; den utbröt uti låga stickord och ständiga misstydningar. Otto hade svårt att kunna förekomma svårare uppträden.

Härigenom gjordes hennes närvarande hem Elin rätt tungt och svårt. Hade icke nödvändigheten varit, nöden och hoppet och Otto, så..... ja, hvart hade den stackars Elin tagit vägen?

Kap. VII.

Ett nytt fältslag emellan en närvarande och en frånvarande.

Icke många dagar sednare lemnade äfven Otto Heinola och begaf sig till universitetsstaden. Äfven han, såsom i det närmaste förlofvad karl, borde undangöra sina examina. Skulle han visa sig mindre manhaftig och mån om sig, än Saladin! Förlofningen hade eggat den sednare, skulle Otto af samma orsak bli en veklig bisittare vid sybordet!

Ottò till icke ringa ära måste vi medge, att han begagnade den återstående tiden af studentsäsongen eller studiiterminen med all flit och ifver. Blott högst sällan gaf han sig tid att sprättas i esplanaderna. Äfven hade han numera en nästan panisk fruktan för unga fruntimmer. Den gode Otto kände sin svaghet och han ville uppriktigt vara Elin trogen. Bättre fly än illa fäkta, tänkte han och höll sig till sin bok.

Hans kamrater lärde sig nu, huru stadig en ung man blir, sedan han förlofvat sig. Att han verkeligen var förlofvad med «Heinolablomman,» det ansågo de sig säkert veta, ty då de brytt Otto för henne, hade han först bestridt sådant.... men endast lamt och slutligen hade han medgifvit allt.

Som han icke hade något dåligt hufvud, icke blott återupplifvade han snart sina förlegade och halft förglömda kunskaper utan inhemtade äfven många nya dertill. I slutet af terminen tog han verkeligen sin examen juris med godt vitsord nog.

Vid det kalas han och hans examenskamrater gåfvo, blef äfven frågan om huru högt hans förhoppningar i afseende å framtida befordran kunde bestiga sig till. Otto svarade, att hans mål var den diplomatiska banan. En examenskamrat utlät sig då:

— Att du ids, min bror. Vara förlofvad karl och..... icke vara nöjd med Heinolablomman! Gif du äregirighet på båten. Praktisera vid hofrätten den lilla tid, som behöfves att vinna vice häradshöfdingetitel, ha farsgubben att ge dig en af hans präktiga landtgårdar och gift dig på det snabbaste. Så är mitt råd.

Detta anslog mycket vår Otto, som i det hela icke var äregirig i sådant som höga embeten. Att vara gift med den vackraste frun var för honom mera än titlar af statsråd etc. Han beslöt verkeligen att följa detta inbjudande råd.

Sedan han några par dagar surrat litet ikring med kamraterna, gaf han sig slutligen af till hemmet.

Här hade under tiden varit ett sorgligt lif. Elin märkte att hon icke var synnerligen afhållen

af de prosaiska föräldrarna, hvilka mera ledo henne såsom sonens blifvande hustru, än de af ömhet eller hjertats drift slöto sig till henne. Dock var ömhet, för den unga flickan, att så säga en lifsprincip, utan hvilken hon måste vissna eller aftyna, liksom blomman beröfvad solens ljus och värma. Hilda hade efter sin olycka småningom förfallit i ett mot hela menskligheten afvogt sinne; hon hade blifvit misantrop. Hon skonade icke ens föräldrarna, mycket mindre Elin, som stod i så nära sammanhang med anledningen till hennes sorg och sjuka sinne.

De enda glada stunder Elin hade var då hon fick bref från sin bror eller Otto. Visserligen voro dennes skrifvelser icke särdeles intressanta eller «välskrifna,» men de andades dock ömhet, och det var ju hvad Elin behöfde.

Det var en vacker Juni-dag. Familjen hade allaredan flyttat på landet. Inkka herregård var för dess skönheter, danade så väl af naturen som konsten, vida känd. Här fanns nog tillgång på på sköna promenader, lummiga alleer m. m. sådant, som borde kunna friska och svalka själen. Utsigten var täck, tillochmed storartad. Hufvudbyggnaden stod på en höjd vid en å, som ifrån en nordligare belägen sjö bortförde dess vatten för att förenas med den här ovanligt breda och sjölika Jyränkö. Ifrån byggningen såg man såväl

sjön som ån och floden, hvilken sednare med ungdomens yrhet dansade bort till hafvet.

Här skulle således Elin bordt finna sig väl. Det oaktadt hade hon blifvit både magrare och blekare. På några månader tyckte hon sig hafva upplefvat så mycket. Hon var som flere år äldre.

Icke underligt således, om Ottos ankomst var henne välkommen. Med den ömmaste handtryckning besvarade hon hans handslag. Kyssa henne fick han ej; med slikt dumt tyg skulle stå an ända till den vigtiga födelsedagen.

Lifvet på Inkka blef efter Ottos ankomst mycket gladare och angenämare. Musiken kom oftare i fråga; stundom gjordes små båtfärder eller metades fisk. Elin började veta af, att hon bodde på landet.

Sålunda förgingo några dagar, hvarvid Elins känsla för Otto icke svalnade. Han var dock så mycket bättre, än de andra. Han bemötte Elin så vördnadsfullt och skildt från den beskäftighet, som förut utmärkt honom i fruntimmerssällskap. Och hans vackra bruna ögon strålade så kärleksfullt.

Elin begynte att liksom Otto längta efter den tjugusjette Juli. Och hon gillade Ottos plan att gifva äregirigheten på båten och giftas så fort som möjligt. Elin ville ju förr dess hellre bort ifrån ett hus, der hon hade så ringa trefnad.

Sådant var förhållandet, när Elin en dag bekom ett bref från sin broder. Hvarföre klappade hennes hjerta så, när hon ensam smög sig i parken att läsa brefvet? Ofta hade hon förr fått bref af sin bror, men aldrig känt det så som nu. Brefvet lydde:

H:fors d. 29 Juni —

Snälla Elin!

Jag ämnade väl komma åt dina trakter, för att någon gång få se dig (oaktadt jag icke lär våga infinna mig på Inkka, derest jag icke samlar allt mitt mod); men diverse omständigheter ha förhindrat mig, hvaribland jag i *sista* och vigtigaste rummet räknar en god väns och kamrats afresa till fremmande land.

Du minnes ju vår gemensamme vän, Lennart Lärka, hjelten vid båtfärden på Päijänä. Du känner hans rika anlag för musiken. Han är numera en så god violoncellist, att han när som helst kan gifva konserter. Men icke nog härmed. Vår f. d. fröken Lärka har äfven på sednare tider börjat komponera. Hans kompositioner (hvaribland några fyrstämmiga sånger, som sjungas af studenterna, äro mycket populära) utmärka sig genom kraft och finkänsla i uppfattning af ordens andemening.

Sedan Lennart sattes i tillfälle att vid af-

delningens goda piano börja studera harmonilära, togo hans anlag en ny fart. På honom kom en omotståndlig lust att vidare utveckla sina anlag. Derföre beslöt han att företaga sig en utländsk resa.

Blott några dagar efter det han fattat detta beslut, var det äfven utfördt. Genom stämning af pianos och talrika musiklektioner hade han lyckats hopspara ett litet kapital, stort nog att garantera hans «intåg i Tyskland.» Dessutom är för hans räkning deponeradt etthundradefemtio rubel silfver, hvilka skola honom tillsändas, så framt han skrifver efter dem. Det var hans kamrater, som af vänskap för honom upplånade detta kapital, som tills vidare ligger förvaradt hos en durabel man och en konstens vän. Han sade sig skola emottaga summan «om han kommer i nöd.»

Men dessa penningefrågor lära icke intressera dig. Alltnog, hufvudsaken är, att Lennart nu som bäst gungar på hafvet för att vinna inträde såsom elef vid det berömda musikkonservatorium i Leipzig. Vill du tänka på honom, så har du honom der.

Men jag anser mig böra yppa för dig, att jag tror att Lennarts afresa hade äfven en annan orsak. Hela våren gick bland Ottos

kamrater det rykte, att han var förlofvad med dig. Lennart frågade mig en gång, huruvida jag ansåg detta rykte grundadt eller ej. Jag svarade, att jag ansåg ryktet tala sanning. Häraf tycktes Lennart icke ta sig stort.

Till Ottos domarekalas voro naturligtvis vi inviterade. Länge voro vi der icke, dock så länge, att vi hörde, huru man brydde honom för «Heinolablomman.» Man visste, att du var förlofvad med Otto. Han bestred icke förlofningen, fastmer han talade om planeringen af sin framtid, som gift man. Häraf blefvo såväl Lennart som jag fullt öfvertygade.

Det var dagen derefter som Lennart fattade sitt raska beslut och började att sätta det i verket.

På sjelfva ångfartyget, litet förrän kaptenen ropade sitt «alla fremmande i land,» blef Lennart så underlig till mods. Han fattade min hand och bad mig: — «helsa till Elin, och säg henne, att hon var min första och enda kärlek! Bed henne såsom ett minne af mig emottaga denna lilla komposition!»

Känslan hade blifvit honom öfvermäktig i afskedets stund. Men liksom flat och arg på sig sjelf, bjöd han mig på en afskedsskål. Och då skämtade han åter och bad mig be dig dock icke känna någon smärta för hans

skull. «I Tyskland sägs finnas vackra och söta flickor; kanske skall jag der rätt snart glömma Elin.» Men hans skämt var sorgset och rörande.

Ack Elin, hvarföre skall du vara så älskansvärd! Hvarföre skall du vara född att göra blott en lycklig!

Helsa nu emellertid till Otto. Kanske jag, för Lennarts skull, gjort honom orätt. Helsa äfven, ifall du får tillfälle att träffa henne, min söta Adéle och säg henne, att hon efter ett par veckor kan påräkna färska och välsmakande kyssar af hennes och din gemensamma vän Saladin.

Elins känslor, efter genomläsningen af detta bref, låta icke rätt beskrifva sig. «Lennart har således ändå älskat mig» detta var hennes första tanke. «*Han*, han har icke glömt den tjugusjette Juli. Det var *då*.»

— Lennart har för *min* skull öfvergifvit en säker och aktad bana i fädernesland. Han har för *min* skull börjat trampa konstens föraktade och törniga stig. Gode, ädle Lennart, hvad jag håller af dig. Men hvarföre trodde jag icke på dig. Var icke det ditt fel?

Sedan kastade hon åter ögonen på brefvet och sade till sig:

— Ja så, min gunsti herre har sagt, att jag var förlofvad med honom. Icke så snabb, min gunsti herre. Ännu ha vi icke den tjugusjette juli.

Och känslorna och tankarna började dansa som fula dockor för hennes själ. Och hela hennes själs styrka blef bruten.

Och hon föll i vanmakt, och det trötta hufvudet lade sig emot grässoffans gröna kudde.

O det hade varit en syn, värd saligheten, att se Heinolablomman ligga så! En anhängare af Muhamed hade trott sig vara i sin himmel, med den åt honom af ödet bestämda Houri vid sin sida.

Huru länge den öfver all beskrifning sköna flickan låg så, är svårt att bestämma. Det säkra är, att den som först fann henne så, var Otto. Och de djerfvaste önskningar, de yppigaste känslor blefvo svalkade och tillbakaträngda af marmorns mäktiga stelhet.

Hon slog upp ögonen och sade: — var det bara du; jag trodde det var en annan. Jag ville, det hade varit en annan. Men också du kan vara bra.

— Hvilken annan? — sade Otto, darrande och lika blek, som den nyss vanmäktiga Elin.

— En som icke väntar sig alltför mycket godt

af den tjugusjette Juli. En som vet, att han *icke* är förlofvad med mig.

Otto ville fatta hennes hand, men brefvet var sammanknutet der. Hon gaf den icke. Missnöjd och stillatigande följde han Elin till middagen, som väntade.

Kap. VIII.

Bataljen fortsättes med eftertryck å den frånvarandes sida.

Elin var nog stygg att icke för Otto anförtro orsaken till hennes afsigkommenhet i löfsalen. Hon sade, att hon stundom förr haft sådana nerfattacker. Otto lät sig nöja med denna förklaring, men snart fann han att hans flicka blifvit mycket förändrad, såväl till sitt yttre, som i sättet mot honom.

Den blekhet och gestaltens betänkliga smärthet, som efter Ottos ankomst vikit märkbart undan, började nu liksom genom ett magiskt medel återkomma. Och hennes stämma blef så stilla och så ihålig, att den förtjuste Otto vardt helt ängslig i hågen.

Man må icke tro, att Elin, oaktadt hon haft skäl dertill, var länge vred på Otto, för det han i Helsingfors låtit sig gälla för förlofvad med hen-

ne. Hon visste, att han var fåfäng och sjelfvisk och hon förlät honom, att han icke kunnat motstå frestelsen att spela segrare i sådant. Hennes sanningskänsla kom henne äfven att medge, det hon gifvit Otto stor anledning att äfven sjelf tro sig vara förlofvad med henne.

Det var således icke egentligen harm och missnöje med Otto, som kom hennes rosor att blekna. Nej det var sorg, det var sympathi för den andre. Tusende gånger läste hon om brefvet. Den sköna månskensnatten der i andra våningen af det trefna Niemilä vid Päijänäs strand stod liflig och förebrående för hennes siäl. Minnet af löftet, minnet af den ädle ynglingen vexte hastigt till en jättes skepnad som ville krossa och qväfva henne.

Men när hon i nattens tystnad satte sig vid pianot (hon begagnade hellre sitt eget, än Hildas, fast detta var nyare och bättre), och genomgick Lennarts sång, som hade till öfverskrift: *Konstnärens drömda bild*, då glömde hon helt och hållet sin smärta. Hon lefde med kompositionen, som var något vemodig, men tröstande och ljuf.

Nu tänkte hon sig Lennart, der han i fremmande land var ensam och öfvergifven. «Ensam? Nej, Elin är med honom, han tänker på mig.»

Och en helig öfvertygelse sade henne, att Lennart alldeles icke skulle glömma Elin. De vack-

ra, tyska flickorna skulle förmå öfver honom intet. Stolta och sorgsna tanke. Stolt, då hon visste att hon var föremålet för en sådan kärlek af en sådan yngling; sorgsen, emedan de voro förlorade för hvarannan.

Måhända skulle dock dessa känslor, så naturliga för en finkänslig qvinna, småningom minskat sin kraft och Elin lärt sig den stora konsten att glömma. Hon skulle, lik de flesta andra Evas döttrar, hållit till godo med den förste, bäste karl (som dessutom icke ens mera behöfde anmäla sig, ty det hade ju Otto redan gjort undan). Hon skulle blifvit förlofvad och sedermera gift med Otto, och de skulle måhända bildat ett lyckligt par (så framt äktenskaplig lycka kan ega rum utan denna likhet i känslan, som har det vackra namnet sympathi). Men slumpen, som så ofta lägger sin hand vid planeringen af menniskans framtid, behagade äfven här spela en roll. Och han uppenbarade sig i form af ett namnsdagskalas, en sqvallersam student och en liten grönsiska.

Bland de ifrån f. d. Wainonenska landtgården bergade möbler, hvilka såsom Elins enskilta egendom icke delade det allmänna ödet, befann sig äfven en stor vacker fågelbur af stål med en thy åtföljande grönsiska. Buren var Elin mycket kär och dess innevånare än mera. Den glade sångarens far och mor hade under Elins barndomstid

bott i buren, der de äfven byggde deras lilla konstiga bo. Far och mor hade delat ålderdomens vanliga lott och vikit för det unga slägtet. De hade dött, men af sina här och hvar kringspridda barn lemnat den lilla Bibi åt Elins ömma omvårdnad.

Ända ifrån den tid, då fågeln vuxit ifrån modrens ömt kelande vård, hade Elin varit dess fostermor. Med egen hand hade hon gifvit den hampfrö, fågelgräs, skorpsmulor samt då han tycktes sjuk och mindre munter, helt litet saffran. Det var Elin, som rengjorde buren och försåg den med vatten och dess lilla granriträd.

Man kan begripa, med hvilken ömhet hon bemötte sångaren Bibi. Han var hennes barndomsvän, vittnet till hennes små bekymmer och små fröjder. Den lille fågelns sång mildrade de förra och ökade de sednare. Han kunde väl icke tala, men han kunde sjunga dess bättre och Elin förstod honom godt.

Ofta hade hon tänkt, huru det ändå vore att frigöra fången och låta honom flyga bort i det blå. Hennes sjelfviska hjerta uppreste sig väl häremot; hon tänkte, att fågeln, som varit en fånge hela sitt lif, icke skulle kunna reda sig på egen hand derute i det fria. Slutligen segrade dock hennes frihetskänsla i förening med hennes nyfikenhet. Elin hade nemligen läst i barnböc-

ker om fåglar, som släppts att flyga och..... återkommit.

Alltså hon släppte fågeln lös. Det var en lång dag af väntan för Elin, som redan ångrade sig sin godhet. Men se, om aftonen återkom Bibi, återkom verkligen med några granrisbarr i sitt lilla näbb och satte sig åter i sin bur. Efter den dagen hade Bibi rättighet att flyga lös och ledig. Han missbrukade aldrig denna frihet, utan återkom ständigt till sin unga fostermor, som nu började hålla af fågeln än högre än förut.

Under vistelsen hos Hjerpéns hade Elin väl icke vanvårdat Bibi, men dock hållit af honom mindre än förr. Men efter den skakning och den smärta Saladins bref förorsakat henne, fann hon, att hon varit stygg äfven mot Bibi. Och nu började hon vårda och älska sin lille kamrat ömmare än nånsin.

Detta gjorde sig Hilda lustig åt. Hon var icke densamma, som sympathiserade med Elin, hvarken i det ena eller andra. Elin försvarade sin ljufva älskling rätt varmt, ehuru hon i annat visade sig tålmodig vid Hildas inviter. Hilda smålog ironiskt. Sedan hon blifvit ensam med Otto, utlät hon sig:

— Du har just en vacker brud, som mycket ömmare talar med sin fågel än med dig.

— Hvad vill du jag skall göra. Jag har nog märkt, att Elin sedan några dagar blifvit mycket fiér.

Hilda hade nyligen läst en fransk roman, rik på knalleffekter. Hennes goda minne ingaf henne orden:

— Jo, vet du, hur jag gjorde, om jag vore i ditt ställe. Jag skulle alldeles icke tåla någon rival om min flickas ömhet. Jag skulle döda fågeln.

Otto smålog nekande. Dertill tyckte han sig icke ega kurasje. Dessutom skulle det smärta Elin mycket.

— — —

Det var icke många dagar igen till den öderika Marthas dag, på hvilken Elin knappt vågade tänka, men åt hvilken Otto fröjdade sig högt, ty han tyckte sig ha märkt, att «missförståndet» med Elin upphört, samt att hon åter såg på honom med godhet och ömhet.

Man var i den såkallade fruntimmersveckan, då namnsdag följer på namnsdag — tills det något prosaiska, men redliga namnet Jakob värdigt uppbär fruntimrens släp.

Mången kan tycka det dåraktigt att fira namnsdagar, men på landet är man beskedligare mot dem. Man menar, att för den, som gerna vill se

folk hos sig, bilda namnsdagar just en präktig anledning.

Inkka herrskapet, voro en gång för alla bjudna till «grannaslöjtnanten,» att celebrera hans hustrus namnsdag, Johannadagen. Äfven i år infunno de sig mangrannt.

Elin var skön att påse i sin sorgdrägt. Hennes något bleka kinder bildade en lycklig kontrast mot den svarta klädningen.

Efter måltiden (hvarvid värden visat all sin gästfrihet samt sin förklenande åsigt om nykterhetsföreningar) gick man att sätta sig i gröngräset för att intaga kaffet.

Gårdens magister, en student, som nyligen tagit kondition hos löjtnanten, vågade nu, så blyg han än eljest var, att adressera sig till fruntimren och särskilt Elin. Elin tyckte sig ha sett honom förut, men hvar, kunde hon icke minnas. Snart fick hon upplysning.

— Hvad här är trefligt i Heinola-trakten — utlät han sig; — jag har varit här förr, blott en enda gång, och då var det vinter.

— Och jag har sett er här? — sade Elin.

Studenten missförstod hennes ord, hvilka voro menade till en fråga. Han tog dem jakande, rodnade såsom en ertappad tjuf och sade:

— Ja, jag ser, att ni vet hela sammanhanget.

Det var jag, som på en annans vägnar ropade in pianot.

Elin hade sett, att han var bekant med Otto och var nöjd. Denne sjelf infann sig nu och tog plats på andra sidan om Elin. Härigenom hindrades magistern tillsvidare att säga någonting mer i ämnet.

Utexaminerade domaren Otto hade, antingen för att släcka någon sorg eller höja någon glädje, kanhända ock af smak för den läckra punschen, som efterträdde madeiran, bekommit sig hvad man kallar på tusen sätt, men också en liten stjerna. Han var icke mycket angenäm då; det der klädde honom icke rätt väl.

Vågade vi nu söka likna en Tackeray, en Dickens, en Scott, så skulle vi traktera läsaren med fina och humoristiska iakttagelser om menniskors olika ölsinne. Vare blott så mycket sagdt, att det egentligen blott är tysta och intressanta, samt fredliga personer, som kunna vinna på att vara beskänkta. Dessa egenskaper förenade äro icke omöjliga, men dock mindre vanliga. Är titulus deremot en person med tunga på skaft..... antingen han då är en «struntpratare,» eller verkligen en man med ideer och intressant svada..... förlorar han i sällskapets ögon mycket. I förra fallet trakterar han åhöraren med så mycket bagateller, att det väcker äckel och leda, i det

sednare åter frambölja ideerna med en sådan ström, att de helt och hållet öfversvämma och öfverväldiga personer med icke alltför snabb fattning och inbillning. (I båda fallen är det en sällsynthet att titulus blir fåordig, dyster eller gråtfärdig..... tillstånd, hvari han icke heller är för rar).

Otto hörde beklagligtvis till den förra kategorin. Vi hoppas läsaren vet detta förut, såvida vi *icke* aktat nödigt att låta Otto anföra just så mycket.

Nu började han, upprymd af vinet och enlig med sin natur att öppna hela sin språklåda. Han talade om ditt och datt, härs och tvärs, utan ordning och egentligt sammanhang. Från den vackra parterren flög han till spektakler, från spektakler till hundar, från hundar till anekdoter om sin domare-examen.

Elin hade aldrig sett honom så förut och Elin var en finkänslig menniska. Hade det helst varit någon originell eller pikant idé han yttrade, men långt derifrån. Alla hans tankar voro hvardagliga, flacka och platta.

Elin tänkte med rysning: — och med en sådander menniska skall jag bli förenad!

Hon började att känna för honom en stigande afsmak. Och i och med detsamma fann hon, att hvad han yttrade såsom nykter icke var alls dess

bättre. Det enda var, att han då icke till den grad ramlade på. Och åter tänkte hon: — jag skall gifva mig åt en man, som saknar känsla för det höga och sköna!

Han blef henne till slut alldeles odräglig. Hon kunde ej mer beherrska sig, utan gaf honom en icke alltför fin vink, att han redan talat nog och att det var på tiden att låta också andra få säga någonting.

Förargad uppstod Otto och bortgick mumlande temligen hörbart: — måtte Elin få bra stort nöje af den der tysta kavaljeren.

Den tysta kavaljeren såg efter honom föraktligt, men beherrskade sig. Han ville betrakta Ottos uppträdande blott såsom en obehaglig parenthés och lemnade icke sitt ämne.

— Jo, Lennart Lärka, det var dock en gosse, det. Han var en hel karl. Han är borta nu, derföre kan man väl få tala om honom.

Högt rodnande och sedan bleknande tog Elin Lennarts lofordare i handen och utbrast med sakta röst:

— I himlens namn, hvad menar ni? Nyss talade ni om mitt piano och nu..... Lennart Lärka..... hvad är det?

— Vet då mamsell Wainonen icke, att det var Lennart Lärka, som hade mig, emedan jag var okänd på orten, att inropa ert instrument! Han

fick upplåna hundra rubel silfver och dem gaf han åt mig för detta ändamål. Pianot gick dock, om ni minns, för sjuttiofem. Så att ni inte ännu fått veta det. Jag trodde genom Saladin eller.... Men ni blir så förändrad. Har jag gjort er illa?

— O nej, nej, långt derifrån. Ack ändå..... Lofva mig, bästa herr Sandor, att icke för någon menniska omtala, att ni sett mig gråta.

Elin badade i tårar, bittra men ändå mera ljufva. Lycka, att löfsalen var så tät, att ingen såg dem.

Studenten fann det lockande, men kritiska i sin belägenhet. Såsom svar gaf han Elin ett varmt handslag och aflägsnade sig med ögon fuktade af tårar. Han tänkte: nu vet jag, huru det står till. Stackars, ljufva flicka!

Elin ensam blefven beherrskade sig snart. Hennes ansigte fick i hast ett lugn, en stolthet, och hennes själ fick kraft och vardt mäktig tankar.

— Det var den ädle Lennart, som satte sig i skuld för att till mig återföra mitt kära piano. Lennart, Lennart, hvarföre är du icke här! Och han, den andre, som, då jag framkastade tacksamma vinkar, aldrig afböjde eller bestred dem. Han gaf sig skenet att hafva gjort det som den fattige Lennart ensam var i stånd till. Fy, en sådan omanlighet, låghet och sjelfviskhet!

Nu kom hon åter att tänka på den omanliga fåfänga hos Otto, hvarom Saladins bref underrättade henne. Elin hade väl förlåtit Otto denna förlåtliga (?) svaghet, men då härtill kom en annan, lika så stor och *oförlåtlig*, bildade de tillsammans ett styggt och elakt helt.

När hon återsåg Otto, betraktade hon honom, om icke med motvilja eller afsky, dock med likgiltighet. Det var blefvet såsom ett kallt svalg emellan Elin och hennes tillbedjare. Den stackars Otto hade nu heller ingen af sina älskvärda egenskaper att förete. Han var i sitt förnedringstillstånd och snarlik en narr.

Återkommen till hemmet, satte hon sig till pianot och sjöng med känslans högsta flygt kompositionen af Lennart. *Konstnärens drömda bild* var till orden så lämpad på honom sjelf (dock med nödig aktning för Elin), att hon förstod det så väl, att äfven orden voro af honom.

Vid denna sång glömde hon sin förtrytelse mot Otto; Elin glömde sina egna förhållanden och sig sjelf. Det enda hon såg för sig var Lennart. Hon förstod, att hon älskade den osynlige, långväga resanden.

Hon blef oangenämt väckt ur sina drömmar af Hilda, som inträdde och halft sömnig, halft ledsen utfor:

— Hvad är det för en komposition, som du

jemt pinglar på. Gå att lägga dig, liksom andra förnuftiga menniskor.

Hilda hade under namnsdagskalaset blifvit mycket fjäsad af en kapten, en medelålders enkling med två barn. Saladins minne började snart att blekna bort. Hon funderade redan på, hurudan hon skulle ställa sig som styfmoder. (För att gå berättelsen litet i förväg och snabbt expediera denna bildade qvinnas äktenskapliga lott, torde böra berättas, att hon efter ett år verkligen var kaptenska. Huru hon föröfrigt tog sig ut som maka och *styfmoder*, kanske moder, förtäljer icke historien.)

Kap. IX.

Slut på bataljen. En grönsiska köper med sitt lif de sinas seger.

Följande morgon vaknade Otto med hufvudvärk och allmän olust. Han sökte minnas den föregående dagen, huruvida han till exempel begått någon dumhet. Denna räfst slutades till hans belåtenhet; han kunde icke erinra sig något, som bordt vara oförmonligt för hans reputation. Visst hade han väl varit något «glad,» men de andra herrarne hade troligen varit detsamma.

Dock erinrade han sig husets informator, huru denne satt der ensam med Elin, samt huru Elin

var spansk emot Otto sjelf. Han började känna en viss grad af svartsjuka emot den oskyldige informatorn.

Att litet skingra sina onda tankar och reda sitt nog bultande hufvud, gick han att taga sig en dusch, hvarpå vid qvarnen fanns tillgång. Han tyckte badet bekom honom väl samt ansåg sig nu såsom en ny menniska.

Äfven Elin hade tagit sig en morgonpromenad och kände sig på sitt sätt upplifvad och stark nog. När hon såg Otto, vände hon om, men denne sprang henne fast, och så var för Elin ingen annan råd, än att jemte Otto spatsera upp till karaktärsbyggningen.

Otto började med att bry henne för «den lille informatorn.» Hon svarade lakoniskt, att han misstog sig. Derpå frågade han, om hon på något sätt blifvit ond på honom under gårdagens rolighet. Hon svarade sanningsenligt, att han varit se så der då, men att hon icke *derföre* var ond på honom.

— Elin är då ledsen på mig för något annat? Så upplys mig om, hvad det kan vara.

— Någonting är det, men jag säger icke ännu, hvad.

— Du håller då icke mera af mig. Du vill icke bli min.....

— Tyst med allt sådant tal. Jag gifver dig svaret, på min födelsedag.

Han sökte att tala i andra ämnen. Hon var kall och likgiltig dervid, och sade stort intet.

Redan häraf blef vår hjelte mycket retad, men ännu mera, då Elin gick att jollra med sin Bibi, att kyssa den med mera. Hon förhöll sig, liksom hon helt och hållet förgätit, att någon var i rummet. Slutligen öppnade hon fönstret och släppte grönsiskan ut. I och med detsamma störtade äfven Otto på dörren.

Otto var liksom många ytligt sanguiniska personer, nog hetlefrad och snarsticken. Så mycket farligare blef han nu, sedan den första vreden upprört hans dåliga humör och kommit gårdagens vindunster att operera såsom ena sannskyldiga «kopparslagare.» Han blef helt förvildad i hågen och såg rätt dyster ut.

— Hilda skall få se, att jag icke är rädd. Och jag skall kurera Elins nycker och motspänstighet.

Så sagdt, tog han sin präktiga dubbelbössa från väggen. Hon var redan förut laddad, men Otto, som icke var en särdeles öfvad skytt, som dessutom nu tyckte sig darra något på hand, utbytte haglen emot andra långt finare och flera. Han använde sådana oändligt små hagel, dem man kallar dunst och hvarmed man, emedan de i an-

seende till sin litenhet och stora mängd sprida sig vidt omkring, plägar skjuta på sparf.

Af dessa näsvisa små hagel inkastade han en god mängd i båda piporna och sprang nedför trappan.

Hans aning hade icke bedragit honom. Sedan fågeln flugit några slag i den gröna parken, återkom han med ett löf i näbbet och satte sig, såsom vanligt innan han flög till Elin, på takstegen utanför hennes öppna fönster.

När Bibi såg sin ljufva väninna, glömde han att han hade ett blad i näbben och började qvittra några glada driller.

Det blef den ljufve sångarens svanesång, ty i detsamma föll han ned, träffad af Ottos mordiska skott.

För att kröna verket, sprang Otto till, fattade i den döda fågeln, kastade den in genom fönstret och sade:

— Du skall förstå, att jag icke tål några rivaler.

Elin svarade med ett marmorstelt lugn:

— Du skall få din vilja fram. *Du*, *du* skall snart icke mer behöfva rivaler. Ty jag älskar icke dig.

— Så sagdt stängde hon fönstret, och gick att gifva sin döda fågel de sista afskedskyssarna.

Du lilla fågel, du glada och trogna grönsiska,

du fick dock en skön död. I sång och toner, inför dens blickar, som älskade dig mest af alla på denna onda jord, fick du slockna bort. Jag afundas dig din död, lilla Bibi!

Några dagar förut skulle Bibis död verkat skenbart starkare på Elin. Då skulle hon af smärta och harm dignat sanslös ned. Nu deremot var hon temmeligen lugn och fattad och tänkte sådana tankar vi nyss upptecknat. De tårar hon helgade stoftet af sin lilla Sylvia voro icke bittra, snarare ljufva.

Elin var mycket händig i hvarjehanda slöjd. Hennes bror Saladin hade lärt henne att tälja hästar, m. m. Det var således ingen konst för henne att af en brädlapp formera en liten nätt minnesvård åt Bibi. Sedan brädlappen var ändamålsenligt formad, tog hon sin färglåda fram och började fundera på hvad inskrift hon skulle gifva grönsiskans minnesvård. Det vägde emellan det enda ordet *Bibi;* den påtänkta inskriptionen N:o 2 skulle lyda: — «Här hvilar Bibi, ett oskyldigt offer för en ynglings barbariska hämnd.» Den tredje lydde: *Bibi, ett offer för sin förtrognas ömhet.* Hon antog denna sista inskription och målade den med pensel skickligt på den glatta brädlappen.

Sedan gick Elin i parken och bortom den till ett vildt ställe, dit hon förmodade ingen just hit-

ta. Här mellan tvenne bergsklackar begrof hon fågeln och satte det anspråkslösa monumentet derofvanpå. Sedan kysste hon den jord, som täckte Bibi och utbrast i tårar:

— Du har gått bort från din vän. Nu finnes intet mera, som binder mig här. Äfven jag skall lemna detta hem. Elin skall följa ditt exempel, kära Bibi.

Kap. X.

En död grönsiska kan duga till vittne.

Man må icke tro, att Elin insjuknade efter denna katastrof, eller att hon föregaf en opasslighet hon icke kände. Tvertom hon tycktes ganska lugn och obesvärad och tillochmed skämtade något litet. Häraf bedrogs hela familjen.

Hjerpén och hans fru hade allsicke tyckt om Ottos stolta bedrift med den lilla fågeln, utan tvertom duktigt lexat upp honom derför. Dock när de sågo, att Elin tycktes taga saken som en bagatell, hoppades de allt godt af den tjugusjette Juli — ty äfven till deras öron hade denna dags, af Elins nyck dikterade vigt hunnit. Otto hade omtalat saken för Hilda, Hilda för modren, denna för fadren.

Otto sjelf, som i början haft god lust till samvetsqval och förebråelser, hade dock snart öfvergifvit alla skrupler. Han blef stolt och segersäll, öfvertygad att han i god tid tyglat sin tillkommandes kapriser samt att han segrat i striden. Icke utan en viss takt lät han bli att vidröra hela ämnet, äfvenså visade han sig icke särdeles efterhängsen. Han ville derigenom både gifva Elin tid att svalka sin harm, derest någon sådan ännu bodde i hennes barm, samt tillika genom sin låtsade likgiltighet reta hennes kärlek. Han ansåg sig operera rätt klokt och diplomatiskt.

Äfven Hilda blef af Elins skenbara lugn förd bakom ljuset, men på henne hade denna öfvertygelse en motsatt verkan mot på de tre öfriga. Hon hade hoppats, att Elin skulle bli så uppretad öfver det elaka tilltaget mot fågeln, att hon gåfve Otto på båten. Följderna deraf insåg hon nog blefve fadrens onåd och helt säkert Elins afhysning från huset. Elin var henne en nagel i ögat. Genom henne fördunklades ju hon sjelf, husets eget barn. Hade hon icke märkt, huru alla husets gäster gåfvo företrädet åt denna inhysing, detta nådehjon? Sådant var redan i och för sig sjelf odrägligt. Dessutom var Elin ju Saladins syster, Saladins, som så djupt sårat hennes qvinnliga fåfänga. Om hon också icke kunde egna Elin den motvilja eller hat, som åt Sala-

din, såg hon henne dock med det gråaste öga.

Hilda, som aldrig varit en god flicka, hade nu genom den sårade qvinnliga fåfängan, blifvit ordentligen elak. Dessutom, fast hon nog höll af sin bror, var hon nog egoistisk att icke betänka, hvad en korg af Elin skulle kosta på honom. Eller om hon äfven tänkt på denna omständighet, menade hon det icke vara så farligt med Otto, hvars flyktighet och eldfängdhet hon nogsamt kände.

Men liksom Bulwer berättar oss, att, efter Eugène Arams mästerliga försvarstal, då alla åhörare trodde på den anklagades oskuld, det dock fanns en, som icke trodde derpå — en, hvars åsigt var af vida mer betydelse än alla de andras — ty det var *domaren* sjelf..... likaså fanns det vid detta familjetribunal en, som icke hyste den öfvertygelse, att Elin skulle gifva med. Och denna mäktiga, röstegande person var..... domaren sjelf. Det var Elin.

Att hon utan svårighet kunde spela lugn och obesvärad, att hon tillochmed kunde skämta, kom sig helt enkelt af fastheten i hennes beslut och oryggligheten af hennes tilltänkta svaromål. Hon visste nu hvem hon älskade och hvem hon icke älskade; hon visste, hvem som var värdig, och hvem ovärdig. Och hon beslöt att

icke för något pris, icke för något hot sälja sin frihet.

Natten sof hon ganska lugn och nu randades hennes födelsedag, den adertonde i hennes lif. Hon fyllde det sköna sjuttonde året.

Sin morgon- och aftonbön plägade hon förrätta mycket enfaldigt och barnsligt, alldeles såsom fordom i hemmet..... på knä i sin bädd. Efter de allmänna bönerna, som äro lämpliga och nödiga för alla menniskor, öfvergick hon till sådana, som passade för henne särskilt. Hon biktade för sin Gud, derest hon trodde sig gjort något illa samt tackade Honom, såframt hon åtnjutit något godt.

Den bön hon denna morgonstund höll, var en tacksägelsebön. Hon tackade den gode Fadren i himmelen, för det Han gifvit henne styrka att försaka timliga jordiska fördelar samt kraft att bortlägga all menniskofruktan. Hon hoppades och bad, att Han dock ville beskydda henne, såsom han beskyddar de små fåglarna under himmelen.

Hon uppsteg från bädden, underbarligen styrkt och tröstad. Hon påklädde sig skyndsamt och och raskt. Sedan gick hon till fönstret att se hurudant vädret var.

Redan i tvenne veckors tid hade det varit upphållsväder, till icke ringa fromma för höbergningen och glädje för landtmannen, dels emedan ett

vackert höbergningsväder icke många år inträffar, dels emedan han blifvit uppskrämd af almanachan, som detta år lofvade nederbörd i ymnighet. Almanachan är, som man vet, en bok, på hvilken, i fråga om väderleken, ingen bonde tror, men dit han dock i ännämnda fråga ständigt tittar.

Det vackra vädret fortfor allt ännu. Och det qvalm, som herrskat under de förra dagarna, hade förmodligen den i går på långt afstånd hörbara åskan dragit åt sig. Morgonen var frisk och sval; luften var helt blå, skär och genomskinlig.

Elin upplät fönstret och mindes nu sin lilla Bibi. Denna tid på dygnet hade han sjungit som allra gladast och vackrast. Nu var han borta, ack och hans toner voro blott ett minne, en saga, en dröm. Der låg han nu obemärkt under skogens tufva.

I ett afseende gladde sig Elin också åt det vackra vädret. Nu skulle säkert de bokstäfver hon med penseln ritat på trädet fullkomligt torka. I går färgade de än litet ifrån sig. Och sedan kunde icke regn mera förstöra dem.

Vid hon sådant tänkte, kom frukostbudet, representeradt af en ungdomsfrisk landtflicka, som höll mycket af Elin.

— Man väntar säkert på mig. Äro alla der nere?

— Ja utom unga herr Otto, siktern skulle jag säga. Han skulle som hastigast resa till Heinola.

Elin var tacksam emot Otto, för det han icke så tidigt sjenerade henne. Det var öfverenskommet, att han skulle få det vigtiga svaret först på eftermiddagen.

Herr och fru Hjerpén, samt Hilda gratulerade mycket riktigt Elin till hennes födelsedag. Fosterfadren (och svärfadren in petto) var nog honett att tillochmed låta framsätta vin. Föröfrigt förgick frukosten som vanligt. Sedan drog sig Elin åter upp i sitt rum.

Hon tog sig icke den vanliga förmiddagspromenaden. — Jag måste spara mina krafter; de kunna lätt behöfvas till en längre promenad — tänkte Elin. Ensam satt hon således i sin kammare, ostörd af Hilda, oaktadt de bodde vägg i vägg i byggningens frontispice.

Otto hade icke glömt sig i Heinola. Mycket riktigt infann han sig vid middagsbordet, hvarvid han äfven drack Elins skål. Skålen besvarades tacksamt och gladt.

Föröfrigt hade Otto sällan visat sig så till sin fördel. Han var något blekare än vanligt och såg tillochmed intressant ut. Äfven pratade han nu mindre än vanligt; han höll sig till ett visst lagom, hvarpå han omöjligen kunde annat än vinna.

Sedan man intagit kaffet, hviskade Elin till Otto:

— Nu är jag färdig att gifva dig svar. Följ mig.

Han följde henne stillatigande till en början, men sedan de redan voro utom parkens område, sade han:

— Vi äro redan alltför långt och aflägse, för att höras af vittnen. Hvart vill Elin föra mig?

— För vittnen behöfva vi icke frukta. Men följ mig.

De kommo slutligen till ett slags hålväg eller klyfta, der Elin stannade, pekade på Bibis monument och sade:

— Läs det der.

Otto läste inskriften. Hans knän svigtade såsom af fruktan och onda aningar. Dock sade han:

— Elin har fört mig hit, kanske för att jag på fågelns mull skall be honom och Elin om förlåtelse. Om så är, så..... jag ångrar mig. Det kom af kärlek till dig..... ja jag är villig.....

— Att kanske kyssa den jord, som täcker Bibi? Det behöfves icke. Han hvilar godt der. Han saknar icke *dina* kyssar.

— Hvarföre har då Elin fört mig hit?

— För det första, emedan jag fruktade, att Otto någon gång under sina *jagtfärder* skulle hitta

hit och då förstöra den stackars grönsiskans minnesvård.

— Åh, det skulle jag väl aldrig göra. Mot den lefvande kan jag ha rasat, men jag skonar den döda.

— Du talar nu både bra och vackert. Men jag är icke nöjd med denna försäkran. Jag vill hafva en kraftigare. Svär mig vid Gud, att du aldrig förolämpar denna graf.

— Jag svär det vid Gud. Jag vill blifva osalig, om jag nånsin gör något illa åt Elins fågels graf.

— Och svär mig vidare, att du aldrig för någon omtalar, hvar Bibi har sin plats.

— Äfven det svär jag utan villkor..... Men det andra?

— Minns, att en ed, svuren under Guds vackra himmel är lika bindande som den vid ett *domarebord.* Och här, likså litet som der, få några tysta förbehåll göras..... Det andra, frågar du ..... För det andra har jag fört dig till Bibis graf, på det du icke måtte fatta ett alltför stort hopp.

— I himlens namn, Elin, hvad menar du?

— Jag menar, att jag icke älskar dig.

— Och du vill icke bli min brud, min maka?

— Huru kunde jag det, då jag icke älskar dig!

— Ack, det är grymt af dig Elin. Och en så

lång tid har du uppehållit mig med ett falskt hopp. Du tycktes icke vilja gäcka min kärlek och min ljufva tro.

— Det var den tid, då jag inbillade mig älska dig. Under de sednaste veckorna upphörde denna inbillning.

— Af hvad orsak? Var det för fågelns skull?

— Kanhända äfven derföre. Men der var annat förut, som..... Nej nej, jag säger dig det icke.

Elin hade Saladins bref hos sig. Hon ämnade redan räcka det åt Otto, men hastigt påkom henne en känsla, att han var ovärdig att läsa det, ovärdig att få en aning om hvem det var som Elin älskade. Således tog hon hastigt handen från sin förkläsficka, liksom hon fruktat, att handen kunde göra hvad ögat ej ville se.

Hon vårdade sig icke ens om att förebrå Otto för den hans omanliga svaghet, om hvilken Saladins bref visste att orda. Likaså litet aktade hon nödigt att beröra hans indelikata förhållande med pianot. Hans äckliga förhållande vid Johannakalaset..... som verkligen var en icke liten orsak till hennes afsmak för Otto..... kunde hon så mycket mindre framdraga, som hon icke mera mindes detsamma och hade tillochmed förebrått sig sjelf, om hon fästat vigt dervid. Historien

med fågeln åter låg hennes hjerta alltför nära, hvarföre hon icke vidare ville anspela på den.

Nogaf, hon uppgaf inga orsaker alls. Hon åtnöjde sig blott med att anföra resultaterna. Det historiskt faktiska i saken var blott det, att hon icke älskade Otto. Och Elin höll sig blott till denna mörka sida.

— Du säger mig då inga orsaker — sade Otto.

— Nej, och hvartill skulle det tjena. Hvilka *giltiga* orsaker kan väl hjertat ha att *älska* en och förskjuta en annan. Tala icke om orsaker.

— Älska en och förskjuta en annan. Den andre vet jag nog, hvem han är. Men älskar du då en annan?

Liksom för att afkasta en ljuf börda, som dock tyngde på hennes själ, utropade Elin jublande:

— O ja, ja. Jag älskar. Hör du det, att jag älskar.....

— Du älskar?

— Ja, jag älskar en annan.

— Vill du säga åt mig, hvem du älskar?

— Åt dig, dig. Nej, för allt i verlden icke.

Otto, som trodde att det var grannaslöjtnantens informator, Sandor, med hvilken stora ting hade kunnat hinna uppgöras under hans eget mindre sjelfmedvetna och mindre klarsynta tillstånd, utropade nu:

— Föga trodde jag mig ha att frukta af denne rival.

— Jag ser nog, att du misstager dig om person. Jag älskar sedan trenne år en ädel och högsint yngling, mot hvilken du är ett litet jordiskt stoft. Hans namn kan du få ana, men jag utsäger det icke för dig, som ett oblidt öde behagade ställa emellan våra hjertans förbund. Gläd du dig åt den framgång du redan haft; unna åt Elin den lyckan att med ånger och kärlek få tänka på den man, hvilken hon höll på att förgäta, då hon var nära deran att låta sig bindas af — dig. Unna mig den olyckan, att se mitt hjerta vakna, när det redan är för sent. Unna mig att för evigt få begråta den lycka, som för mig *ovärdiga* är förlorad på jorden.

Och inför den orätte älskaren grät hon öfver förlusten af hennes ende, verklige älskare. Det rörde den förre, så att äfven han grät. Otto hade i allmänhet ett blödigt hjerta, men svårt är att säga, om han nu grät öfver sina egna, gäckade illusioner, eller af verkligt medlidande med Elin. Efter några minuter sade han eftertänksamt:

— Men hvad skall ditt öde nu blifva, Elin? Min far har föresatt sig partiet och han är icke god att gäcka.

— Gånge med mig, huru det vill, mitt öde må

blifva hvilket som helst. Jag har en bättre fader i himmelen och han..... är ödets styresman. Se så, låt oss gå.

— Gif mig dock din hand till ett tecken, att du icke är ledsen på mig.

— Gerna — svarade Elin; — det hade egentligen bordt vara jag, som begärt ditt handslag. Och nu Otto, underrätta genast din far om hvad mellan oss förefallit.

Med pilsnabba steg skyndade hon åt hemmet till. «Hemmet!» — smålog hon inom sig vemodigt. Sedan höll hon sig på sin kammare för att afvakta de svåra följderna af sitt ärliga och behjertade svar.

Otto följde henne en stund med blicken. Sedan gick han långsamt åt hemmet. Han var liksom förlägen att kasta upp sina ögon; hela naturen liksom skrattade åt honom och fåglarnas sång tycktes så skärande.

Han trodde att mordet på grönsiskan var den verkliga orsaken till hans korg och inom sig förbannade han Hildas råd, som haft en så olycklig utgång.

Kap. XI.

Min mor, min mor, du är död. Men vaken ser jag dig i min inbillning och i mina drömmar ser jag dig än bättre. Det är du, som visar mig alla dessa vackra taflor och jag vill blifva en målare. Almqvist.

Emellertid var den första och enda person Otto mötte under sin tragiska reträtt just Hilda. Han höll nästan på att vända om, ty ehuru han ville duktigt lexa upp henne för rådet om grönsiskans slut, hade han dock ännu ej hunnit komma sig så mycket från sin bestörtning eller förvirring, att han vetat hvad han skulle tala. Kraft till ett skarpt tal felades honom helt och hållet och derest han icke funnit sig bemärkt af systern, skulle han visst smugit sig undan.

Hilda började af Ottos snopna min att ana, huru saken aflupit. Skulle icke en viss känsla för det passande ha afhållit henne, hade hon visst fallit i ett gapskratt på sin broders bekostnad, ty han såg i hennes tycke både ynklig och löjlig ut, ungefär som en, den der «sålt smör och tappat pengarna.»

— Nå min kära bror, hur har det gått? Du ser minsann ut, som du knipit dig en korg.

— Gyckla du allsicke med mig, ty det är du,

som genom din olyckliga, onda tunga är mor för hela kalaset.

Man finner, att Otto retad genom sin sin systers pikanta ord, kom temligen rakt på saken. Då hon såg något förvånad ut, blef Otto modigare:

— Ja gapa du bara på mig, men det var du, som gaf mig rådet att skjuta grönsiskan. Och derföre, så..... ja nå, det må vara sagdt. Elin gaf mig korgen.

Med en blick af låtsadt deltagande sade Hilda:

— Derföre, ack du skall icke narra mig. Så stora ting ha icke så små orsaker. Nej, kära Otto, nog var det annat vigtigare med i spelet. Tro mig det.

Hilda trodde verkligen, att grönsiskan var hufvudorsaken. Hvad hon sade åt sin bror, *låtsade* hon blott tro, ehuru (hennes skarpsynthet eller kombinationsförmåga till skam) hon *verkligen* hade kunnat *tro* detsamma. Hon steg emellertid genom sitt förmenande i brodrens aktning, helst det innebar ett indirekt smicker, af det innehåll nemligen, att Otto icke för så små orsaker, som en dödad grönsiska, blifvit slagen ur brädet.

Nu begärde hon af sin bror ett ömt förtroende om hvad Elin för öfrigt sagt. Som han i allmänhet hade stor respekt för sin syster, kunde

han icke neka henne detta förtroende. Dock nämnde han intet ord om att konferensen hölls på grönsiskans graf, eller någonting dermed sammanhängande. Nog höll han dock sitt löfte, eller den ed, hvartill Elin, måhända drifven af ögonblickets känsla eller (om man så vill) pathos hade förmått honom.

När Otto anfört det yttrandet af Elin, att hon sedan tre år älskat en ädel yngling, uppgick ett ljus för Hilda. Hvem kunde det då annat vara, än Lennart, den romantiske hjelten i affären vid Päijänä. Nu mindes Hilda, att under den derpå följande månskensnatten Lennart och Elin suttit ensamma för sig och tycktes litet underliga, när Augusta, Hilda och Saladin gingo att taga dem.

Hennes qvinnliga nygirighet och fåfänga blef tillfredsställd, när hon hittat på, hvem som var den rätte älskaren. Hon ville dock icke upplysa sin bror om denna sannolika förmodan. Hon tänkte att, såframt han fått veta, hvem som var föremålet för Elins ömmaste känslor, kunde hans kärlek genom svartsjukan få ny närande luft. Nu var hans rival okänd och fick äfven, för Hilda gerna, förblifva det. Ty när hennes bror icke visste, mot hvem han kunde vända sin galla, var sannolikt, att han snarare skulle förglömma sin låga, hvilken äfven eljest i Hildas tankar var af nog lätt bortblåst beskaffenhet.

Denna Hildas intrig hade dessutom en anledning. Hon var inom sig rätt glad, att hennes bror mött afslag å hennes *väninnas* sida, emedan, såsom vi redan berättat, hon förmodade, att detta skulle leda till Elins vräkande ur huset. Men hon var rädd, att den blödige och godhjertade Otto på något sätt skulle sätta sig häremot och göra förböner hos fadren. Finge hon honom deremot likgiltig för Elin (och kanske i sammandrag dermed kär i någon annan), vore i det afseendet intet hinder mer å Ottos sida att befara. Hela hennes qvinnliga elakhet, fåfänga och intrigsjuka ville hon sätta i rörelse, för att blifva af med den svåra nageln i hennes öga, den intet argt tänkande, oskyldiga och herrliga Elin.

Slutligen sade Otto mycket nedslagen i hågen:

— Och huru menar du nu, att jag skall ha kurasje att säga detta åt pappa. Likväl måste jag det. Jag är rädd att han i första hettan kastar sig på mig, och förebrår mig sådant, som jag är alldeles oskyldig till. Likväl måste jag det.

— Du måste det, verkligen, kära Otto. Tillochmed aktningen mot Elin, som bad dig derom, tvingar dig dertill. Men tyst, huru vore, om du ville lemna åt mig det obehagliga uppdraget. Jag kunde åtminstone förbereda pappa derpå.

— Tack goda Hilda — sade den stackars, enfaldige Otto, nästan med glädjetårar i ögonen;

— om du vill åtaga sig denna svåra och obehagliga sak, kan du räkna på min ständiga, broderliga tacksamhet.

— Godt jag skall icke dra mig undan, när det gäller att hjelpa dig. Håll du dig emellertid undan, så länge tills du kan förmoda att saken är afgjord på så god fot, som den gunås så visst kan bli det.

Otto gick att taga sig en lång promenad. Ja, han gaf sig tid att göra en visit hos en ung ogift agronom, som bodde i grannskapet. Som denne nyligen tillhandlat sig sin egendom, således egde penningar och allehanda varor fullt opp, och han dessutom var smickrad af ett besök af den blifvande rike häradshöfdingen, slutligen emedan han tyckte sin värde gäst vara för tillfället nog melankolisk, fann han för godt att på allt möjligt sätt muntra vår stackars, gemensamme vän Otto. När denne sent på aftonen återvände till hemmet, var han i en lycksalig liknöjdhet för kärlek och andra jordiska fåfängligheter.

— — —

Hvad Hilda kallat ett svårt och obehagligt uppdrag, var i sjelfva verket för henne det mest efterlängtade och behagliga i verlden. Derföre hade hon i parken med så mycken omsorg lurat på Ottos genomtåg efter den stora reträtten.

Man kan föreställa sig, att Hilda icke utlade

saken på det för Elin förmånligaste sätt. Och när fadren utfor i svordomar och vilda hotelser, låtsade Hilda väl afstyrka sådant, men uppmuntrade honom i tysthet dertill.

För exempels skull vilja vi anföra slutet af konferensen:

— Hvad — rasade Hjerpén; — hvad är det du pratar i vädret. Tala inte om skonsamhet. Jag vill behandla henne som den sämsta piga. Jag skall kasta ut henne från mitt hus nu genast. Hvilken tacksamhet! Derföre har jag födt henne, gifvit henne granna kläder och handpenningar, när helst hon det behöfde och hon behöfde det nog ofta, än för att köpa den eller den strunt boken, än för att göra sig till och hjelpa den eller den tiggaren. Tala intet om någon skonsamhet. Jag vill behandla henne på det strängaste. För henne kan min egen son bli olycklig, börja dricka och så vidare. Tror du, att han var så tokig Johannadagen utan anledning. Nej försvara henne icke. Jag blir rasande och jag vil hämnas så det håller.

— Söta pappa, var dock icke alltför sträng emot Elin, som inte kan rå för att hon inte tycker om Otto. Kör henne icke straxt på dörren, gif henne betänketid; kanske hon ändrar sig..... för nog är det ändå bra otacksamt mot hennes fars minne och mot dig, pappa.

— Se så, ut på dörren med dig nu. Jag vill få tid på mig att litet svalka mig. Jag är mycket het, men ville dock icke, att det skulle bli någon skandal för tjenstefolket. Se så ut med dig nu, kära Hilda.

Och han satte sig i den stoppade länstolen och rökte några pipor för att svalka sig.

— — —

Undertiden satt Heinolablomman och såg ut genom det öppna fönstret på den vackra naturen. Det är i slutet af Juli naturen i norden firar sin högsta triumf. Då är hon en fullt utvecklad brud. Den så kallade midsommaren är i norden ingen midsommar.

Ifrån sina betraktelser blef han stundom väckt af höga röster från nedra botten. Hon kunde gissa från hvem de kommo, men då de åter mindre hördes, satt hon sig igen vid sitt fönster.

Slutligen hörde hon steg, som sträfvade uppåt. Hon stod upp och in trädde hennes fosterfar.

— Är det sannt, hvad jag hört berättas, att min nådiga nekat till parti med Otto?

— Ja, nog är det sannt, gode farbror.

— Åh, kalla mig icke farbror mer. Mamsell har således glömt hvad som var hennes fars högsta önskan?

— Jag har icke glömt den. Men min faders mening var aldrig, att jag skulle gifta mig emot

min vilja. Och om han äfven velat det, om han också på sin dödssäng skulle yttrat det som befallning, så hade jag dock icke lydt. Ty jag är en fri menniska häruti, och kan aldrig beqväma mig till en sådan synd.

— Håll inne med detta romanprat. Svara mig uppriktigt: tror ni, att jag hade tagit er i mitt hus samt sörjt för er trefnad och beqvämlighet, såsom för min egen dotters, ifall jag tänkt, att ni på detta sätt skulle gäcka min förhoppning?

— Jag hade heller icke kommit hit, ifall jag icke då tyckt mig hysa en känsla, som nu är borta.

— Och hvad är orsaken, att den nu är borta?

— Det kan jag icke förklara.

— Men jag tror mig känna den orsaken. Det kommer sig af den enkla omständighet, att mamsell tycker eller låtsa tycka om en annan.

— Ja jag älskar en annan, den ädlaste, den bäste bland menniskor.

— Kan man få lof att fråga romanhjeltens namn?

— På den frågan kan jag icke svara.

— Men om jag *kan* tvinga mamsell dertill?

— Jag låter icke tvinga mig. Försök icke sådant.

Den råe och brutale mannen började nu koka af vrede. Han närmade sig Elin tydligen i hand-

griplig mening. Han stampade foten i golfvet och utbrast med en röst, som var desto fruktansvärdare, som den var låg:

— Säg genast hans namn. Eljest skall du.....

— Misshandla mig icke, herre — sade Elin, i det hon vek några steg tillbaka åt det öppna fönstret till; — i annat fall måste jag ropa på hjelp.

— Jag ämnar icke misshandla dig. Jag vill blott till en början ge dig en liten tillrättavisning, den du får hålla till godo. Säg genast hans namn — utropade han nu häftigt.

— Inför en, som för ett sådant språk säger jag det minst.

Nu steg han, flåsande af raseri, några steg fram och skulle säkert verkställt sin hotelse med ett slag på kinden till en början, men dörrn gick upp och han blef störd i sin tilltänkta kraftåtgärd.

Skulle man tro, att den inträdande var Hilda? Hon fattade sin faders knän och utbrast:

— Söta pappa, låt bli det der. Gör icke något illa åt Elin och ställ icke till någon skandal, söta pappa.

Hilda hade mycket rigtigt stått på lur utanför dörren. Hon ville verkligen förekomma all skandal. Visst var hon mer än tillbörligt grå mot Elin, hon hatade henne nästan, men Hilda var dock en ung qvinna och såsom sådan hade hon

en bestämd aversion för handgripliga åtgärder och misshandlingar. Hennes önskan var blott, att Elin komme ur huset. Hvad behöfdes några skandaler, för att vinna detta hufvudändamål?

Möjligen skulle äfven «manual åtgärd» verkat emot hufvudsaken (Hildas nb.). Hjerpén, ehuru eljest träaktig och rå, hade dock den egenheten, att efter utdelande af örfilar, hugg och slag, omhulda den så bestraffade med större värma än tillförene. Så hände ofta med hans underhafvande, att den som nyss fått stryk, straxt derefter undfägnades med en duktig sup, någon penningedusör eller något smickrande uppdrag, i anledning hvaraf äfven tjenstefolket plägade säga om honom: «ei ſe olc paha, waikka luonnoſtanſa tulinen» (inte är dender elak, fast han är häftig till sin natur). Det ansågs af Inkka tjenstefolket för ingen synnerlig olycka att af husbonden bli undfägnad med ett par «orrar.»

Hade nu Hjerpén visavis Elin skridit till någon våldsamhet, är det visst en möjlighet, att han ångrat sig till den grad, att han aldrig släppt henne ur huset, utan blifvit ömmare än förut. Dock måste vi medge, att Hilda icke hade en så fin och elak beräkning, utan hennes inträde och förbön hade utan omsvep till orsak blott den qvinnliga naturens afsky för alla våldsamheter,

helst emot en varelse af deras kön, vore hon ock i öfrigt betraktad med grått öga.

— Jag vill veta hans namn — stormade Hjerhvilken blef desto vildare i det yttre, då raseriet började lägga sig i det inre.

— Hvad är det för namn, som så kan intressera pappa?..... Det slår inte in med ordstäfvet: *inga namn!*

Det var icke utan, att Hjerpén midt i sin hetta blef litet mör om mun, emedan Hilda var nog lycklig att tillämpa hans eget favorituttryck. Han började gå af och an på golfvet, tills han utbrast:

— Nå ja, kanske är det barnsligt af mig att vara nyfiken om detta namn. Det bör vara likgiltigt för mig, hvad en «såderdans» älskare heter. Hufvudsaken är, att hon har förskjutit mitt eget kött och blod, min son, min Otto. Och om hon icke vill återtaga sitt nekande svar, och det nu genast, så.....

— Jag återtar det hvarken nu eller nånsin — sade Elin.

— Så hör då domen. Mamsell eger att genast packa sig bort ifrån mittt hus. Alla de presenter ni af mig emottagit, skola återställas. Häst kan ni få till Heinola, der ni med någon annan tiggerska kan öfverlägga, hvad er frid tillhörer.

— Men söta pappa — invände Hilda — en såsådan hast! Går det inte an, att?.....

— Nå då, för din skull vill jag icke vara omedgörlig. Mamsell Wainonen kan få qvarstadna här ett par veckor, så att ni möjligen hinner förskaffa er någon plats eller något herberge. Maten skall hemtas upp till ert rum, så att vi slippa se hvarandra.....

— Huru blir det med mitt piano, kan det få stå här, tills jag kan hinna försälja det?

— Ja, det må få stå här och skräpa fast ett år. Jag vill ha ingenting otalt med denna kammare, och jag hoppas också, att hvar och en i familjen skall undvika mamsell Wainonens för detta kammare. Se så, kom Hilda. Affären är uppgjord.

Sin dotter, som låtsade se deltagande ut, tog han vid handen och båda lemnade rummet.

Stum i tankar som i ord, satt sig Eliu åter vid det öppna fönstret. Hon var hel och hållen känsla, en känsla glödande och varm. Der var blott en liten del af vemod och bitterhet, en vida större del af kärlekens ljufhet.

Sedan satte hon sig vid pianot, som «skräpade» der i kammaren. Med en känsla, som sprängde alla dammar, dem menniskors elakhet och hennes öfvergifna tillstånd upprest, sjöng hon ljudeligt och klart «Konstnärens drömda bild.»

Men sedan blef Elin åter en praktisk menniska. Hon begynte att med mycken omsorg utgallra de klädespersedlar, som tillhört henne innan hon inträdt i Hjerpénska huset. Deribland var äfven den fordom dyrbara, numera något urblekta kaschmirssjal, som var med i båten på Päijänä. Hon kysste den eldigt och hviskade: — Lennart, gjorde du det för Elins skull?

Sina kläder satte hon nätt tillsammans i den ljusgula, lilla kappsäcken. De sämre och mera umbärliga lade hon i en simpelt målad trädkista. Derofvanuppå lade hon äfven sina sämre hattar, m. m. Den utmärkt vackra, nya sorghatten lät hon tillsvidare ligga i sitt fodral.

Denna hatt var en skänk af Otto. Elin var mycket obeslutsam, huruvida hon skulle vid sin afresa lemna hatten qvar, eller taga den med sig. Det förra, grubblade hon, kunde kanske göra ett obehagligt intryck på Otto, hvilken hon dock ansåg för den bäste i familjen.

Hennes afsigt var att nästa morgon gå till Heinola, hvarifrån hon möjligen finge någon häst att skaffa fram hennes effekter från Inkka. Blott i högsta nödfall ville hon dertill betjena sig af Hjerpéns häst.

Nu började hon tänka på, hvart hon till en början skulle taga vägen. Hon mindes kapten Lärkas på Niemilä. Men detta herrskap, redan

förut fattigt, hade blifvit än fattigare genom två års felslagna skördar. Augusta hade visserligen för en tid sedan blifvit gift, men det var blott med en fattig pastorsadjunkt, som esomoftast måste vädja till sina svärföräldrars ur ett fattigt bo med godt hjerta gifna understöd. Huru var det möjligt för kapten Lärka att dertill herbergera och underhålla en främmande person. Dessutom var icke han fader till Lennart, Lennart, mot hvilken hon tyckte sig begått så stor orättvisa? Sjelfva stoltheten förbjöd henne att vidare tänka på kapten Lärkas.

Sedan tänkte hon på sina blifvande slägtingar, Adéle von Skants och hennes föräldrar. Omöjligt äfven de voro fattiga, mycket fattiga.

Slutligen började hon tänkta på att söka sig kondition. Men i hvad egenskap? Till guvernant voro hennes kunskaper, det måste hon medge, alltför litet säkra och grundliga. Till hushållsmamsell, äfven deri hade hon för liten praktik, och äfven för det goda hufvudet fordras härtill vana. Sällskapsmamsell — onödigt att tänka härpå; sådana sinekurplatser äro så sällan lediga och hafva så många sökande.

Nu kom hon ihåg musiken. Häruti ansåg hon sig dock ega en viss grundlighet och skicklighet nog. Men, som hon, för att få elever, måste vara ytterst billig i sina pretentioner, som dessutom

det lilla Heinola icke egde nog råd på elever, så såg äfven denna inkomstkälla något knagglig ut. På någon större stad vågade hon icke ens tänka, ty hvad kunde hennes ringa talang ega lockande, hvarest så många skickliga musiklärare uppehöflo sig.

Men om hon äfven kunde få någon plats, anställning eller inkomstkälla, fordrades dock väl någon tid dertill. Och hvar tillbringa denna tid? Några rika flickor var hon väl bekant med, men olyckan ville, att de icke alls voro henne i smaken. Huru vore, om hon sålde eller pantsatte några af sina kläder eller hvad hon eljest kunde ega af värde. Hon hade två silfvermatskedar, två ditto theskedar och en silfvergaffel. Hvad gjorde hon med dem? Dugde icke skedar af nysilfver och en gaffel af stål ganska väl åt henne. Vidare kunde hon, när dessa voro med helsan förtärda, skrida till cylinderuret och den kära sjalen m. m. (Nej sjalen ville hon dock behålla, förr finge klädningarna gå). Med dessa pengar kunde hon då betala hyran etc. hos någon gammal enkefru eller, låt oss se, kanske hos Adéles föräldrar. Och så ville hon med tålamod afvakta tillfället af någon födokrok.

Det började redan att skymma och med dessa tankar, och med bön och förhoppning, att hen-

nes himmelske fader skulle styrka henne och bestämma hennes val, lade hon sig till hvila på den nattliga bädden.

Elin sof först lugnt och djupt, men något efter midnatten fick hon en dröm.

Hon tyckte sig vara i det gamla torkhuset vid elfven, der hon såsom barn agerat. Nu var hon åter blott elfva eller tolf år, hvilket föreföll henne underligt, helst hon *visste*, att hon verkligen var sjutton. Denna tvetydighet och dubbelhet i hennes ålder blef henne verkligen en plåga.

Hon skulle åter uppträda i ett sällskapsspektakel och tänkte för sig, huru hennes föräldrar, som båda lefde, skulle bli slagna, när de finge se, huru deras Elin krumpit ihop.

Hon blef dock tröstad, när hon såg Otto och Hilda, ty dessa voro mycket mindre än hon. Saladin och Adéle, som äfven skulle agera voro dock nära fullvuxna. Den femte personen i den spelade komedien var Lennart. Han var större än någon af dem alla; han var fullvuxen.

Otto spelade icke nu Elins älskare utan det var Lennart. Det föreföll Elin, som var så liten och obetydlig så svårt att blifva älskarinna åt denna långa karl. Men när ridån uppgick, och hon jemte Lennart uppträdde på skådeplatsen, tycktes alla hennes leder börja röra på sig och sträcka

ut sig. Efter några minute märkte Elin, att hon ej mera behöfde höja hufvudet så högt upp att se på Lennart. Elin vexte ju längre dess mer.

Helt annorlunda gick det Otto. Redan förut dverglika, krympte de allt mer och mer, blefvo slutligen små svarta punkter och försvunno alldeles.

Saladin och Adéle vexte afven småningom till sin vanliga längd. De tycktes belåtna och smålogo åt Elin och Lennart.

Der blef i pjesen en scen, hvari Lennart och Elin, som föreställde makar, som länge varit åtskilda, skulle kyssas. Detta verkställde de äfven utan att begagna den modesti, som en med moatién icke gift aktör vanligen anser nödig inför publiken, det vill säga, Lennart och Elin omfamnades icke blott utan de kysstes äfven ärligen. Nu fann Elin, att hon vuxit upp till sin verkliga, den sjuttonårigas längd och Lennart behöfde blott helt litet böja sitt hufvud ned, då han kysste henne.

Men hela skådeplatsen var förvandlad. Det var icke mer den gamla, långa ladan, utan det var en stor teater, upplyst af oräkneliga lampor och ljus. Scenen var försedd på det praktfullaste med kulisser, dekorationer, bengaliska eldar m. m. Den rikt besatta orkestern der nere började att låta höra en segermarsch.

Medan hon ännu var i Lennarts armar, föll ridån, och nu hördes de mest enthusiastiska rop:

Hurrah för Heinolablomman! Lefve Heinolablomman!

Nu kommo många åskådare upp på theatern, för att personligen tacka Elin för hennes spel. Bland dessa var äfven hennes far och mor. Tillochmed Lennart infann sig, liksom han varit en åskådare.

Fuktad af sina föräldrars glädjetårar, visste Elin icke hvad var att svara. Hennes lycka var för stor, och — hon vaknade.

Drömmen hade varit så liflig, att hon behöfde flere minuter för att öfvertyga sig, att hon icke drömde mer. Kommen till denna öfvertygelse, talade hon i det vakna tillståndets dröm:

— Det var icke en dröm. Drömmar äro strömmar, men denna icke. Han har flutit in i min själ och skall stanna der. Drömmen hade betydelse och sanning, och jag vill följa dess vink. Följa den ja..... O min far och min mor, äfven j voren med i drömmen och fröjdadens åt det bifall er dotter vann. Edra andar skola icke vredgas för det er dotter vill hängifva sig åt ett stånd, som i den flacka verldens ögon icke är så aktadt, som det borde. I skolen icke vredgas, ty

det var ju ni, som visaden mig dessa vackra täflor och..... jag vill blifva en skådespelerska.

Kap. XII.

Elin gör det Hjerpénska huset en syrpris och blir sjelf behagligt syrprenerad af ett ressällskap.

Elin sprang upp från sin bädd och påklädde sig hastigt. Natten var ännu mörk, men lyckligtvis fanns der i en nisch ett stearinljus, som legat der sedan Maj. Hon påtände ljuset och började tänka litet närmare om sin klädedrägt.

Hastigt upptog hon ifrån kistan, som var ämnad att förvara hennes obetydligaste och minst behöfliga kläder, en bomullstygsklädning, som visst icke var synnerligen fin, men desto mera ny och stark. Denna klädning påtog hon sig, och kunde icke underlåta att mönstra sig framför spegeln.

— När jag presenterar mig i denna klädning med denna silkesduk på hufvudet skall man säkert icke taga mig för bättre än en piga. Hattarna måste jag lemna; dem kan jag icke berga. Men huru står det till med min börs? Åh, har ingen fara; der är hela tre rubel silfver, uttryckt i små mynt. Det var präktigt. Min för detta farbror fordrade icke dessa pengar tillbaka, men jag skall dock erbjuda honom deras motsvarande värde.

Och hon satt sig att skrifva en liten biljett, hvari hon tackade för den godhet hon åtnjutit, och tillade, att som farbrodren (hon hade icke hjerta att skrifva herr Hjerpén) icke uttryckligen fordrat tillbaka de pengar hon kunde ha, tog hon sig friheten att medtaga dem (det var tre rubel silfver); hon bad blott farbrodren taga sig ersättning i hennes qvarlemnade klädespersedlar och som det troligen blefve något öfver, ville han vara god och öfverstyra antingen dem eller deras motsvarande värde till hennes bror Saladin. Allt hvad hon sedan inträdet i huset erhållit såsom presenter, hoppades hon vara qvarlemnadt. Hon bad om ursäkt för sitt plötsliga försvinnande, men på den punkt förhållandet nu var, ansåg hon detta sätt att skiljas för det bäst valda. Slutet var det i bref vanliga, jemte ett P. S. (så vanligt, påstås det i fruntimmersbref) af det innehåll, att hon skulle tillskrifva Saladin, att han ville omhänderhafva pianots försäljning.

— Jag undrar, om någon, som kände förhållanderne, skulle anse det orätt, att jag skiljes så här plötsligt. Kan vara; dock har jag intet på mitt samvete och..... jag är ingen rymmerska, ty dem jag lemnar, se det gerna. Ja, jag vet att de äro mig tacksamma derför. Hurudant skulle vårt afsked blifva..... Ack den stackars Otto, han höll dock på sitt sätt af mig..... Men jag

får icke hysa några onödiga samvetsskrupler. Jag måste bort, fort bort, innan möjligen någon svaghet kunde komma mitt beslut att vackla. Ja bort, fort bort.

Af denna monolog, hvars början tillochmed var litet reflekterande och apologisk, torde läsaren finna, att Elin i det hela var frisk i hågen och fast i sitt beslut.

Hennes reseplan var den, att hon först skulle väcka en af gårdens torpare, som var henne tillgifven, och bedja honom, mot betalning förstås, bära hennes kappsäck till första gästgifvaregård. Ginvägen dit genom skogen var blott en half mil; det blefve blott en lagom morgonpromenad för den lättfotade Elin. Sedan skulle hon väl måsta taga gästgifvarehäst. Måtte pengarna räcka till ända till hufvudstaden!

Denna plan hade egentligen undanträngt en annan af äldre datum, d. v. s. af tidigare minut. Den allraförsta planen var den att med sin lätta kappsäck på ryggen gå ända till Helsingfors, att således i qvinnlig drägt blifva lik «the resande studenter.» Dock förkastade hon planen snart såsom outförbar. «Studenterna — tänkte hon — äro starkare än jag och hafva dock mindre packning, blott en liten rensel. Nej, det duger icke. Dessutom, hvart toge min stackars kappa då vägen. Den nänns jag omöjligen lemna.»

Äfven den (först omtalade) andra planen förkastade hon. Det hade varit att göra en af gårdens folk till förtrogen, och huru skulle hon dessutom gifva det förtroendet. Huru skulle hon förklara sitt nattliga aftåg? Med någon nödfallslögn ville hon icke gerna lemna ett ställe, der hon hittills tyckte sig spelat ett ärligt spel. Gåfve hon åter torparen en vink om det rätta förhållandet, vore det, så tyckte hon, att indraga honom i intriger, dem han säkert skulle anse riktade mot hans herre. Ensam kunde hon fritt försvinna, men det var orätt att i affären indraga någon af gårdens betjening. Dessutom förbjöd den lilla portion stolthet Elin dock ägde, henne att hafva hemligheter med Hjerpéns underhafvande.

Således måste hon inventera någon ny plan. Och den tredje, som äfven följdes, var ett slags förening eller medelväg af de båda föregående. Ända till första gästgifvaregården ville hon agera resande student. Tungt blefve det med kappa, men hon kunde ju då och då hvila. Vägen var dock icke så lång. Sedan finge hon väl lof att taga skjutshäst, eller kanske finge hon mot ringa ersättning följa med någon resande bonde — hvilket *visst* vore en skön sak, ty äfven med den nogaste hushållning kunde, så beräcknade hon flyktigt, skjutpengarna icke räcka till.

Silkesduken, som stod i förening med den dår-

aktiga första planen, lade hon i kappsäcken, samt påtog i stället den bästa af sina egna hattar. Ottos present tyckte hon sig dock böra qvarlemna, ty Hjerpens påbud, att alla presenterna skulle qvarlemnas, syftade väl äfven på dem af hans son. Vid hatten fäste hon en liten lapp med de orden: lefväl Otto, från Elin!

Nu uppfann hon med ett fruntimmers fyndighet en rätt sinnrik mechanik, att kappsäcken måtte hvila beqvämt och ledigt på axlarna. Hon tog hatten och kappan på sig samt försåg den sednare med ett bälte.

Nyckeln i kammardörrn lät hon sitta i. Derpå gick hon med sakta steg nedför trappan, kappsäcken i famnen. Sedan hon upplåtit den tillästa dörren sprang hon hastigt in i «jungfrurnas» kammare, hvars dörr var vid stora farstudörrn. Der hviskade hon i örat på den flicka, som hon mest höll af:

— Vakna Maija Stina, kom och läs farstudörrn. Gud vare med dig, flicka.

Maija Stina gnuggade sig i ögonen och gick långsamt att uträtta detta besynnerliga påbud. Men, utan att göra vidare slutleduingar, trefvade hon sig åter fram till den kära sängen.

Natten började redan att vika för sin yngre broder gryningen och morgonrodnaden att bebå-

da dagens ansomst. Det låfvade åter att blifva en vacker dag.

Elin tackade i sitt hjerta himlen derför. Sitt sidenparaply — en julklapp för halftannat år sedan, kanske af Lennart? hade hon beklagligtvis qvarglömt och..... det gick icke mera an att vända om till den stängda våningen.

Fåglarna började qvittra sina morgonböner. Hon tänkte på sin Bibi och suckade.

Den väg Elin hade att gå, var såsom sagdt en skogsväg. Hvarje helst litet erfaren fotgångare vet, att sådana vägar äro mycket angenämare och lättare att färdas, än den prosaiska landsvägen. Sjelfva markens ojemnheter gifva åt rörelsekrafterne en behaglig omvexling, och verka uppfriskande, då deremot på den jemna landsvägen dessa krafter eller organer alltid på samma sätt ansträngas och således mattas vida mer. Förmodligen af samma orsak äro släta vägar, t. ex. isar, för hästar vida tröttsammare, än ojemna och backiga.

Med sin icke alltför lätta börda på ryggen, kunde således Elin tillryggalägga ungefär halfva vägen till gästgifvaregården, men nu började hon äfven finna sig trött, löste kappsäckens band och satte sig att hvila.

Ifrån platsen, der hon satt, kunde hon på andra sidan sjön varsna det boställe, Saladins Adéle bodde. O, hvad hennes hjerta klappade! Hon

visste, att Saladin redan anländt, ehuru han begripligtvis icke infunnit sig på Inkka. Hon råkade i en stor frestelse, men öfvervann den dock snart. Saladin var den menniska, som hon mer än alla andra borde undfly. Skulle icke han försökt att draga henne ifrån det mål hon numera ansåg vara sin lefnads mål? Och huru skulle hon kunnat motstå sin broders böner!

Hon vände hufvudet bort från Adéles och Saladins ort och kastade sig på marken med hufvudet lutadt emot kappsäcken. Sålunda slumrade hon in.

O hvad den sköna sofverskan varit för en vacker syn der i skogens vildhet! Dock var det icke du, min läsare, som fick del af denna syn, utan det var en utfattig, fyrtifemårig dagakarl.

Elins slummer hade varat något öfver en halftimme, då hon stördes af ett hostande, slog ögonen upp och såg en sämre klädd man förvånad betrakta henne. Först blef hon litet skrämd, men kom sig snart, ty mannens utseende var fredligt och hade ingenting förskräckande.

— Förlåt mamsell eller fröken, att jag med min hosta väckte er. Jag gjorde det icke oförvarandes eller emedan jag hade hosta, utan med flit. Jag ville se, om ni lefde och var en menniska.

Öppenhjertigheten i denna bekännelse gjorde

att mannen började behaga Elin. Hon sade småleende:

— Du lär då ha varit lika rädd för mig, som jag för dig. Men hvart ämnar du dig?

— Min mening var att gå till Ahola eller Inkka, för att söka mig arbetsförtjenst.

— Du är då en dagsverkare och kan arbeta hvar du vill?

— Ja jag är mantalsskrifven i Syrjälä såsom inhysing. Nog får jag arbeta hvar jag vill.

— Då kan du ju likaså godt arbeta åt mig som åt någon ann?

— Ja hvarföre icke. Samma är det för mig, hvar jag får betalning. Jag är icke dyr med min lön. Då jag får maten arbetar jag för åtta kopek silfver, och utan maten för tjugu — i dessa dyra dagar.

— Orkar du gå bra?

— Derom är ingen fråga. I mina unga dagar var jag soldat vid de nu upplösta kompanierna och ansåg det för ingenting att gå fyra mil om dagen med packning och gevär. Inte har jag ännu blifvit afmigkommen, skulle jag hoppas.

— Skulle du orka gå långa vägar med denna kappsäck? Och i värrsta fall med denna kappa dertill?

Karlen lyftade upp kappsäcken och rätade ut honom på rak arm.

— Åh det är ingenting — sade han. — Nog orkar Matti.

— Du skall få af mig tio kopek silfver för hvar mil du går. Men för det du kommer att åka, skall du få en god middag. Och för den första fjerndelen till gästgifvargården skall du få fem kopek silfver på förhand. Der har du den.

— Hur långt ämnar ni er?

(Läsaren behagade finna, att ordet *ni*, på finska uttryckt med te icke innebär den ringaste ohöflighet. Det finska te eller teh motsvarar fullkomligt fransmannens *vous* och engländarens *You*. I svenskan deremot vill ordet *ni* (ehuru det måste utan ohöflig mening användas i romaner) icke vara rätt höfligt. Derföre hafva äfven «skandinavisterne och danamanerne» sökt att utbyta ordet mot *de*, hvilket åter tillsvidare och måhända för alltid stöter ett svenskt öra.)

— Jag ämnar mig ända till Helsingfors.

— Ända till Helsingfors. Då skulle jag få se huru den staden nu ser ut. Jag såg den som yngre, ja den tiden, då jag var soldat.

— Men törs du komma ända till Helsingfors. Då kunde vi åka hvart annat håll och hvartannat gå.

— Om jag törs, ja vasserra. Åh, på en tid får jag som min egen karl*) nog gå att söka mig ar-

*) Itsellinen (inhysing) betyder egentligen så.

betsförtjenst utan betyg af husbonde eller prest. Hvarföricke kan jag arbeta i Helsingforstrakten så väl som här, när jag slipper dit så behändigt.

Slutligen, omkring klockan fem, ankommo våra fotgängare till gästgifvargården, der värden mottog dem icke utan förvåning, ty han kände «mamsell Wainonen.» Hans nyfikenhet kringskars af Elin med några allmänna, mindre detaljerade upplysningar.

Elin reqvirerade åt sig kaffe med bröd och åt karlen en sup. Då Matti vägrade att taga den, under förklaring, att han icke brukade, blef han i Elins ögon än mera bra och pålitlig. Hon kunde icke låta bli att bjuda honom en kopp kaffe.

Medan hästen i all maklighet spändes före, raspade Elin ihop ett bref till sin

Kära bror Saladin!

När du emottager detta bref, är jag redan borta från dessa orter. Min födelsedag var en vändpunkt i min lefnad. Jag samtyckte icke att gifva Otto min hand och det tog hans far så illa vid sig, att jag måste lemna huset. Ingenting mera om denna obehagliga sak.

Jag har nu fått ett mål för min lefnadsbana. Förlåt gode Saladin, att jag icke anförtror dig det. Ja, jag har tillochmed flytt dig, för att icke råka i frestelse att genom dina

föreställningar och inkast (hvilka säkert icke skulle uteblifva) vända mig ifrån denna bana.

På åtminstone ett års tid ämnar jag icke gifva dig någon underrättelse om mig. Lita dock på mig att jag icke råkat på några dåliga vägar, och att faror och frestelser för mig skola hafva intet frestande. Får du ännu någongång i verlden återse din syster, skall hon kunna se upp till dig utan förebråelser och samvetsagg.

Säkert brefvexlar du med Lennart. Helsa honom då så mycket, mycket ifrån Elin.

Vill du vara god, snälla Saladin, och åtaga dig ett uppdrag, hvartill fordras kurasje. Gå till farbror Hjerpén och öfverlägg med honom om försäljandet af mina qvarliggande «bohagsting» (minns du Päijänä magistern?). De öfverskjutande pengarna och paraplyn kan du behålla. Skydda med paraplyet Adéle och dig mot alla regndigra, fula moln.

Pianot bör du söka att få såldt för möjligast högsta pris. Dessa pengar — såframt de ej öfverskjuta sjuttifem rubel silfver — skall du antingen skicka per posto till Lennart Lärka, eller dermed afbetala en del af den skuld han för min skull ådrog sig (och hvarom studenten Sandor på Attu kan lemna dig närmare upplysning), eller ock på något annat sätt,

hvilket du kan anse bäst och lämpligast, använda dem Lennart till favör. Det var den gode Lennart, som ehuru frånvarande inropade mitt piano, och då jag icke mer kan beröra dess tangenter har han väl ingenting emot, att det återfaller till sin gifvare. (Hur vore, om pianot skulle vänta på hans återkomst? Om du kommer i för svårt val, så hör dig före hos honom).

Ja bäste Saladin, helsa till Lennart så varmt och banna honom, för det han så väl höll sitt löfte på Niemilä. Säg honom, att Elin icke var honom värdig, då hon kunde tro sig älska Otto. Bed Lennart glömma hela Elin..... Men hör du, för Lennarts skull, brådska dock icke med underrättelsen. Låt dermed stå an åtminstone ända till julen.

Ja, farväl min käre och älskade bror. Himlens välsignelse öfver dig. Måtte du blifva så lycklig med din Adéle, som du det förtjenar.

Tro icke, att jag är olycklig. Hoppet vinkar emot mig och Gud har gifvit mig styrka att bära små jordiska sorger.

Helsingfors d. 29 Juli.

Din syster Elin.

Brefvet var dateradt Helsingfors, ehuru skrifvet på den första gästgifvargården, emedan Elin icke vågade anförtro det åt annat bud än Heino-

laposten. Dessutom ville hon ännu om ett par dagar, då hon hoppades vara i Helsingfors, se på brefvet, om der vore något att tillägga eller ändra.

Skjutshästen hade redan väntat i fem minuter och Elin sprang upp på kärran, jemte sin solbrände, ärlige följeslagare.

Kap. XIII.

Följeslagaren underhåller konversationen. Elins intåg i hufvudstaden.

Om Åbo Län med halft skäl bär namnet af «egentliga Finnland», och på half grund deraf kan anses representera den finare bildningen och framåtskridandet i landet, gäller det dock icke om skjutskärrorna, hvilka, i trakten af Åbo åtminstone, äro ganska simpla, otympliga samt kropp och själ-skakande.

Men när man aflägsnar sig ifrån Finnlands gamla hufvudstad åt öster och ostnordost..... för att icke ponera en så stor reträtt åt norr, att man lemnar Åbo och Björneborgs län och inträder i det händiga Österbotten..... börja skjutskärrorna äfven förändra natur och den arme resande studenten (som för ingen del bör förblan-

das med handelsexpediten, som alltid åker i eget ekipasch) börjar till synnerlig fröjd för sin lekamen märka, att kärrorna äga verkliga säten med ryggstöd, hvilka dessutom ofta nog hvila på ressårer. Kring Åbo och Björneborg(?) var det redan en lyx, om det simpla brädet hvilade på mer eller mindre elastiska stänger.

Den kärra, som bestods Elin, var således af detta bättre slag. Visserligen var det icke som att åka i den sjangtila Hjerpénska trillan, sjäsen eller kalesjen, men dock blef hon icke råbråkad och mörbultad.

Oaktadt det tarfliga sättet att färdas, hade hon dock aldrig rest med sådan lefnadslust och sådant hopp. Den korta och oansenliga, men välformade och lifliga tavastländska hästen tycktes henne styra till lyckans Eldorado.

Som hon talade finska mycket väl, var det henne ett nöje att underhålla sig med skjutskarlen samt hennes ressällskap. Den förre var dock något fåordig, ehuru stundom naif, men Matti deremot hade icke ondt om ord.

Elin hade redan hunnit blifva så bekant med honom, att hon kunde göra honom frågor sådana som:

— Hör du Matti, när jag på gästgifvaregården bjöd dig en sup, tog du icke emot glaset. Brukar du verkligen inte bränvin?

— Nej mamsell, jag brukar sannerligen inte hela den förgiftiga drycken. Jag gjorde mig icke till.

— Har du alltid varit sådan, Matti?

— Nehej, det må ni veta, det. Men alltsen jag förlorade mitt torp och nära nog måste gripa till tiggarstafven, föresatte jag mig med Guds hjelp att låta bli.

— Var du då inte gift? Jo jag ser du var eller är det. Men föreställde inte din gumma dig din stygga och syndiga vana?

— Gud nåde min salig Greta, men nog är det sannt, att det var hon, som söp opp hela torpet. Och det var hon, som lärde mig att supa med.

— Det låter besynnerligt. Hur skall jag det förstå?

— Jo ser mamsell; jag var en man om tjugufem år och tyckte om Greta, som bara var några år yngre. Och vi gifte oss och hennes torp följde med i arf efter fadren hennes. Det gick förträffligt de första fem åren och vi fingo två barn ..... gud signe dem, Ulla dog sen hon gått i skriftskolan och Antti lefver ännu och en duktig och nykter gosse är han, det är visst..... men allt det der kommer först efteråt och hör icke just hit. Nog af, vi voro lyckliga de första fem, nej åtta åren, men sedan kom det missvext..... just en svår missvext. Vi måste låna spannmål

mot pant i vårt torp. Och så måste vi försöka börja förtjena på något sätt. Jag började göra väfstolar och hustru min började koppa. Nu skall ni veta, goda mamsell, att i kopparstugan undfägna de gerna koppargumman med bränvin. Greta smuttade i början helt litet (för artighets skull tyckte hon sig dock böra smaka) men småningom blefvo väl klunkarna större, och hon började tid efter annan återkomma hem drucken. Då jag föreställde henne detta ofog, sade hon, att hon väl måste hålla till godo hvad folk af godt hjerta bjöd och att det hörde till saken för en koppargumma. Slutligen när vanan alldeles tog öfverhanden, bannade jag upp henne rätt duktigt, men då blef hon vild och rasande och sade, att torpet var hennes och icke mitt och hon rusade på mig.

— Och Matti kunde tåla det? Jag skulle allt ha tuktat upp en sådan gumma, jag.

— Nog är det godt att säga. Men ni skulle ha sett min Greta, som var längre än jag..... hon skulle dugat till grenadör, ty hon var tre aln i det närmaste, ja hon var nog längre än mamselln också..... och så var hon stark och öfvad i alla karlarbeten, ty far hade lärt henne att plöja, hugga ved ja och att dika..... det var inte godt att segra öfver Gretas jernarmar. Och

hvad skulle det tjenat till att slåss med en full menniska!

— Men bannade du inte henne, då hon var nykter?

— Det gjorde jag visst och då föll hon till bönboken och gret och jemrade sig öfver sin svaghet. Slutligen lofvade hon att lemna den olycksaliga koppningen. Och detta löfte höll hon ock.

— Nå, det började väl då gå bättre för er?

— Nej gunås, snarare sämre. Ty hon kunde inte ändå komma sig ifrån sitt begär. Ständigt insmuglade hon brännvin ifrån granngårdarna och då hon inte hade pengar, pantsatte hon det ena efter det andra i torpet, som småningom blef allt tomare. Slutligen pantsatte hon så och så mycket af årets gröda.

— Men du såsom husbonde, skulle dock bordt ha att säga härvidlag. Du skulle icke tillåtit eller erkänt sådant.

— Herre Gud, mamsell, visst måste jag erkänna en skuld, som min hustru gjorde. Nog var det ju sannt, att de hade att fordra af oss och en fordran *måste* ju betalas.

— Vi skola nu inte gräla vidare i den saken, men fortfar, Matti.

— Jo ser mamsell, jag började tycka, att det var bättre, att Greta förtjente och söp, än att

hon ingenting förtjenade och ändå söp. Derföre bad jag henne börja koppa igen. Nu blef der ett riktigt lefverne i vår lilla torpkoja. Det var inte nu mera nog, att Greta söp ensam, utan hon bjöd till sig en mängd med käringar och stundom äfven karlar, som förstodo att taga sig till bästa. Det gick friskt till, skall ni tro, mamsell. Jag höll allt härunder på med mina väfstolar. Men en dag hände, att Greta i vildhet och utan att egentligen vara förargad på mig, under min frånvaro högg sönder en väfstol, i hvilken jag ville inlägga hela min konst och för hvilken jag skulle erhållit tre rubel silfver. Tänk er min förtviflan *), när jag fann min vackra väfstol förstörd..... Då leddes jag af mörkrets ande och frestelsen. Jag tänkte: «efter allt ändå måste gå, så kan jag få roa mig, likså väl som hon. Och så började äfven jag att supa. Och vi söpo båda.

Här torkade Matti ögonen och fortfor:

— Snart var vår sista brännvinsflaska tömd och torpet såldes på exekutiv auktion. Den dagen dog Greta. Jag tackar Gud för att hon icke var drucken då. På sin dödsäng bad och besvor hon mig att nu, sedan jag undsluppit fre-

*) Den svenska läsaren behagade veta, att den finska bondens tal i allmänhet är «vältaligt» och i det närmaste likt skriftspråket. Fula och barocka provinsuttryck vet man här icke af.

stelsen af hennes exempel, helt och hållet lägga af brännvinets bruk. Jag lofvade detta och med Guds makt har jag hållit detta löfte.

— Och du har aldrig känt någon frestelse mer?

— Nej mamsell Eliina, när ett beslut är sannt och fast, så är menniskan kall mot frestelsen. Man förstår icke ens, huru sådant nånsin kunnat behaga en.

— Du är en högaktningsvärd menniska, Matti ..... men huru var det med dina barn?

— Rättså, att mamsell väcker fråga derom. Ulla stackars flicka, hon lär icke alltid haft roligt, men nu är hon hos Gud i himlen. Antti, honom botade föräldrarnas dåliga exempel och han ärnar aldrig föra en sup brännvin i sin mun ..... Men mamsell, nu äro vi på gästgifvargården.

Det nästa gästgifvarhållet gällde att gå till fots. Elin kände ingen trötthet; hon gick hela vägen vid sin trogna Sancho Panzas sida.

Läsaren behagade finna, att hela denna resekurs var beräknad efter Elins kassas tillstånd. På hvar mil de gingo vann hon femton kopek silfver, oaktadt Matti äfven vann sina tio. Och skakandet på kärran var henne för variationen nyttigt, i och för fotresan. Ty den ömhet hennes leder genom fotresan kunde komma att vid-

kännas, blef neutraliserad genom den passiva motionen på kärran.

Den tredje gästgifvaregårdens värd såg med en mönstrande blick på Elin och Matti. Den hederlige och rätt-tänkande mannen tvekade nemligen, huruvida han skulle gifva häst. Men när Elin, utan att låtsa förstå hans tvekan, lugnt sade, att hästen straxt skulle förspännas, tyckte han sig icke våga protestera. Dock gjorde han sig af Matti sedermera underrättad, hvad det var för en besynnerlig fröken, som reste till fots. Gästgifvaren gjorde sig en ära af att känna alla ståndspersoner «i hans distrikt» och han visste således, att det var skäl till tvekan eller undran. När han betraktade det ädla och sköna ansigtet och den stolta vexten, blef han helt skrämd och trodde sig ha att göra kanske med en furstinna.

— Jag förstår — sade han hemlighetsfullt hviskande — att nådi fröken reser på det der viset, antingen för att få en god motion, som läkarene säkert ordinerat, eller ock för att vara «inkondito.»

— Jag reser så här — svarade Elin — emedan läkarene ordinerat min magra börs att motionera sig på detta vis. Min börs har god lust att spela inkognito.

Gästgifvaren bugade sig utan att rätt förstå andemeningen i dessa ord. Han gick till sin hu-

stru, och sade med betydelsefull min: — Den var mig en konstig resande, den der. Hon ser i det hela ut som drottningen af Saba, när hon inkognito promenerade i Mesopotamien. Kom på trappan Agneta; just nu hoppar hon upp på kärran.

— Det var dumt af dig, Petter, att icke erbjuda henne vår vackra och ståtliga sjäs.

När efter den fjerde «poststationen» (hvarest Matti fick sig ett godt mål) våra resande åter gingo, samt ännu icke tillryggalagt hälften af vägen, hände sig att en bonde, som kom der åkandes efter dem, stannade sin häst och började att språka med Matti, som till honom var en gammal bekant. Häraf upplystes, att mannen ärnade sig till Helsingfors, för att försälja gud vete huru många tjog ägg, och tillhandla sig salt, det han visste sig få i Helsingfors för ett vida billigare pris än i upplandet.

Fast Elin nogsamt insåg det goda tillfället att få fara med denne bonde, hade hon icke hjerta att proponera det, emedan Matti derigenom mistade sin arbetsförtjenst och hon dessutom var högst belåten med honom.

Men Matti hade icke samma fruktan för minskningen af hans arbetsförtjenst. Han gjorde propositionen, med tillägg att det vore tokigt af mamsell att icke begagna sig af denna himmelens skickelse. Då bonden äfven var ganska be-

åten med förslaget och tyckte sig få sin fyrti kopek för intet, så hände sig, att Matti (som dessutom tagit sig friheten att proponera nämnda skjutslega) utan erhållet lof eller tillstånd satte kappsäcken och kappan på bondens kärra, dit Elin äfven mekaniskt uppklef.

Sedan hon med mera än det öfverenskomna honorerat Matti, skakade hon hans hand och sade med tårar:

— Gud gifve, att jag framdeles i verlden finge många så goda följeslagare, som du Matti.

Matti bortgick, torkande sig i ögonen med ärmen af sin jacka. Sedan han gått ett litet stycke, vände han sig än en gång om och nickade, samt svängde sin hatt åt Elin, som äfven vändt sig om att än en gång se Matti. När vid en krökning af vägen han gömdes för hennes blick, suckade Elin:

— Huru underligt är lifvet! Så mycket godt och ädelt irrar blott lätt förbi vårt öga, såsom ett vackert skuggspel, medan det dåliga vill med oss göra en närmare bekantskap. Och det förra är gjordt blott att glömmas..... nej, nej, aldrig skall jag ändå glömma Matti.

Och nu minndes hon Lennart och Otto, huru den förre blott alltför litet med sin närvaro fått inverka på henne, medan den sednare, ack allt för

mycket. Det vackra skuggspelet var Lennart, den nakna verkligheten Otto.

Hennes nya följeslagare var en liten Savo-bonde, litet enfaldig och litet qvick, men icke af de tilldragande egenskaper, som utmärkte Matti. Dock fann sig Elin äfven med hans sällskap rätt godt.

Elin var en menniska, hvilken, utan något bemödande att ställa sig in, lätt kunde forma sig efter sin omgifning. Häruti egde hon en fin instinkt och verkelig, ehuru omedveten menniskokännedom. *Oaktadt*, eller *till följe af*, hennes ärlighet och godhet, öfverträffade hon häruti den mest smidiga hofman.

Sättet att resa förändrade nu natur såtillvida, att man icke tog in på gästgifvargårdar utan på andra herbergen vid vägen, der värden tar nästan intet för nattqvarter etc., utan åtnöjer sig med vinsten för den mat som kan reqvireras samt med den spillning hästen lemnar. Denna sista förmån är en omständighet af högsta vigt vid herbergen, som äro flitigt besökta, ty åkrarne veta nog hvad de fått och äro tacksamma derför.

O huru Elins hjerta klappade, när hon första gång såg Helsingfors kyrktorn med dess på afstånd stolta och dominerande kupol. Och när hon började att varsna sjelfva staden, hvilken från

norra och nordöstra sidan förefaller mera mångfaldig och menande, ehuru icke så täck, praktfull och regelbunden, som från södern och hafvet, pickade hennes hjerta så att hon glömde sitt förflutna lif, kärlek, inbillad eller verklig. Hastigt sade hon till bonden:

— Men inte kan Helsingfors vara så stort. Hvad är det för byggningar der åt venster?

— «Woi» kära mamsell, det är Sveaborgs fästning.

— Sveaborg! — sade Elin och hennes hjerta klappade så, att det hotade att spränga bröstet.

Stolta och starka Sveaborg, hvars ofantliga motståndskraft engelsmännen år 1855 ändtligen lärde sig begripa, du har uppväckt sådana känslor äfven hos de mest härdade själar, skulle du icke då kraftigt inverka på den känsliga, svaga och obetydliga Heinolaflickan? Slika känslor äro blott en skyldig tribut åt det starka och imponerande.

Hvart skall Elin då taga vägen der i Helsingfors, höra vi läsaren fråga. Jo äfven derpå hade den i all tysthet förståndiga Heinolablomman tänkt. Hon mindes, att Saladin sagt sig bo hos en madam eller fru Sparfvén nära Globrunnen. Denna madam skulle väl emottaga äfven Saladins syster väl.

Efter icke alltför långt letande fick hon reda

på den omtalade frun, som just var en beskedlig menniska och hade ingenting emot att Elin kallade henne fru.

— Gerna får mamsell bo hos mig, fast en månad utan betalning. Jag har magister Wainonen att tacka för så mycket, att jag det inte kan beskrifva. Bara för att han åt hos mig, kommo många af hans bekanta öfver till min fattiga disk och duk och lemnade fru Perdin, som ville spricka af förargelse. Se de tyckte, att Saladin var ett så hyggligt sällskap. Förlåt mamsell att jag kallar honom vid namn, men jag håller så mycket af Saladin. Det var han, som också skaffade mig tvätt. Alla hans kamrater läto bära till mig deras sjemisetter, skjortor, till och med franska handskar, ty jag kan tvätta också sådana, ser mamsell. Och i en arfsfråga, var det han som skref åt mig både till hofrätten och senaten. Jag vann på den affären trehundra rubel silfver och ändå tog den hederlige gossen «partu» inte emot en kopek. Skulle jag inte vara hygglig mot Saladins syster. Sådan bror, sådan syster. Saladin är en karl, han. Ingalunda gick han omkring och skojade och roifvade, som många sådana ungherrar, utan nyktert och beskedligt satt han här vid sin bok, utom då han gick att taga sig en promenad, eller att höra på musik i akademiens runda sal. Sådana oskyldiga tidsfördrif äro alltid

bra att vara med om, ty ungdomen bör ändå också roa sig när det går på anständigt vis. Saladin var inte heller «piatist.» I det fallet skulle han inte ha fått bo hos mig, ty jag är rädd och hemsk för alla piatister.

Under så lyckliga auspicier började Elins sejour i hufvudstaden. Madam Sparfvén var på allt sätt förekommande och talte ständigt om Saladin, hvilken hon ständigt kallade vid namn, men också ständigt bad om ursäkt derför.

Kap. XIV.

Elins reträtt från Helsingfors och kapitulation i Stockholm.

— Så att mamsell verkligen skall till Stockholm? — sade en vacker dag fru Sparfvén. — Och hvad der och göra, om jag får vara näsvis och fråga?

— Jag hoppas att vinna min bergning der. Jag har små talanger, med hvilka jag i Stockholm kan slå mig bättre ut, än här.

— Men då mamsell var på ett så rikt ställe, såsom Saladin berättade mig (ursäkta att jag ständigt glömmer mig och kallar den kära gossen vid namn!), hvarföre då öfvergifva det?

Här kunde icke Elin neka sig nöjet att för den

goda och pratsamma frun yppa en stor del af hvad läsaren vet. Hon sökte dock att förmildra sina omdömen om Hjerpén, såvidt möjligt var.

— Fy en så nötaktig menniska — utbrast fru Sparfvén; — det är inte värdt, att mamsell Elin alls gör sig till och förgyller en så dålig sak. Förlåt mitt uttryck, som var sagdt i välmening, ty nog ser jag, att Elin är en god menniska, som vill öfverskyla felen..... också af ovänner. Fy, hvad det var skamlöst. Ta er upp i sitt hus, i det hopp att ni skall gifva ja åt hans herr son (som säkert är en skojare, efter mamsell Elin icke kunde tycka om honom)..... och sen, när ni lyder ert hjerta och skriftens språk, som säger, att man skall mer lyda Gud än menniskor, när ni, som sagdt var, inte vill fästa er med en karl, den ni inte kan hålla rätt af..... då blir fadren kantänka arg och ger er korgen från sitt hus. Den karlen skulle jag..... men han förstod väl inte bättre, den tölpen. Om Elisabeth Sparfvén varit i hans ställe, då skulle hon gjort annorlunda. Jag skulle ha vårdat er än ömmare än förut, skickat sonen för f-n i våld..... (den goda frun svor ibland, när hon var uppspelt)..... så att han kunnat lära sig att glömma, ifall det eljest var så farligt med hans kärlek. Se det hade varit nobelt och sjangtilt det, men det förstod inte den stymparen sig på. Fy tusan!

Och den hederliga spisfrun tog sig en väldig pris snus, för att sålunda leda sin förtrytelse i annan kanal.

Efter en liten paus sade Elin:

— Kan frun säga mig, hvar något sådant resande fruntimmer bor, som ämnar sig till Stockholm med nästa ångfartyg? Ett gift, äldre fruntimmer?

— Det var en något konstig fråga. Hvad skulle mamsell med henne? Ja så, till förklä', som man säger..... Låt mig se, jo jag vet ett ryskt herrskap, som bor hos fru Strandberg i den byggningen, som synes der uppe. De ämna sig till Stockholm. Men de kunna inte tala annat än ryska och franska.

— Då slår jag mig nog ut med dem, ty jag kan möjligen hjelpa mig i franskan. Men äro de rika?

— Åh, alla ryssar äro rika, bör Elin veta. Åtminstone alla resande ryssar. Men hvarföre frågar mamsell?

— Månne de skulle behöfva någon flicka till biträde, till exempel som sällskapsdam, kammarjungfru eller..... eller piga?

— Jo, det vet jag visst de behöfva. Fru Strandberg har just fått i upprag att söka åt dem en kammarjungfru, i stället för den, som nyss dog i nerffeber.

Elin började kläda på sig sin paltå (hvilken äfven gick an att snöras ihop kring lifvet, så att den var snarlik en kofta) samt sin silkesduk på hufvudet. Så utrustad ärnade hon gå, men tillbakahölls af den beskedliga fru Sparfvén, som utropade:

— Hvad i herrans namn skall det der betyda? Mamsell må väl icke heller gå att söka sig tjenst såsom piga?

— Jo det ämnar jag visst. Huru skall jag eljest komma till Stockholm? Ifrån första stunden har det varit min plan. Låt mig gå bara, fru Sparfvén.

— Låta Elin gå och «explanera» sig och låtsa gälla för en kammarjungfru! Ne hej. Det säger jag pass före. Sitt nu ner bara och hör på en gammal och erfaren menniska.

— Men jag måste till Stockholm. Och huru skall jag komma dit, när jag stort inga pengar har? Jag kan icke ens lösa passet. Nej, i tjenst hos någon måste jag och så kommer jag behändigt till Stockholm.

— Och jag skulle låta Saladins syster, mamsell Elin, som jag redan håller så obegripligt af, låta henne gå och bli en kammarjungfru eller rent ut sagdt, en riktig piga. Nej pass för det. Så fattig och usel är jag dock icke. Sätt er nu vackert der, barn lilla och låt mig taga bort den

der silkesduken, som är riktigt hemsk, fast han är vacker och bort med paltån, som ni försökt göra till kofta, för att likna en jungfru. Och tag på er en bättre klädning, än den der, som bara är bomullstyg och sitt här helt vackert som en fröken. Och lät Lisa Sparfvén sörja för resan.

Elin blef helt altererad öfver gummans godhetsfulla häftighet och lydde henne mekaniskt (dock med undantag af ömsning af klädningen) och såg på henne.

— Hvad tror Elin, att resan till Stockholm kostar?

— Med passet lär det gå till tio rubel.

— Fördäcksplats då ja. Nå det kan vara detsamma. Kring ångpannan stampar fartyget minst och man blir der icke så lätt sjösjuk. Med salongsplatserna är det ingenting bevändt. Det har jag hört af många, att de inte kunnat uthärda den qvalmiga luften der utan måste ständigt hålla sig på däck. Akterdäcksplatsen är alls icke bättre än fördäcksplatsen; nej mycket sämre, emedan man då måste vara med om de förskräckligt dyra middagarna. Fördäcksplatsen är bäst. Börjar det regna, kastar man sig under buldanstaket på trossen. Det är alltid bra att vara hushållsaktig.

Fru Sparfvén gick till sin byrå och sade åter:

— Tio rubel silfver är ändå bra litet, när man kommer till en obekant ort. Här är tjugufem. De pengarna kan Saladin betala, när han fått sig ett godt pastorat. Dör jag förut, så behöfver jag ju icke några penningar. Dör han förut, så ja nå, ta mej tusan..... jag har ofta lidit på elaka menniskor, hvarföre kan jag icke någongång få lida på de goda!

Elin, som hade tänkt att i värrsta fall, och derest hennes kammarjungfruprojekt icke lyckades, pantsätta sina skedar och kanske annat dertill, föll nu fru Sparfvén om halsen och gret tårar af glädje. Hon kände i luften, det erbjudandet af panter åt den goda frun aldrig skulle vara denna i smaken, och att det äfven blefve afslaget. Hon åtnöjde sig således med att gråta och vara tacksam.

Gumman hade den fördelen i sin karaktär, att icke gerna mottaga tacksamhet. Och ehuru Elin icke med orden yttrade en sådan, såg dock fru Sparfvén nog huru mycket hon menade. Derföre sade hon mildt, i det hon sköt ifrån sig Elins karesser:

— Låt det der nu vara. Nu skola vi tänka på att ställa din resa på riktig fot. Du måste skrifva till guvernören och bedja om tillstånd. Dertill behöfver du en sexton kopeks karta och en åtta kopeks till bilagan.

— Bilagan, hvad vill det säga?

— Jo ser du. När man har något nödvändigt att tillägga till sjelfva ansökningsskriften, så bilägger man det då, och det kallas bilaga. En sådan bilaga blir ditt prestbevis och det skall skrifvas på åtta kopeks karta. Ändå är jag icke rätt säker, om prestbeviset behöfver presteras der, eller om det skall visas först vid passexpeditionen. Det der få vi allt veta af sikter Fraslund, som äter hos mig, och som säkert skall hjelpa oss i den saken. Han är en mycket artig kavaljer, fast han i visst fall lär vara litet svärmisk och satirisk. Men hör du Elin, hur är det med ditt prestbevis? Du kom så hastigt bort ifrån den der fula fågeln hjerpe eller hvad han hette, att du säkert glömde prestbeviset.

— Nog glömde jag det, och det hade visst varit illa bevändt, om jag icke hade det. Men jag har det ändå, ty ser fru Sparfvén, jag var förut kyrkskrifven i den socken, der min fars gård var. Men när jag flyttade till Inkka, behöfde jag flyttningsbevis och vi glömde att begära ett sådant ända till denna månad. Det ankom till mig blott några dagar förrän jag igen flyttade, hit till dig, min.....

— Hör du Elin, jag tycker det är bäst att du kallar mig *du*. Mamma vore för mycket, och

tant är för litet, för det låter så tillgjordt. Kalla mig Lisa och *du*. Just så kallar också Saladin mig rätt ofta, Saladin och en af hans bästa bekanta, som gick hos honom ofta och imellanåt trakterade oss med violoncell, du vet väl en sådan der stor basfiol, som ingen menniska kan hålla mot bröstet och spela på, utan den står på golfvet mellan spelmannens knän och låter som jag tycker bättre än små fioler, som gnälla så högt. Hör du flicka, hvad felas dig? Du tycks inte vara road af att höra hvad jag har att berätta om din brors bekanta. Nå det är heller ingenting märkvärdigt, att han kallar mig vid namn.

— Hette den spelaren Lennart Lärka?

— Åtminstone kallade Saladin honom Lennart och när det var mycket väl..... «fröken Lärka.»

— Hvad tyckte Lisa om Lennart Lärka?

— Inte så mycket som om Saladin, som är mycket gladare. Nå, nog kan han ha varit bra ändå, fast han var så melankolisk. Ack vet du Elin, när han spelade, då kunde han få tårarna fram i folks ögon. Det var så vemodiga toner och så underliga. Man visste knappt hvarifrån de kommo. Och ofta var det liksom två eller tre hade spelat. Eljest for han bort icke längesedan till Lübeck eller hvart det var. Man sade, att han var olyckligt kär och derföre gaf studera på

båten, och vände sig till musiken, som nog i mitt tycke borde ge likså god brödföda, som böckerna, eftersom alla menniskor förstå sig på att tycka om musiken, men blott några förstå sig på böcker.

— Hvem sade, att han var olyckligt kär?

— Saladin var det inte, och jag vill inte så mycket tro på hela skrocket. Men hans madam berättade, att han brukade skrifva vers och hon tyckte då, att han säkert var olyckligt kär. Men är Elin då bekant med denne herre?

— Ja, vi äro barndomsvänner.

— Det var roligt, huru många barndomsvänner Elin består sig. Otto var ju också en sådan?

— Ja nog var han det också, men..... Hör du, Lisa, tror du inte, att Lennart, fast han var melankolisk, kunde vara så god åtminstone, som min bror Saladin?

— Hör du Elin, hvad tänker du på. Du börjar så mycket tala om den der Lennart. Och nu rodnar du, som nyss var så blek. Sanna mina ord, om jag påstår, att det är för hans skull, som du gifvit korgen åt Otto, och att du håller af Lennart alldeles för mycket.

Omedvetet och såsom en älskande qvinna plägar, hade Elin ledt samtalet allt trängre på Lennarts område. Och när hon fann, att den visserligen obildade, men goda och förståndiga ma-

dam Lisa afslöjat hennes hjerta och uppdagat hennes hemlighet, var hon dermed mycket belåten. Det påkom henne en omotståndlig lust att få utgjuta alla sina känslor, en lycka, hvaraf hon aldrig än fått njuta.

Ja det behöfdes icke mera många öfvertalande ord af fru Lisa Sparfvén, innan Elin förtrodde allt det läsaren känner, såsom aftonen på Niemilä, pianots inlösning af Lennart m. m.

Elins fina instinkt hade lärt henne, att detta icke var att vända sig till orätt person. Fru Sparfvén var visserligen en obildad matfru, men hon hade känsla och sympathi för det varma hjertats språk. Om hon sjelf i yngre år upplefvat dylika scener, är osäkert; så mycket bättre, så mycket mindre egoistiskt var, att hon kunde känna sympathi och deltagande för hvad hon icke sjelf uppleft.

— Nog tycks din Lennart vara en präktig pojke och förmodligen värd en en sådan flickas kärlek. Men hvarföre skall du gråta, Elin? Nog kan ni än få hvarandra; inte är han ju rest till månen, utan här på jorden är han ännu allt beskedligt.

Elin suckade och tryckte sin äldre väninnas hand. Ehuru menniskan fullkomligen bannlyst hoppet, gör tillochmed det falska och bedrägliga skenet deraf en godt i hjertat. Och man trycker

tacksamt dens hand, som inkastat denna hoppets skimrande, fast bleka stråle i själen.

— — —

Redan hade ångfartyget anländt och Elins papper voro «klarerade och segelfärdiga,» då Elin, morgonen före afresans natt eller morgon, hastigt sade till fru Sparfvén:

— Nej Lisa, det vore orätt af mig att antaga de penningar du erbjudit. Tio rubel är nog och för dem ger jag dig pant.

— Och jag tar icke tillbaka den penning, jag engång låtit rymma från mitt skåp.

— Men jag säger dig Lisa, att det är orätt.

— Huru kan det vara orätt att antaga en gåfva som bjudes af godt hjerta?

— Just för att gåfvan bjudes af så godt hjerta, är det orätt att antaga den af en person, åt hvilken man gifvit ett blott halft förtroende.

— Ett fullständigare förtroende än det Elin gaf åt mig om Lennart är svårt att tänka sig.

— Men det kan finnas ett annat förtroende, som jag är dig, min välgörerska, än mera skyldig och det har jag ända tills nu förtegat. Jag menar förtroendet om min framtid.

Fru Sparfvén tog sig en pris och sade:

— Ingen skyldighet är det, min goda flicka, men om du vill vara så god och anförtro din vän Lisa, huru du ämnar ställa din framtid, så var

säker, att mitt öra skall vara bra spetsigt och höra på dig gerna.

Och nu berättade Elin för sin gamla förtrogna om sin dröm och sitt deraf följande beslut.

— Tro icke — sade fru Sparfvén — att jag det ringaste vill afråda dig från ett steg, som tydligen är en himmelens skickelse. Dock måste jag tacka dig för det du gaf mig detta förtroende. Om jag fått höra din bana af andra menniskor, så hade jag kanhända icke varit rätt nöjd med den.

— Du tycker då inte rätt om skådespelarelifvet, goda Lisa? Tala rent ut för din vän.

— Ja nog har jag i den vägen haft mina fördomar. Men när Elin vill gifva sig deråt, så måste det icke vara någonting elakt utan godt. Min man, som var en hel prest och magister (fast han dog som ung och fattig) plägade ofta säga: «alla stånd och yrken äro lika aktningsvärda. Om personen, som utöfvar dem, icke är detsamma, är det hans eget fel.» Min man tänkte naturligtvis endast på sådana yrken, som ega ett *öppet* försvar af lagen, emedan de icke strida mot sedligheten.

— Hvad tänker Lisa om oskuldens faror?

— Hvad jag tänker..... jo jag tänker, att man kan ganska väl dela oskulden i fastare och svagare, och sedan jemföra dessa båda sorter med kläden. På det finare klädet fastnar icke smuts

och damm, men det fastnar på det grofva. Dåliga naturer söka sig nog frestelser och en slinka är en slinka, fast hon ock vore en grefvinna, eller en nunna instängd i kloster. «Som en gör, så han far» och «der aset ligger, klanka nog korparna.»

Småleende åt den trefliga gumman, tänkte Elin inom sig, att kärleken till Lennart skulle blifva henne den starkaste sköld emot oskuldens vådor. Härpå tänkte icke fru Sparfvén; hon ansåg Elins höga oskuld och ädla barnasinne samt isynnerhet hennes varma känsla för religionen vara den bästa skölden. Och båda hade de rätt, emedan alla dessa egenskaper bildade ett sammanhang och ett helt. Elins känsla för Lennart var icke af jordisk art; den utgick och närdes af hennes religiösa sinne.

— — —

Hela natten hade fru Sparfvén vakat vid den oroligt slumrande Elins bädd. Klockan tre väckte hon upp henne och snart följdes de åt till ångfartyget.

— I höst, när Saladin kommer hit, så får jag väl berätta för honom allt? — sade fru Sparfvén.

— Ja, men bed honom icke derom underrätta Lennart, förrän mot slutet af hans kurs i Leipzig. Sådant kunde skada hans studier der.

— Stackars, stackars flicka. Du vill låta honom börja tycka om de vackra tyska flickorna.

— Elin har till Lennart ingen rättighet. Jag skall dock alltid älska honom.

Sedan den hederliga matfrun ännu såsom minne af sig gifvit Elin några presenter, togs ett ömt afsked.

När ångfartygets hjul började att arbeta och denna hafvets byggnad aflägsnade sig, sade fru Sparfvén, i det hon hviftade med näsduken, till sig:

— Ta mej tusan, jag ändå har arbetat och släpat onödigtvis. Nu vet jag, åt hvem jag skall lemna mitt lilla jordiska goda. Och i nästa sommar slår jag mig lös och reser till Stockholm att helsa på den kära flickan.

— — —

Sålunda, min läsare, har ett intimt förhållande uppstått emellan den verkligen fina Heinolablomman och en rätt grof matfru. Om du käre läsare eller kanske hellre läsarinna varit förf., månne du vågat låta sanningen ha sin gång? Månne icke du då lierat Elin med någon fin, känslig friherrinna eller någon rik och ädelmodig grefvinna? Men i sådana fall är tillochmed icke ens sjelfva Bulwer (nb. der han onödigtvis visar sig fin) att föredragas framför den okruserlige och således nationelle Dickens. *Quod intra parenthesin!*

— — —

Af sjelfva resans märkvärdigheter för Elin vele vi icke upptecknа annat än Sveaborgs vallar, Porkala ödsliga udde, Ingo, Pojo och Kimito vackra skärgårdar, Åbo slott och domkyrka, Runsalas ekar, solens uppgång på Ålands haf samt den romantiska segelleden till Stockholm. Sedan lemna vi Elin åt dess öde på ett år eller så, och gå i stället att se oss om efter en person, som, derest han icke ständigt af oss framhållits såsom en hufvudperson, säkert af läsaren blifvit förgäten.

Kap. XV.

Den frånvarande blir närvarande och spelar en roll med en vacker tysk flicka.

Leipziger musikkonservatorium öppnades första gången om påsken år 1843 under medverkan af den verldsberömda kompositören D:r Mendelssohn Bartholdy — ett namn, som i väsendtlig mån bidrog till det stora förtroende inrättningen vann redan vid dess första öppnande. Eleverne voro då fyrtifyra, hvaribland elfva fruntimmer. Vid början af dess andra semester hade elevernas antal vuxit till sextio — hvaribland fjorton qvinnliga; och sedan dess fortfor elevernas antal ständigt att vexa, åtminstone så länge Mendelssohn der kunde

lefva och verka. Huru dermed efter hans död (1848) förhållit sig, äro vi okunniga om.

Inrättningens ändamål är att gifva eleven tillfälle att inhemta en grundlig kännedom om alla de ämnen, som äro nödiga för en bildad musiker. Liksom alla publika anstalter eger den framför de privata den fördel, att genom fleras deltagande i samma studier en sann (musikalisk) «esprit» lifvas och väckes hos lärjungarna, att desse uppfordras till flit och täflan, samt att den blifvande konstnären oförmärkt undgår all ensidighet — hvarföre man med eller utan skäl vanligen vill beskylla autodidakten.

Den theoretiska undervisningen består uti en fullständig kurs i musikens och kompositionens theorie, hvilken fulländas på tre år och äfven är indelad i trenne klasser. Hvarje år vid påsktiden börjar en ny kurs, då nya elever kunna vinna inträde. För fjerran boende utländningar lemnas dock tillträde äfven vid Michaelisemesterns början, ifall de ega så mycket theoretisk kännedom, att de äro i stånd att sluta sig till den redan framskridna undervisningen.

Sådana elever, hvilka redan besitta tillräckliga theoretiska förkunskaper och annars hafva rika anlag, kunna dock, såframt de genast vid sitt upptagande invisas till de högre klasserna, afsluta sin kurs på mindre än tre år.

Lifvet i Leipzig är för musikeleven icke just mördande dyrt. Årsafgiften till institutet är åttatio Thaler (obetydligt mer än 80 rubel silfver) utom en obetydlig inträdesafgift. Föröfrigt kan han med något hushållning komma till rätta med 100 Thaler per år.

Den läsare, som i dessa stycken vill hafva närmare underrättelse, må ifrån Tyskland reqvirera «Das Conservatorium der Musik in Leipzig» — en brochure, som fås «gratis och utan all slags betalning.»

I afseende å vår berättelse kan detta vara nog.

— — —

Det var i början af Augusti Lennart Lärka på jernväg befordrades till staden Leipzig. Hjertat slog högt för den unge mannen, när han inträdde i detta den tyska bildningens hufvudsäte för musik, bokliga ämnen m. m.

Lennarts mening var alldeles icke den att för sin kurs behöfva trenne år. Han vågade tro, att i fall för en flitig elev, som icke mera är minderårig, denna långa lärotid verkligen är nödvändig, har han antingen vid sitt inträde varit fullkomligen okunnig eller ock brista honom anlag.

Denna åsigt vågade han yttra för en af sina blifvande lärare, musikdirektorn (numera organinisten i Köpenhamn?) Niels W. Gade, hvilken halft bifallande smålog till anmärkningen och

medgaf, att en stor del af de utgående eleverne verkligen visat sig ega mindre goda anlag, oaktadt de mycket riktigt genomgått fullständig kurs.

Som Lennart i privat väg närmast slöt sig just till denne Gade, tog Gade sig friheten att äfvenväl i privat väg börja examinera vår hjelte. Utgången af examen visade den gamla sanningen, att den som är litet stursk på sig, vanligen äfven har dertill skäl. Lennart visade för Gade, till hvars egentliga fack genomseendet af kompositioner vid Musikkonservatorium äfven hörde, några sina kompositioner för piano. Der voro några fel, bestående i några otillåtna oktavföljder, hvilka Gade dock, när Lennart föredrog sångerna vid piano, förklarade icke stöta känslan för det passande samt kunna anses för blotta fördubblingar.

På efterfrågan framvisade Lennart nu också några instrumentalkompositioner, vid hvilkas här och hvar djerfva partier Gade skakade betänkligt på hufvudet och menade att det der icke kunde låta bra. Isynnerhet hade han anmärkningar emot hornens behandling, att de blifvit nog ofta använda vid alltför stora modulationer ur tonarten, att de här och hvar voro för höga etc.

Lennart tyckte att *Gade* icke såg ut att vara en farlig eller oressonabel man och han företog sig det djerfva orådet att försvara de flesta af de häcklade partierna. Oaktadt han härvid före-

tedde icke grunda insigter i det finare af musiken, tyckte Gade just icke synnerligen om detder. Hvilken lärare skulle heller det? Han menade, att det icke såg ut som om herr Lärka vore en lämplig elev, en som ville mästra sina blifvande lärare och han afrådde honom ifrån hela anstalten.

Lennart å sin sida missnöjd tog sin hatt och käpp aflägsnade sig så skyndsamt, att han tillochmed qvarglömde sina stycken hos Gade.

Detta var följden af hans första musikkonferens. Början såg stygg ut, men Lennart tog dock modet på sig och tågade följande morgon till Gade igen.

— Min herre kommer troligen att hemta sina qvarlemnade kompositioner — sade den hygglige dansken småleende; — men jag ber om att de ännu få ligga hos mig några dagar. I går lär det ha sett ut, som skulle jag glömt, att meningsstrid är ganska väl tillåten i privata frågor, men om min herre icke blifvit så..... jag vet icke hvad jag skall kalla det..... utan i god ro härdat aftonen ut, tror jag min herre icke haft skäl att säga, det Niels Gade i musiken icke tål motsägelser. Musiken har under de sednaste decennierna omgestaltat sig så, att snart nog en ny harmonilära är af nöden. Men vi måste tillsvidare åtnöja oss med sådan harmonilära vi ega och till

hvars bildande dock många hundra års sträfvanden bidragit. Men sätt er, min herre, och var hos mig alldeles som *hemma*.

Gade tog Lennarts kompositioner i handen och sade:

— Jag spelade igenom era sångkompositioner i går aftse och var lycklig nog att till gäst få en musikus med utmärkt god röst. Ni skulle ha bordt höra dem. De äro mycket vackra. De äro äfven egna i sitt slag, ja de äro originella. Musik af den tonfärgen har jag icke hört förr..... Likaså originella äro era instrumentalkompositioner. Med små ändringar, dem ni ville tillåta mig, skola vi få dem att låta bra vid nästa abonnementskonsert.

— Nej, nej, — sade Lennart; — fast jag tog mig friheten att försvara enskilta partier, der jag hade hålltag och utgångspunkt, kan jag dock omöjligen anse denna ofärdiga symfoni vara något så dugligt helt, att den kunde uppföras i verldens måhända mest bildade musikstad.

— Åh, lemna ni er häri åt Niels Gades smak. Detaljerna kunna vara felaktiga; det hela är förträffligt. Och det är originellt. Det behöfs något bindande vid den musikaliska vattsoppa, hvarmed vi ofta nog öfversvämmas.

Lennart hade således ändå icke vändt sig till orätt man. Gade blef hans beskyddare och det

var då en, som dugde. Finge hvarochen talangfull konstnär sådana!

Genom Gades mäktiga förord blef således det hittills färdiga i symfonin uppfördt. Publiken visste icke hvad hon skulle säga. Musiken var högst anslående, men tillika så fremmande. Man blef förtjust, men man undrade än mera. Derföre skallade heller inga applåder. Det var blott en stum sympathi.

Några musiklejon visste berätta, att kompositionen var af en utmärkt tonsättare (kanske Gade?) som denna gång ville uppträda under anonymitetens slöja.

Genom Gades mäktiga förord var det äfven som Lennart, hvilken redan tagit notis om hvad i de två första klasserne lärdes, genast flyttades upp i den högsta. Han motsvarade de förhoppningar man fästat vid denne unge man ifrån björnarnes och Wäinämöinens land.

I den praktiska afdelningen hade han ingen annan lärare, än C. F. Becker i orgelspel. Skulle han hunnit med, eller kanske rättare sagdt vårdat sig om violinspel, hade han haft att göra med den berömde Ferdinand David. Men Lennart ansåg icke fiolen för ett oundgängligt instrument att praktiskt känna. Han så att säga kringskar fiolen, då han var en praktikus på violoncell, flöjt och klarinett. På det första instrumentet ansågs

han för en sådan virtuos, att efter bortnötning af några egenheter han icke der hade något att lära; på de två sednare var han åtminstone en otadelig orkesterpelare. Härigenom slapp han att utbetala något arfvode åt extra lärare.

Emedan vi en gång kommit att anspela hans kassa, bör tilläggas att denna stod sig så bra, att han alldeles icke behöfde skrifva efter den för hans räkning stående summan der i hemlandet.

En paragraf uti konservatoriets disciplinregemente säger väl, att ingen elef, under den tid han tillhör inrättningen, får uppträda hvarken som sångare, solospelare eller i orkester. Men ifrån detta stadgande kan dock erhållas dispens på någon resp. lärares önskan.

En sådan agent för Lennart blef Gade. Han utverkade åt denne medellöse och hoppgifvande elef rättigheten att få hålla konsert i några småstäder i Leipzigs grannskap. Dessa blefvo väl icke särdeles gifvande i allmänhet att tala, men för en fattig elef kändes det dock bra nog. Dermed betäcktes åtminstone ett års kostnader.

En annan inkomstkälla, som icke ens i statuterna var förbjuden, öppnades af Lennart, då han började att gifva lektioner i sång. Som han var mycket billig i sina fordringar och derjemte var en af de få sånglärare, som lära så, att der äfven blir någonting lärdt, fick han en rätt artig

hop elever. Ett pris af två «gute groschen» (= 8 kop. silfver) per timme är väl så lågt, att man knappt täcks tala om'et, men när man har sina tolf elever på en gång, gör det dock en Thaler i timmen. Och sex sådana timmar i veckan göra obestridligen 6 Thlr.

Häraf följer, att Lennart tillochmed kunde lägga på kistbotten hela hopen. Vi skola således icke mera bry oss om hans penningeaffärer, utan öfvergå till intressantare och mera hjertrörande saker.

Lennart var inackorderad hos en medelålders fru emot det billiga arfvodet alls om alls af nittiosex thaler. (Åter en penningeaffär, men nu också slut dermed).

Denna medelålders fru var egentligen en försvarligen ung enka om trettitre år. Om denna dam äfven velat göra sig skyldig till den egenhet, som gunås såvisst lika ofta torde vidlåda unga enkor som gamla flickor, den förlåtliga och stundom nödiga svaghet att vilja heta yngre än man är.... hade hon det dock icke kunnat, ty hon var försedd med en fullvuxen dotter, hvars ålder, den dottren tillsvidare snarare sökte öka än minska, tilltog i en arithmetisk progression, underbart öfverensstämmande med modrens. Dessutom visste alla naboer, att fru Lenz blef gift i

sitt sjuttonde år; det hade således varit till och med riskabelt att söka emancipera sig från en ålder, hvilken sammanlagd med dotterns, ifrån dess synligblifvande på jorden (det hela $= 16^1/_3 + 16^{332}/_{365}$) på ett underbart sätt råkade att blifva trettiotre år och sjuttiofem samt ett tredjedels dygn.

Emellertid såg äfven modren ännu så bra ut, att man kunnat taga henne för dottrens äldre syster. Verkeligen kallades de också i Leipzig: «de båda systrarne.» Båda hade de samma namn samt voro af ungefär samma utseende, dock med nyanser, förorsakade dels af olikheten i ålder dels af slumpen.

Bådas ögon voro mörkgrå, stora och lifliga. De voro dessutom af en egenhet, som vi icke veta rätt benämna. Det var väl icke det slag af ögon, som Crusenstolpe tillskrifver Lovisa Ulrika af Preussen; nej, det var icke *brandenburgska* ögon, icke så skarpsinniga och befallande..... skulle läsaren förstå oss, derest vi vågade kalla Minchens, mors och dotters, ögon för *tyska* ögon. Ja Minchen Lenz och Minchen Rosa Lenz hade i sanning tyska ögon. I dem fanns trånad, ett ytligt svärmeri, en god portion godhet o. s. v. Dock var trånaden och svärmeriet mera öfvervägande hos modren, hos dottren godheten, förädlad dessutom genom en liten skälmskhet eller humor.

Föröfrigt hade båda att framvisa ett långt, svart hår, fylliga rosenkinder, en fin grekisk näsa med thy åtföljande liten körsbärsmun. Till vexten voro de «schlanka» och yppiga på en gång. Den fyllighet eller «embonpoint,» som modren höll på att bekomma framför dottren, sökte hon omsorgsfullt förekomma genom ett förnuftigt användande af snörlif.

Sålunda utrustade af naturen liknade de båda Lenzarna just ett par aptitliga tyska äpplen. Minchen Rosa var ett äpple i den smakliga tidpunkt, då ännu en och annan kärna är på ena kanten hvit; Minchen den äldre deremot visade för dissekerknifven endast mörkbruna kärnor. Dock var detta äpple icke maskstunget eller anfrätt, icke löst eller svampigt, utan det var blott mycket moget.

Sådana voro de qvinnliga figurer ödet behagade ställa i vägen för vår Lennart för att få honom att besegra sin dåraktiga kärlek till Elin.

Det ville dock icke rätt gå. Förklaringen härtill måste sökas deri, att de båda Lenzarna icke arbetade med förenade krafter på den enas framgång, utan de opererade, så mor och dotter de voro, emot hvarandra.

Dåraktig kallade vi Lennarts kärlek till Elin och vi vele hoppas, icke utan skäl. Är icke den man dåraktig, som utan att hafva den minsta an-

ledning till hopp, dock hänger fast med sin kärlek vid dess förra föremål?

De romanskrifvande psykologerna vilja äfven veta, att fortfarandet af en sådan kärlek är rentaf omöjlig. De påstå, att kärlekens lampa dock behöfver någon påspädning af hoppets olja.

Lennart arbetade äfven manligt på, att förstöra sin obelönta låga. Och aldrig är ju detta arbete tacksammare, än då ödet i stället för en vacker flicka, har att ställa en annan i reserv.

Denne andra i reserv kan man väl förstå blef icke modren med alla dess behag utan den ungdomsfriska och skälmska dottren.

Minchen, eller Röslein, såsom modren till åtskilnad för Lennart, (med hvilken hon jultiden proponerat duskap, såväl mellan honom och modren, som honom och dottern) numera helst benämnde henne..... Röslein var en af Lennarts elever. Det passade så väl, att han gaf henne lärdomen, då hon gaf honom sitt piano att studera vid.

Röslein var en af Lennarts elever och dertill en af de bästa och tacksammaste. Hennes röst var både stark och ren, dertill inlade hon deri äfven känsla..... isynnerhet då hon i enskilta lektioner sjöng solosånger för Lennart. Och denne var icke döf härför.

Engång efter en lektion sade Röslein:

— Det är så underligt att kalla Lennart du. Jag skulle ha lust att börja kalla dig herre och «Sie» igen.

— Hvarföre det då, goda Röslein?

— Jo vet Lennart, efter det der slädpartiet, då vi upplifvade dina nordiska minnen och hyrde oss bjellror, ja efter det slädpartiet . . . . . när mamma proponerade duskap med dig, så var det tror jag inte mammas mening, att du skulle blifva du med mig, fast du tycktes ta det så och ville förekomma henne. Mamma tycker, tror jag, att jag är för ung att blifva du med en gammal man, såsom du, som snart kan gifta sig.

— Men det var ju jag, som proponerade duskapet och det borde vara än bättre, än om Minchen . . . . . din moder vill jag säga . . . . . gjort det.

— Du har visst rätt, Lennart, och inte tycker jag heller, att det är så fasligt stor skillnad i ålder mellan dig och mig, fast mamma kallar dig en gammal och stadig ung man. Ty ser du, om vi räknar åren, jag är sexton, du är tjugutvå.... är icke du så?.... nå, det är bara sex års skillnad. Men mellan dig och mamma är det, låt mig se, hela elfva års skillnad. I mammas ställe skulle jag aldrig gifta mig med en så mycket yngre karl.

— Tokiga Röslein, hur talar du sådant?

— Jo ser du Lennart, tror du mamma inte gerna skulle ta dig. Vet du jag tror bestämdt, att mamma tycker om dig. Men du må väl inte våga bli min styffar!

— Din styffar o nej, söta Röslein. Långt hellre.....

Han ämnade säga någonting mer, men då stod Elin liflig och klar för hans själ. Han sökte förjaga denna bild, men bilden vek icke.

— Långt hellre? — sade Röslein; — hvarföre afbryter du dig. Och se, hur du blir blek. Lennart, gode Lennart, Röslein går bort från dig, om du är så der.

— Nej blif qvar, Röslein. Lemna mig icke. Hvad var det vi talade?

— Jag mins det icke mera — sade Röslein förvirrad; — Hör du Lennart, tycker du om mamma?

— Hör upp Röslein med sådant tokigt tal.

— Är det tokigt, min gosse?.... Men vet du, nog tror jag, att mamma håller af dig mycket. Och jag tror Minchen är..... svartsjuk på mig. Ser du derföre ville hon inte, att du skulle bli *du* med mig. Men Lennart, se han var snäll mot Röslein.

Hade Elin icke nu varit frånvarande och förlorad för Lennart, föga skulle han då tyckt om detta barnsliga, naiva och omedvetna (?) koketteri,

men hon var borta, och han var icke omissnöjd med den lilla förtrollande sachsiskan. Lycka, att Elins bild ändå så pass liflig stod för hans själ, att han icke vågade säga någonting öppet om kärlek. Men dervid var redan ett visst bemödande.

Beprisade oskuld hos döttrarna af «das grosse Vaterland!» Beprisade «Einfachheit und Unbefangenheit,» måste vi måla er så?!

Om denna berättelse af ödet är bestämd att hinna höjden af en tysk öfversättning, bedja vi alla de tyska författare, som se den tyska qvinnan i det klaraste ljus, ödmjukast om förlåtelse.

Kap. XVI.

Fortsättning af striden mellan mor och dotter.
Ett bref från Saladin.

En dag, sedan Röslein en god stund efter den privata lektionen suttit jemte Lennart vid pianot, inträdde modren:

— Det kan vara tid på för dig, Röslein lilla, att lemna *herr* Lennart litet ro till hans studier. Gå du och studera din «Lutheranismus.» Jag tror du icke är så fast i den som en skriftskolegångerska det borde.

— Ah mamma, nog kan jag min lexa i katke-

sen och Müllers förklaring dertill. Jag har hittills icke ännu klickat för pastorn på en enda bokstaf.

— Så kan du klicka denna gång — sade modren småförtretad i det yttre, men kanske riktigt ledsen i det inre; — gå, säger jag dig. Det passar sig icke för en liten flicka, som har så vigtigt att tänka på att..... konversera («med en ung man,» ärnade hon tillägga men hejdade sig) och vara olydig mot sin mor.

Sedan hon blifvit ensam med Lennart, sade Minchen:

— Ungdomen har blifvit så irreligiös nu för tiden. Har den icke, Lennart?

— Kanhända — smålog Lennart, som inom sig tänkte, att menniskoslägtet i afseende på elakhet och brist på känsla för religion, stått på ungefär samma poeng sedan Adams tider.

— Det göra de nymodiga franska romanerna. Jag ärnade hålla Röslein alldeles ifrån den lektyren; derföre lät jag henne icke lära sig franska, men tyskarne ha hittat på att öfversätta dem. Och Röslein har läst sådana ändå.

— Men skulle det icke gått an att hålla Röslein ifrån en lektyr, som Minchen håller farlig? — sade Lennart torrt.

— Bäste Lennart, inte hade jag heller hjerta att bevaka mitt barn som en fånge. Och sen så

fordrar den förvända bildningen att litet häri följa med sin tid. Om Röslein nu skulle inträda i ett sällskap af jemnåriga, som från perm till perm känna «Parisiska mysterier,» «Grefven af Montechristo» och dylika, så skulle alla anse henne för en stor tossa, om hon hade intet att påstå. Har jag icke rätt, bäste Lennart?

Nu är att märka att ordet *bäste*, som just icke i svenskan betyder så mycket, i tyskan beqvämt kan öfversättas med ordet lieber, ett ord, som är mycket mångtydigt och äfven kan öfversättas med *älskade*. Det der lieben jemte alla dess slägtingar, är dock i tyskan ett rätt präktigt och mångtydigt ord.

— Jag vet icke — sade Lennart; nog lär Minchen ha alldeles rätt.

Med mycket större ömhet i rösten sade nu Minchen:

— Ja, jag kan förstå, att sådant icke intresserar dig, dig, som har så mycket högt och stort att tänka på. Ack berätta för mig åter om ditt Finnland, som genom dig blifvit mig så kärt. Tala om Päijäne och dess stränder.

Lennart hade ofta med känsla, tillochmed pathos omtalat sitt fädernesland och Päijänäs dunkla våg. Men det var nu något i Minchens väsende, som icke alls behagade Lennart. Nyss hade hon temligen tydligt för honom, som genom den för-

rädiska dottrens ord blifvit gjord uppmärksam, visat, att det var nära nog svartsjuka, som kom henne att aflägsna Röslein..... ett aflägsnande, som Lennart i och för sig sjelft..... det må vi medge..... icke tyckte om, men ännu mindre, emedan efterträderskan var Rösleins mor, hvilken uti behag var underlägsen, men i flärd och koketteri vida öfverträffade dottren.

Och för det andra var det nu i hennes röst ett något, som kom Lennart att rysa och han tänkte:

— Det är då derföre jag kommit till dessa orter, för att plågas med en sådan menniskas kärlek? Han sade:

— Jag känner i luften, att jag icke nu kunde tala väl, så väl, som mitt fosterland det förtjenar.

— Nå du må låta bli att tala, käre Lennart. Det hvad du redan förut talat om Päijänä, står dock qvar i mitt minne, lik urnan på hjertats graf.

Läsaren behagade veta, att Minchen Lenz var en temligen *passionerad* romanläserska och att det just var hon, som infört de franska romanerna i huset, samt lärt sin dotter att börja tycka om dem. Stundom, isynnerhet när hon hade migrän (en halft föregifven sjukdom, hvaraf den unga enkan ofta var besvärad) hade hon sin Röslein, som då ännu kallades Minchen, att för sig

uppläsa strofer ur Eugene Sue, Balzac, Victor Hugo; när hon deremot var piggare, läste hon sjelf (på franska språket, som Röslein icke kände) romaner af Jules Janin, George Sand och när det ville rätt väl tillochmed saker af Paul de Kock och Pigault le Brun (!). Dock måste man henne till rättvisa medge, att dottren aldrig fick se ens titelbladen till dessa två sistnämnda passagerare.

Det var således icke så underligt, om Röslein äfven började läppja på den söta romandrycken. Det var dock lycka, att hon började härmed *så tidigt*, d. v. s. redan i det tionde året, hvarigenom hon blef temligen härdad eller förslöad emot den onda verkan förföriska romaner påstås utöfva på qvinnan, då hon först gör sitt inträde i lifvet. Dock kunde Röslein icke hindra, det hon ju kände diverse *romanknep*, sådana som att med ganska oskyldig min utsäga rätt djerfva saker och att låtsa som sjelfva barnasinnet och oskulden dikterat dem.

Sålunda var det samtal vi nyss sett henne föra med Lennart på långt när icke så infantilt, som kanske äfven Lennart trodde. Nog var der en liten beräkning med. Flickan var i sanning icke så omedelbar, som poeterna älska att tro sjuttonåriga vara. För henne passade det ingalunda att säga till sig: «Hvad önskar jag, hvad vill jag,

hvad tänker jag uppå?» — — — Nej, Röslein visste ganska väl, att hon var förpickad i Lennart, fast hon låtsade vara okunnig derom.

Med skäl kan läsaren önska sig någon beskrifning om Lennarts yttre menniska, då han i hast blifvit en sådan romanhjelte. Vi hafva verkligen varit något försumliga med denna beskrifning.

Äfven nu vele vi vara något knapphändiga häruti. Lennart var öfver medelmåttig längd, hvarken smal och spinkig eller tjock och klumpig. Hans ansigte var, ehuru icke regelbundet, dock rätt vackert; deri var någonting tilldragande och imponerande. Ögonens uttryck vittnade om själens djup. De voro stundom genomträngande, stundom milda och lekande. Pannan, som var vackert hvälfd, samt både hög och bred, skulle ha förtjusat sjelfva Gall, som här funnit musikens organer (närmast tinningarna) särdeles framstående och utmärkta.

Hvad som derjemte mycket förtjusade våra sachsiska skönheter var hans ljusgula nordiska hår, hvilket när det var långt..... och det var så vanligen..... bildade lätta lockar nederst vid kinderna.

Efter dessa små utflygter om våra damers romanbeläsenhet samt vår hjeltes yttre menniska, vilja vi återgå till det «tête à tête,» som efter

Rösleins afhysning ur rummet uppstod emellan Lennart och Minchen.

Uppå Minchens säkert ur franska romaner lånade fras om urnan uppå hjertats graf, kunde Lennart, häpen blefven, icke stort annat svara än tiga. Tänkande på Elin suckade han derjemte helt lätt.

Denna suck anslog Minchen på det högsta. Naturligtvis måste den gälla henne. Hon hviskade:

— Ack hvad jag gerna ville se det land, som sett dig Lennart födas. O att jag på fantasiens vingar finge sväfva dit; jag förstode dig än bättre då.

— Ack Minchen, mitt land är fattigt i hög grad. Den, som sett sådana folkrika och välmående byar, som här i Sachsen, skall anse Finnland som en öken.

— Låt vara en öken, öde på menniskor, men rik på naturskönheter, dem vi i Sachsen icke veta af.

— Åh, här i Sachsen han j ju ert «Schweitz,» dit jag gerna ville komma. Ty det skall vara storartadt.

— En öcken — talade Minchen liksom till sig, utan att märka eller låtsa märka Lennarts sista ord; — en öcken..... vore det ock en verklig öcken, ett sandhaf utan lif och omvexling, skulle det dock vara.....

— Hvad menar Minchen det skulle vara?

— Det skulle vara en himmel med . . . . . dig. Undra då, om jag ville följa dig till din romantiska öcken, Finland.

Brydsamma ställning för en tjugutvåårig yngling! Hvad skulle han säga, hvad företaga sig? Ganska perplex lät han handen, som den förpickade qvinnan fattat, hvila i hennes och hvad han sade, var icke särdeles fiffigt:

— Jag förstår icke, hvad som kunnat . . . . . beveka Minchen till en sådan . . . . . hur skall jag kalla det . . . . .

— Hvad som bevekt mig till detta steg, vill du säga. Och Minchen skall förklara det för dig. Jag insåg en tjugutvåårig ynglings blyghet och jag har velat hjelpa dig på trafven, min älskade.

— Jag kan på det der svara alldeles ingenting — sade Lennart ändtligen beslutsamt och tagande sin hand bort ifrån Minchens.

— Du har då icke förstått mig?

— Jo, jag har förstått dig ganska väl — sade Lennart, tog sin hatt och käpp och lemnade rummet.

Inom sig skrattade han och tänkte, huru älskvärd han i hast lär blifvit, då denna vackra enka ville öfvergifva sitt bildade och rika land för att fly med honom till det fattiga Finnland. Och i samma detta Finnland hade funnits en, som allde-

les icke behöft öfvergifva sitt fädernesland, för att med honom bygga och bo. Men Elin aktade icke på hans kärlek.

Han skjöt raskt ifrån sig tanken på Elin, och började tänka på Röslein. Äfven om han komme att älska henne med den styrka, som han föreställde sig böra vara kärlekens natur, såg det ut se och så med framgången af denna kärlek. Att hans låga blefve obesvarad, var han oblyg nog, att icke antaga . . . . . äfven från Rösleins sida hade han märkt nog mycket, ja så mycket, att han måst vara ett anspråkslöst våp, för att icke finna, huru högt hans aktier stodo. Men en sådan kärlek komme att begynna under ganska olycksbådande auspicier. Betänk då: rivalitet mellan mor och dotter, hvilken svår och qvistig belägenhet!

Dock hade den lilla Röslein så många förföriska partier, att tanken ganska gerna dröjde vid henne. Hon var vacker och nätt; hon dansade bra, spelade och sjöng med behag och slutligen — hon var icke alldeles fattig på «Geld.» Modren egde utom sin nätta stadsgård derjemte pengar på ränta. Med två à tre tusende Thaler kunde Lennart lefva såsom en ganska sjelfständig musikus, och utan att behöfva besväras af fattigdomens själen och snillet nedtryckande boja. Då kunde hån egna sig med kraft och flit åt sin konst.

Skall man förlåta vår nuvarande hjelte dessa till en del praktiska tankar, då de likväl helgades af konstens mål? Huru mången man har icke, sedan hans första kärleks illusion gått i rök, blifvit så praktisk, att han gift sig med blott penningen till mål, obekymrad om hans ljufva äkta hälft föröfrigt var ett troll. Lennart tänkte på penningen blott för att verksammare kunna lefva för konsten. Och att han derjemte fått en nätt och söt flicka, «var det ett ondt deri?» Nej tvertom ökades härigenom penningens poesi och minskades dess prosa.

Men huru få modren ur vägen? . . . . Nej, för all del, icke *henne* ur vägen utan endast hennes kärlek. Det torde kanske blifva svårt.

Kanske dock icke så särdeles svårt — tänkte Lennart vidare; — jag har förmodligen den förmånen att spela hennes minst tjugunde flamma; hon är väl rätt van vid att glömma. Och hennes känsla för min ovärdiga person är naturligtvis icke så djup, att icke den bäcken försinar. Jag vill hoppas, att ömheten för Röslein äfven skall förhjelpa henne till den kyla, som för mig vore särdeles angenäm och värmande.

Sålunda var vår hjelte (nemligen den äkta och veritable) på vägen att på ett eller annat sätt falla offer för «de vackra tyskornas» behag. Många dagar hade icke mera behöfts, innan hans öde

varit afgjordt och han sjelf, tro vi, bunden vid Röslein. Men i detta fall hade denna berättelse knappast blifvit rätt romantisk, ja troligen oskrifven, emedan titelbladet icke får ljuga.

För att således förekomma dessa svåra omständigheter behagade det slumpen att styra Lennarts steg till Hans Kongl. Sachsiska Majestäts postkontor. (Leipzig är icke en så stor stad, att der aflönas ordentliga brefbärare, utan, så framt man icke gjort ackord på postkontoret, är man tvungen att afhemta sina bref sjelf. Hvilket till efterrättelse länder isynnerhet dem, som icke varit i Leipzig, emedan *de* icke kunna beslå oss med lögn).

Der fann Lennart ett bref, som qvarlegat på posten redan ett par veckor, emedan han temligen nyss bekommit ett bref från Finnland och icke åter hoppades på ett dylikt.

Glad, högst glad blef han, när han kände Saladins stil på konvolutet. Han skyndade sig till en temligen enslig allé, der han ostörd kunde läsa brefvet.

Kap. XVII.

Brefvets innehåll och verkan.

Lennart hade icke tills dato bekommit något bref från Saladin, oaktadt han redan för tre månader tillbaka tillskrifvit denne och beklagat sig öfver hans långa tystnad. Med så mycket större begärlighet kastade Lennart sig nu öfver brefvets innehåll, hvilket han bokstafligen ville sluka.

Det gick dock icke så lätt för sig, att döma efter de täta uppehåll han gjorde, innan han kunde fortskrida med läsningen, samt de suckar, som då och då höjde och sänkte hans bröst.

Brefvet började med en förklaring öfver Saladins tröghet och föga ordhållighet. Orsaken dertill var den, att en person, som låg hans hjerta nära, förbjudit honom att brådska med vissa underrättelser till Lennart och att han, hellre än att skrifva ett bref innehållande indifferenta och likgiltiga ämnen, valt att icke skrifva alls.

Sedan hänvisades Lennart till en medföljande biljett, som skulle gifva honom upplysning om orsaken till Saladins tröghet att låta höra af sig.

Den medföljande biljetten innehöll det bref till Saladin, som Elin skref der på gästgifvargården vi minnas.

Slutet på Saladins bref lydde:

— Hvet du hvar Elin vid sin ankomst till

Helsingfors förstod att vika in? Hos vår gemensamma vän, den hederliga fru Sparfvén, som icke kan nog loforda henne. Jag tror fru Sparfvén känner mera om Elins försvinnande och val af bana, än hon tillsvidare behagat meddela mig. Så mycket sade hon blott, att Elin for till Stockholm och att hon derstädes icke lider någon nöd. Derom underrättade mig äfven ett bref från Elin till fru Lisa, hvaruti hon i högsta korthet tackar sin «välgörerska» och säger, att hon haft framgång i sitt förehafvande. Hon bad fru Sparfvén visa brefvet åt mig, «som icke fick bli ond öfver så knapphändiga underrättelser.» Snart skulle jag få veta mera. — — — Vi äro således båda i lika okunnighet om Elins öde. Måtte det vara lyckligt! I denna önskan äro vi säkert båda ense, ty om du äfven icke mera med ömmare känslor tänker på Elin, är det väl dock med vänskapens varmaste.»

Brefvet slutade med några nyheter, som för läsaren icke äro af någon vigt.

(Läsaren finner, att fru Sparfvén, oaktadt hon icke blifvit nekad sådant af Elin, dock icke ännu fann för godt att i sanningen inviga Saladin. Den goda frun hade sina beräkningar, bland andra äfven den, att Elin först måste bli så fast i sitt nya stånd, att Saladin, äfven om han ville,

icke mer kunde locka henne derifrån. I sina misstankar om Saladins fördomar misstog sig dock fru Sparfvén, liksom nästan Elin . . . . . hvilket Saladins fördomsfrihet till favör meddelas. Sjelf hade fru Lisa i hast afkastat alla förklenande tankar om skådespelarelifvet, och hon såg redan för sig Elin, å konstens vägnar, lika firad och aktad, som Emelie Högqvist, hvars spel fru Lisa åsett i Helsingfors år 1836 uti dramerna *Stamfrun* och *Sömngångerskan*. Hade Emelie H. några fel, var fru Sparfvén öfvertygad, att Elin skulle undgå äfven dem, så att hon i alla afseenden blefve som det renaste guld).

Svårt är att måla Lennarts känslor efter genomgåendet af dessa skrifvelser. Han rodnade ömsom, och slutligen utbrast han i glädjetårar:

— O du goda, himmelsrena Elin. Du har dock icke sålt dig för jordisk vinst eller af menniskofruktan. Din rika och känsliga natur genomträngde dock slutligen Ottos hvitmenade yta . . . . . Och när var det du gaf honom afslag, ack det var på din födelsedag. Hvad hade du för mening dermed? Mindes du löftet, som ett barn gaf ett barn, löftet, som månen bevittnade under den ljufva natten på Niemilä? Mindes du den Lennart, som icke trodde på dig utan menade dig vara af ett mera jordiskt ämne, än . . . . Elin är. — Men nu, jag tackar dig.

Och åter såg han på Elins bref till Saladin. Med tjusta blickar sökte han att dricka dess innehåll.

— Brefvet andas ömhet emot mig. Är det icke så? «Helsa honom då så mycket, mycket från Elin.» Ja det är så. «Ja bäste Saladin, helsa till Lennart så varmt och banna honom, för det han så väl höll sitt löfte på Niemilä.» Elin hade velat, att jag icke emot min kärleks framträdande i dagen kämpat med den sjelfbeherrskning, som var mig en sådan plåga. O om jag det vetat!

— «Bed Lennart glömma hela Elin»..... O om denna bön icke hade kommit i rättan tid, huru hade det då gått med din Lennart. Han hade bundit sig vid en flicka, som mot dig är såsom orent stoft mot det rena guldet? ..... O jag ryser för denna föreställning, som dock var så nära att slå in. Men nu, min ljufva flicka har du gifvit mig hoppets gnista, som tänder och närer kärlekens värmande och klara fackla. — — Ditt öde, din vistelse, hvad bryr jag mig derom, då en helig öfvertygelse säger, att du älskar mig. Att söka upp dig på den hela vida jorden, skall för mig blifva den lättaste sak. Din kärlek skall magnetiskt draga mig till din ort.

Ovillkorligen tog han fram sitt blyertsstift och skref med trädsoffan till underlag:

Elin, du saknade och återfunna!

Ja, jag har funnit dig igen. Nu känner jag dig. Och jag vill bedja till ödet, att det icke mera ställer sig emellan tvenne hjertan, som förstå hvarannan. Eller kan det vara möjligt, att jag misstagit mig i min ljufva dröm? Skulle Elin känna för mig blott vänskap? Hur det ock är, sanningen bjuder mig att säga dig, att jag älskar dig. Den låga, som i brist på näring kunde ha aftynat och dött, har åter fått ny näring och ny glans af hoppet: Och om du ger mig lof dertill, skall jag innan ett år är förflutit, trycka dig till mitt hjerta. Till dess bida blott, bida och hoppas.

Att du ständigt må ega en vän, som påminner dig om Lennart, och som ersätter det piano, som var din och Lennarts vän derborta i det stygga hemmet, medsänder jag, hvad jag ganska väl kan umbära, denna vexel. Köp derför åt Elin ett pianino; sjung dervid och minns din Lennart.

Adress: Leipzig till hösten.

Brefvet förseglade han på postkontoret och adresserade det till Stockholm, den ort, der han förmodade Elin vara stationerad. Skada på vexeln, som var på 100 rdr bko, om den blefve returnerad till Leipzig. Skada ännu mer på brefvet.

Och glad, som om han fått vingar, ilade han till hemmet. Hvad var för honom Minchen nu och hvad var tillochmed Röslein! Han hade återfunnit sitt hjertas vän.

Undan på sitt rum höll sig fru Minchen från middagen. Röslein betraktade stum sin bordskamrat, som väl var något blek, men hvars öga dock strålade så besynnerligt. Men då dess strålar icke alls gällde Röslein, kände Röslein icke igen sin stolte, nordiske yngling.

Kap. XVIII.

Lennart får resepass ifrån Lenzens och slutligen från hela Tyskland.

En dag, det var en ljus, vårlig aftonstund, knackade fru Lenz lätt på Lennarts kammardörr och vann inträde.

Stillatigande stod hon der några ögonblick, men fattade mod och satte sig på en stol. Och hon talade:

— Vi hafva flera, ja flera veckor bortåt knappt nog talat med hvarandra. Du har varit mörk och förbehållsam, Lennart, jag och Röslein ha varit fåordiga. Nu är det tid att detta förhållande upphör. Jag måste medge, att jag utforskat Rös-

lein, och funnit, att hon är förälskad i dig, Lennart. Nu måste du välja mellan oss båda.

— Det är mig alldeles omöjligt — stammade Lennart.

— Du skall icke hafva någon barmhertighet, något undseende med mig. Säg fritt, om du älskar Röslein och..... det tillhör en mor, som älskar sitt barn, att i sådant fall gifva vika. En mor får icke skapa ett lif af olycka. Välj nu mellan oss, Minchen och Röslein.

Fru Minchen hade nyss åsett en vacker dram af fru Ancelot: *Marie de Sivry*. Den ädla uppoffring modren Marie dervid ådagalade hade funnit en väg till hennes romantiska hjerta. Och hon beslöt nu att spela samma roll. Halft i tårar tillade hon:

— Tro icke, att det är för mig någon uppoffring. Den ljufva vissheten att ha varit en rätt moder, som försakar sig sjelf, för att bereda sitt älskade barns sällhet, skall vara mig en ljuf tröst. Och tid och eftertanke skall lära mig att glömma den obesvarade låga, som jag en gång kände för dig Lennart. Och jag skall blifva för dig det enda jag får blifva, en öm och älskande svärmoder.

— För himlens skull, plåga mig icke med sådant tal. Det är mig numera omöjligt att älska någondera af er.

— Numera omöjligt, hvad menar du med dessa hårda ord? Du skulle älska hvarken mig eller Röslein. Är ditt hjerta då kallt som is? Älskar du ingen?.... Eller älskar du en annan?

— Ja, jag älskar en annan — utropade Lennart hänryckt; — jag älskar en flicka ifrån samma fattiga land, som är mitt hem. Hennes namn är Elin Wainonen.

— Hon måtte vara mycket utmärkt till skönhet och egenskaper, efter hon förstått att fängsla en så stolt man, som du..... mot hvilken kärleksguden eljest fåfängt sänder sina pilar.

— Ja, hon är både god och skön öfver all beskrifning.

— Och hvarföre har du icke förr bekänt din kärlek till den nordiska snöblomman? Hvarföre ställa dig som du vore fri?

— Kalla henne gerna snöblomman. Det qvittar mig lika i ett land, der man kallade den store Gustaf Adolf snökungen. Elin är verkligen en frisk ros på snöhvit grund. Att jag icke förr bekänt min kärlek, kommer sig först deraf, att jag hade anledning att betvifla dess framgång, för det andra, emedan jag icke vet mig varit förpligtad att göra en sådan bekännelse. Om jag ställt mig fri, hoppas jag, att jag dock aldrig missbrukat denna frihet. Föröfrigt är detta ämne högst obehagligt.

— Kan så vara, helst min herre måste bekänna, att ni haft anledning att betvifla framgången af sin kärlek till den der rosen på snöhvit bädd. Bekänn, att det var er mening, att ifall ni misslyckades på ett håll, hålla er skadeslös på ett annat.

Lennart blef något slagen vid dessa ord, hvilka dock inneburo ett sken af sanning. Dröjande sade han:

— Nej någon sådan beräkning hade jag icke. Jag var fullkomligen öfvertygad om att Elin icke älskade mig. Men jag älskade henne dock ännu såsom ett ljuft minne, en vacker dröm. Detta var hindret, hvarföre jag *för Röslein* aldrig gjorde mig skyldig till smicker och galanteriprat. Nu deremot tror jag mig ega hopp igen, ett starkt hopp, men, som dock icke ännu blifvit öfvertygelse.

— Och för denna halfva möjlighet öfvergifver du en flicka sådan som Röslein?

Man bör veta, att Minchen redan blifvit ganska förtrogen med sin roll af uppoffrande mor. Att mista anledningen till en sådan uppoffring, var för henne riktigt påkostande och svårt. Det var för Rösleins skull!

— Ja — svarade Lennart; — sålänge den ringaste gnista af hopp finnes för mig, lemnar jag alla jordiska förmåner, ära och utmärkelse, alla

jordiska skönheter, vore de än så bländande..... allt lemnar jag för Elin.

Den djupt sårade älskarinnan och modren stod nu upp och sade med en kall ton af qväfd sinnesrörelse:

— Men då förhållandet nu är sådant, så vet min herre, att det icke passar sig.....

— Att jag bor i ert hus? Jag vet det och skall foga mig derefter. Äfven om förhållandet vore sådant som det *var* och i visst fall *är*, vore det orätt af mig att längre qvarbo i min frus hus. Jag komme i sanning här i en falsk och svår ställning. Straxt skall jag gå efter en hyrkusk, och medan han väntar, är min lilla garderob snart i ordning.

— Åh nej, ett sådant besvär är onödigt, herr Lärka. Jag skall tillsäga Kätchen, att hon går efter hyrkusken.

— Det besväret är mig rätt kärt — sade Lennart, som fruktade, att fru Lenz skulle qvarstadna i rummet och än vidare förorsaka honom ett plågsamt bryderi. Han sprang ut och fick snart tag på en hyrkusk.

— — —

Sålunda kom han då att skiljas ifrån sina «vackra tyska flickor.» Vid afskedet, *hvarvid Röslein äfven var närvarande*, talade fru Lenz med sakta röst:

— Det här missnöjet med mitt hus kom gan-

ska oförmodadt. Emellertid hoppas jag, att *Lennart* stundom helsar på oss.

— Det skall jag visst göra — sade Lennart och . . . . . höll ord, ty han besökte fru Lenz hela två gånger innan sin afresa från orten.

Sedan han bortgått, sade modren till Röslein:

— Sådana, Röslein, äro männerne. För en ung oerfaren flicka tala de vackra saker, men när en mor tar dem på det ömma, måste de bekänna, att de haft intet alfvar och att de äro . . . . . förlofvade på aflägsen ort. Slå du honom nu ur hågen, klein Röslein, och håll du dig vid religionen, vid din Luther och Müller. Det här var bara en verldslig dröm.

— Men mamma, kostade det då alldeles inte på dig, att Lennart skildes på det här viset? — sade den lilla vackra Röslein, ögonen smältande i tårar.

— Åh, en mor tar sådana saker på ett förnuftigt sätt — sade modren, lekande med sitt venstra armband.

— — —

Stackars Minchen, hvilken synd om förlusten af din tjugonde flamma! Och stackars Röslein, hvilken förlust om din första! Dock trösta dig, lilla, söta Röslein; vid ditt tjugunde år har du väl redan åtminstone en flamma på hvart finger af din späda hand. Och då . . . . . minnes du blott med

en lätt suck af svärmeri din första flamma, den nordiske ynglingen från Päijänäs strand.

— — —

Föröfrigt fortfor Lennart med sina musikstudier utan afbrott. Oaktadt eller jemte kärleken blomstrade konsten.

Så hastiga och lysande ansågos hans framsteg af alla lärarene, att han icke ens behöfde ett helt år att få sig betyg, såsom utexaminerad musikdirektör och organist. Utan all examen fick han detta betyg redan i Juli, då sommarferierna begynte. Betyget var smickrande i alla afseenden, d. v. s. äfven å uppförandets och sedlighetens vägnar.

Gade gratulerade Lennart och bad småleende Lennart kasta alla musiktheorier, harmoniläror och generalbasser, ja tillochmed alla kompositionsläror i knuten och numera fullkomna sig i dessa stycken helt och hållet på egen hand, d. v. s. genom att sjelf komponera. Detta vore numera för honom det tjenligaste bildningsmedel. Ville han derjemte då och då titta i klassiska äldre mästares partiturer, samt, för att icke blifva efter sin tid eller förfalla i enstörighet, äfven stundom bevärdiga *yngre* mästare med sin kritiska blick, vore all rättfärdighet uppfylld.

Med sitt betyg på fickan beslöt Lennart nu att gifva en konsert i sjelfva Leipzig. Märkelig var

den beredvillighet, med hvilken man till möjliggörandet af denna konsert gick honom till handa. Berömda mästare nedläto sig att utföra simpla orkesterpartier. På så sätt slapp han helt och hållet att använda och betala stadens stående orkester.

Stadens sångare och sångerskor (hvaribland sjelfva Röslein!) täflade om att bilda amatörernes krets. Han behöfde icke..... såsom fallet hörs vara i det blyga Finnland..... tre à fyra gånger springa till hvarje (sångare) sångerska för att få löfte om biträde, och slutligen, om lyckan är god, ännu den femte gången för att få det älskvärda fruntimret att tillkännagifva, huruvida hon ärnar hålla detta löfte. Nej här gick det till litet annorlunda. Lennart tillkännagaf sin önskan för en i hvar stämma, och genom dessa få gick det till vänner och väns vänner, så att han vid den tredje repetitionen redan hade att fröjda sig åt en chorus af åttatio röster.

Konserten gaf fullt hus och publiken tillkännagaf sin belåtenhet med applåder och hurrarop «för den nye kompositören, för Beethowen i norden.» Bland alla numrorna ljöd dock stormen lifligast efter hans violoncellsolos, vid hvilka han var i tillfälle att ådagalägga ett lika ledigt och mästerligt, som själfullt och flärdfritt föredrag.

Efter konsertens slut, då större delen af åhörarene bortgått, infunno sig på den för orkestern

upphöjda ställningen, diverse personer för att tacka och komplimentera vår hjelte. Bland andra erbjöd en musikförläggare honom ett ansenligt honorar för några af numren, derest han behagade låta trycka dem. Lennart, som alldeles icke tillhörde de komponister, hvilka, emedan de hafva *så få* egna produkter att vid konserter traktera publiken med, äro särdeles måne om dessas förhemligande..... Lennart, som fastmer egde en så pass försvarlig hop af manuskripter, att han kunnat en tid bortåt sysselsätta alla Leipzigs stentryckare, gick så mycket hellre in på förslaget, som hittills blott några häften «Sånger vid Piano» af honom blifvit publicerade. Han träffade aftalet med musikförläggaren och erhöll om ett par dagar sitt nätta arfvode.

De blott och bart komplimenterande åter voro enhälligt af den mening, att Lennart borde gifva ännu en konsert till uti den största salong Leipzig kunde prestera. En sådan proposition skulle väl enhvar antagit, som helst någotsånär ville likna Jenny Lind och tycka om penningar, men för vår hjelte hade hemmet ett större behag, än penningen. Hemmet och?

Ja, han ville till hemmet, men han ville dessförinnan uppsöka Elin, den han förmodade vara i Stockholm.

Sanningen att säga, hade han nyss inhändigat

tvenne små bref. Det ena var från Saladin. Han underrättade Lennart deri, att han haft bref från Elin, hvari hon ändteligen gjort honom klok på sitt lefnadsyrke, som var skådespelerskans. Saladin bifogade en anmärkning, att fast han sjelf var nyss ordinerad prest, tyckte han dock att Elin valt sin bana klokt, såvida hon alltid dokumenterat sig derför ega vackra anlag. Han berättade tillika, att han i detta ämne haft rätt skarpa debatter med Adéle, innan han fick denna omvänd.

Det andra brefvet var af obekant hand och lydde:

Min herre! Stockholm den

På anmodan af Elin, som icke sjelf har styrka att skrifva till er, vill jag göra er en fråga. Vet ni icke, att Elin är en skådespelerska? — — — Eljest är Elin djupt tacksam för er godhet och har redan inköpt sig ett pianino, som är oss både till nytta och nöje. Jemte hennes hjertliga helsning har äran framhärda

En af Elins nya vänner.

Isynnerhet detta sednare bref var det som bestämde Lennart att skynda på sin afresa från Leipzig. «Med en full pung och ett lätt hjerta» rullade han snart igenom stadsportarna.

Kommen till Lübeck, fick han ressällskap i en Tysk, som var en turist, och hvars mångberesta personlighet nu ville ta det kalla Sverige i ögnasigte.

För Edvard Neumann, hvilken reste blott för sitt nöje, var det i det hela likgiltigt hvartåt han reste. Han ville blott se vackra trakter, vare sig i Götha- eller Svea- eller Norrland. Dock påstod han sig, innan han lemnade Sverige, ämna taga del af Götha kanals, så Östgötha som Westgötha linje.

Det blef sålunda beramadt, att efter en liten exkursion till Köpenhamn..... en stad, som Lennart nödvändigt måste se, menade tysken..... skulle man göra en halfcirkel till sjöss kring det fula och prosaiska, fast sädesrika Skåne och landstiga i Karlskrona, för att bese denna station för svenska örlogsflottan med dess varf och dockor.

Här var det Lennarts mening, att lemna tysken, om denne så ville, åt dess öde och på ångfartyg resa af till Stockholm. Men han hade den oturen, att icke i Carlskrona finna något ångfartyg destineradt till hufvudstaden. Hellre således än att anförtro sig åt segelfartyg och riskera en resa, som kan räcka sina fjorton dagar, följde han tyskens projekt, som var att vika något åt venster till Jönköping, der kanalfartyg ständigt

komma och gå. I Jönköping kunde Neumann dessutom decidera sig, huruvida han skulle följa med Lennart på den östra kanallinjen till Stockholm, samt derifrån taga vägen åt Dalarne och Jemtland, för att slutligen vika åt söder och Nerike samt med kanalbåtfärden på vestgöthalinjen fullborda och afsluta sin svenska tur..... eller om han först skulle välja den vestra linien samt sedermera förfara efter motsatt «marcheroute»..... (ett ord som blifvit försvenskadt genom en komisk öfversättning: *marschruta)*.

Det skulle icke behöfts många öfvertalande ord af Lennart att förmå Neumann att bestämma sig för den först nämnda marschrutan, men saken var den, att Lennart icke rätt kunde med den beskedlige tysken, som pratade sju stugor fulla och aldrig lemnade honom ostörd med sina tankar.

Kap. XIX.

Lefve Heinolablomman!

Sedan våra resande på bondvagn farit genom Blekinge, som anses för Sveriges skönaste landskap, samt gjort en diagonal genom Småland.... detta Finnland i Sverige, som genom likheten väckte många minnen hos Lennart,.... kom man sakta

och varligt..... ty de svenska hästarne äro af en ganska lat race och vänjas genom den felaktiga behandlingen, d. v. s. bondens öfverdrifna hästgråteri, att bli än latare..... ja ganska varligt och sakta var det man kom till hufvudstaden i Småland eller «Småln,» Jönköping eller «Jenntjeppen.»

— Jag har tänkt — sade Neumann — då jag i historien läst om Smålänningarne, att de vore små till vexten, ty svenskan liknar ju så mycket danskan (som du min bror nog märkt att jag något känner) och *små* är väl detsamma som *smaa*, men när jag nu rest i sjelfva landet, finner jag att folket här är resligt nog. Således duger icke den förklaringen.

— Förmodligen — menade Lennart — kommer namnet af de små land, som ligga mellan bergen, och dem man fått lof att upprödja åt sig till åkerlappar.

Tysken smålog, liksom han menat, att denna förklaring var än mindre antaglig än hans egen. Häruti misstog han sig dock rätt hederligt, ty enligt Tuneld är denna härledning och förklaring af namnet icke oäfven. «Ett trångt land kallas hos Sturlesson Sma Land och Småland kallas hos honom Smalandum och Smalanda.»

Staden Jönköping har ett täckt läge på ett näs emellan Wettern och tvenne andra mindre sjöar.

Almqvist beskrifver med en särdeles värma denna stad i sin *Tre fruar i Småland*, hvarföre vi, ur stånd att sjelfva beskrifva så, hänvise läsaren till denna förträffliga roman, hvilken är skrifven både med snille och sans..... en egenskap som Almqvists många vedersakare alldeles vilja frånkänna denne store författare och olycklige man.

(Jönköping var eljest ofta nog C. J. L. Almqvists sommarnöje. Det var här han uppehöll sig den sommar, då han ansatt af domkapitlet i Upsala, skref sitt försvar i form af en hel stor bok under titel: «*C. J. L. Almqvist. Monografi.*» Här var det äfven han komponerade den af förläggaren så smutsigt behandlade, genialiska romanen *Smaragdbruden*, hvilken ensam var värd lika mycket, som alla de romaner ..... af Gud vet hvilka alla *förtjenstfulla* författare ..... årets 1845 Originalbibliothek egde att framvisa).

Oaktadt sitt vackra läge, är Jönköping dock en osund ort. Näset, på hvilket staden ligger, är lågt, sumpigt och blottställdt för alla oväder. Denna egenhet visste den obarmhertiga härjarinnan Cholera ganska väl af, ty år 1834 borttog hon en sjundedel af stadens hela folkmängd, hvilket man, i anseende till utflyttningarne, måste antaga för minst en femtedel af den *dåvarande* folkmängden — en dödlighet, hvilken är alldeles oerhörd i denna sjukdoms annaler ..... i nor-

den åtminstone. Jönköping lemnade den gången ett rikt bidrag till menskliga eländets historia.

Oaktadt Jönköping ligger vid en insjö, har han dock sedan urminnes tider haft stapelrättigheter. Dock höll staden, innan öppnandet af Götha kanal, icke ens några fartyg i Wettern, men efter denna minnesvärda epok, samt än mer, sedan kanalångbåtarne kommo i gång, har stadens betydenhet i handel m. m. mycket stigit.

— — —

Nästa morgon klockan fyra skulle ett ångfartyg afgå till Stockholm. Som våra resande anländt redan middagstiden, hade de således temligen god tid att taga ortens mest framstickande märkvärdigheter i ögonsigte. De spatserade i «Kongsparken,» besågo det befästade slottet både innan och utan o. s. v.

Större intryck gjorde dock på Lennart åsynen af den ljufliga Wettern. Skada, att det herrliga Wisingsö syntes blott som en svag dimma. I morgon finge han dock taga sin skada igen på ångfartyget.

Nu minndes han så ledigt och lätt dispyten på Päijänä mellan honom och Saladin på den ena, samt studeranden Sillgrén på den andra sidan. Han minndes huru den fjortonåriga Elin då fattade medlidande med «magistern» och utropade:

«men jag håller med magistern. Jag vill se Wettern. Ja jag reser dit bestämdt.»

— O mitt hjertas vän — suckade han — o att du nu vore här. Huru ljuft vore det för mig att tillstå, det du icke misstog dig i din aning, att Wettern är en skön och täck sjö. Men min Elin, hvar skall jag finna dig. Hvarföre flydde du från din vän?

Åter tänkte han på Stockholm. Huru rysligt, om han icke funne Elin! Han hade så säkert byggt på hennes upptäckande der och man vet, huru svårt det är att se sådana förhoppningar stranda. Det är icke fråga om förlusten af sådant jordiskt, som t. ex. ett embete, en syssla, en befattning. Det är fråga om den möjliga förlusten af en maka, en likstämd själ, ett hjerta.

Han blef störd i sina betraktelser af den treflige tysken, hvilken gerna velat prata, men skrämd af Lennarts dystra slutenhet i sig, hejdat sig så länge, att det blef honom till sluts odrägligt:

— Donnerwetter, min käre bror, hvad felas dig. Du ser min sann ut, som du skulle vara förlibt och se din älskarinna der i den lätta böljan.

— Ja, jag är på det högsta förtjust i en flicka från Finnland, som fallit på det orådet att blifva aktris.

Det var en egen njutning för Lennart att få för sin hederliga vän utgjuta hvad som låg ho-

nom på hjertat. Naturligtvis var det så ställdt, att Neumann skulle taga det som skämt . . . . . ty så pass sympathi hade han icke funnit, att han velat verkligen förtro sig åt denne främling . . . . . men det var såsom sagdt, ändå en njutning för vår hjelte. Detder kan tyckas onaturligt och speladt, men . . . . . läsaren behagade tänka annorlunda.

— Hvad du är rolig, min bror — sade Neumann; — nå nå, de der aktriserna äro farliga. Jag minns en af mina bekanta, som fastnade för en aktris.

Nu började han en lång berättelse om den der bekante, som fastnade för en aktris. Neumann var en af de menniskor, som kunna berätta långa anekdoter, utan att åhöraren behöfver tänka på hela anekdoten. Sådana pratare äro af en fredlig natur, ty de märka icke ens, att åhöraren tänker på helt annat; de kunna således icke heller bli stötta och ledsna.

Med ledning af inledningen till hans berättelse kunde dock Lennart anmärka, att icke just gerna någon jemnförelse kunde ega rum mellan Neumanns väns flicka vid Lennarts egen; alldenstund den förra *var* aktris, då det och det hände, men den sednare deremot *blef* aktris, sedan och det *händt*. Skrattande sade Neumann:

— «Omnis similitudo claudicat» (hvarje liknelse

haltar) min hedersbror. Men apropå af aktriser; medan jag såg dig promenera åt Wettern, frestade jag på vår värd, om han skulle förstå min dåliga danska, oaktadt han icke förstod min goda tyska. Han nappade på kroken, d. v. s. han förstod min danska temligen bra, och vi begynte att konversera. Af honom fick jag veta, att en teatertrupp nyss ryckt in i staden och här gifvit två representationer i det nödtorftiga teaterhuset.

— Torftiga, menar du väl, du som sett sådana palatser till Thalias tempel.

— Jag menar både torftiga och nödtorftiga. Det är en ordlek, min bror. Donnerwetter, det är ett helt «Witz.»

— Nå hvad vidare om denna teatertrupp?

— Den skall vara sammansatt af elever vid kongliga theatern, sådana som ännu icke fått uppträda i någon betydligare roll i Stockholm, men som här på landsorten vilja skaffa sig öfning och färdighet till sina debyer. Dock äro de icke helt och hållet på egen hand, utan de anföras af en van teaterdirektör, som dessutom skall ha i sin trupp att uppvisa ett par berömda namn.

— Du talar, som du hade lust att gå åse representationen. Eller ges det någon sådan i dag?

— Ja, och hvarföre skulle jag icke ha lust att åse ett spektakel i norden. Det gör jag rätt gerna. Det är sannt, jag har sett spektakler i Ham-

burg, i Dresden och i München . . . . . ack det München, skulle du se Emil Devrient . . . . . men deraf följer icke, att jag skulle förakta en svensk scen. På väggarna och dekorationerna tänker jag inte, blott teaterdockorna agera väl.

— Sagdt och gjordt då, min bror — sade Lennart, som i hast fick den luminösa idén att under någon mellanakt tränga bak kulisserna och af någon aktör förfråga sig om Elins vistelseort. Sakens vigt och intresse för honom sjelf fick uppbära den lindriga näsvisheten.

Tiden började blifva inne och våra turister begåfvo sig till teaterhuset (om hvars yttre och inre menniska den som vill kan taga notis på stället, så att förf. slipper att måla detsamma). De sågo på de på dörren uppklistrade affischerna och funno, att ingen mindre pjes var i farvattnet, än Victor Hugos genialiska «Angelo Malipieri, Tyrann i Padua.»

Bland namnen på sujetterna fäste sig Lennart vid den, som hade Tisbes roll, en mamsell Wanén. Han fäste sig vid denna sammandragning af Wainonen. Men hvad skäl skulle Elin haft att ändra sitt vackra namn?

Han kom nemligen genom detta Wanén ovillkorligen att tänka på Wainonen och Elin.

Emellertid slog han snart ifrån sig dessa tan-

kar, men sannt är, att han nu mycket mera intresserad såg ridån gå upp.

Spelet i de första scenerna gick ganska bra, och Neumann hviskade till Lennart:

— Hvad sade jag dig att spelet icke beror af väggar och dekorationer. Det går ju rätt bra. Jag skall säga dig, att jag sett stycket flera gånger förut och borde förstå att bedöma. Men tyst nu kommer Tisbe. Hon är lång och smärt och donnerwetter, så bra vext.

När Tisbe inträdde, var hennes ansigte något i skuggan, men hennes steg, hennes gång..... kunde den tillhöra någon annan menniska på jorden!

Lennarts hjerta började att klappa.

Och denna sköna röst, kunde den tillhöra flera än en i denna verld!

Lennarts hjerta klappade högre.

Men när hon straxt derpå vände sig till åskådarene, och det fina och sköna ansigtet blef helt och hållet synligt, då utfor ett rop af öfverraskning och förtjusning Lennarts reskamrat, hvars uppmärksamhet dock snart blef förd på något än märkligare. Blek och sanslös stödde Lennart sig mot länstolens ryggstöd.

Helt afsigkommen och utom sig, höll den beskedlige tysken Lennarts händer i sina och när denne kom sig, ledde han honom ut.

Införd i restaurationsrummet, utropade Lennart:

— Det är hon. Ja, det är Elin!

Nu glömde han, att han icke ville gifva turisten del af sitt förtroende. Någon måste det få vara, för hvilken han kunde utgjuta sitt öfverfulla hjerta.

Efter några minuter blef han dock sansad nog. Han frågade af en efter aktens slut inträdande åskådare, huru Tisbe spelat. Då denne svarade, att hon gjort det alldeles oväntadt väl, blef Lennarts bröst mycket lättare. Han var glad, att Elin icke bemärkt honom.

Till de nästa akterna bytte Lennart och Neumann om plats. De valde en, som var bra nog undangömd och der deras respektiva fysionomier svårligen kunde urskiljas från scenen.

Det var för Lennart ett eget nöje, blandadt med svårigheten af sjelfbeherrskning och bemödandet att vara lugn . . . . . ett eget nöje i sanning att se den han älskade och om hvars kärlek han vågade hysa det ljufvaste hopp, här uppträda på en teater, såsom ett offentligt skådebröd. Oaktadt han på långt när icke var fördomsfull, väckte det dock en känsla af svartsjuka i hans bröst, att hon ansträngde sig att behaga så många.

Denna ovärdiga konstnärstanke sökte han dock med all makt att förjaga. Ty det var honom äf-

ven en hög njutning, att finna det hennes ansträngning icke blef obelönt eller fruktlös. Ser icke älskaren gerna, att hans föremål *behagar* hela den vida verlden, blott hon i sitt hjerta och sin kärlek lefver blott för honom.

Ja, Elin spelade Tisbe med värme och mästerligt. Och redan efter andra akten ropade några djerfva skrikare fram henne — en önskan, som dock snarare var gjord att väcka sensation hos de öfriga åskådarene, än att hörsammas.

Och hade hon väl kunnat få en tacksammare roll? Ty i hvilken dram bedöms väl skådespelerskans lif med så mycken värma och opartiskhet, med en sådan konstnärshänryckning, som i denna Hugos produkt. Angelo Malipieri är likaså sann, som höggenialisk. Det enda, som möjligen mot stycket kunde anmärkas, är valet af titeln, som i stället för Angelo bordt heta Tisbe.

Man har haft mycket att klanka emot Victor Hugos nedriga personnager i allmänhet, samt i synnerhet emot denna Angelo. Man har häftigt beskärmat sig emot den väfnad af lögn och bedrägeri, som utmärker hufvudpersonerna här. Angelo bedrager sin älskvärda maka, Catharina Bragadini, som bedrager honom tillbaka och älskar Rodolfo. Likaså bedrages han af Tisbe, som i sin ordning åter bedrages af Rodolfo.

Emellertid äro, enligt vår tanke, dessa bedrä-

gerier naturliga och nödiga samt utgå ifrån en visserligen obarmhertig men sann uppfattning af menniskonaturen, hvilken ställd i svåra kollisioner handlar så.

O med hvilken känsla och hänryckning Elin deklamerade de ställen, som afhandla skådespelerskans törneströdda väg. Det kom då från hjertat och — åskådarne, tillochmed de manliga, smälte i tårar. Endast Lennart grät icke, ty hans egna känslor förhindrade honom att känna den värma härför som de opartiska beundrarene.

Man hviskade sig emellan: — det lofvar att blifva en fru Thorsslow, en ny mamsell Högqvist, och så vacker som Emilie Högqvist är hon fullt ut.

Redan hade Tisbe med dolken färgat sitt smärta lif, redan hade den begrafna Catharina Bragadini åter uppstått och blifvit förenad med sin Rodolfo.

Ridån föll.

Nu uppstod till en början ett allmänt klappande och stampande, såsom det plägar, innan man hunnit decidera sig för den eller den lyckliga sujetten, eller innan någon djerf klakör gifvit klaven. Några ögonblick derpå hördes dock en och annan ropa på Rodolfo; flere på Catharina Bragadini; än flere på mamsell Wanén och Tisbe.

Den första acklamationen försvann och bort-

dog rätt snart. Äfven den andra blef småningom allt mattare och uppslukades af det alltjemt tilltagande ropet på Tisbe.

Slutligen uppgick ridån och fram trädde, ledd af truppens direktör, aktrisen Wanén.

Då framsade mera för sig, än beräknadt att höras af andra, Lennart med hörbar röst några ord. I och med detsamma råkade det herrska en paus af beundran och förtjusning öfver skådespelerskans bleka skönhet. Och Lennarts ord hördes ganska ljudeligt.

De ord han, bunden af känslans och minnens makt, då framsade voro: *lefve Heinolablomman!*

Och den hederlige Edvard Neumann blef ett troget echo af sin vän, försåvidt echot någonsin kan tala starkare än dess ursprung. Med hög röst eftersade turisten de honom anslående orden: *lefve Heinolablomman!*

Det blef alldeles tyst i salongen. Man häpnade öfver denna poetiska acklamation. Ridån hade redan fallit.

Men nu fanns det i salongen en och annan, som visste, att Heinola var i Finnland. Som man dessutom af en lätt brytning tog sig anledning att tro Tisbe vara finska, väckte dessa ord snart genklang och snart blef der ett allmänt rop: — *lefve Heinolablomman! Hurrah för Heinolablomman!*

Men nu hade Lennart lemnat sin plats och lemnade sin kamrat nästan häpen der. Denne, som redan bedragen af Lennarts lugn under den sednare delen af representationen, började tro, att hans vän, den han äfven eljest tyckte vara ganska treflig af sig . . . . . ty hvad som hos Lennart var likgiltighet, ansåg han blott såsom Witz eller humor . . . . . blott velat gyckla med honom — — som sagdt, denne turist började nu draga öronen åt sig och upphörde helt och hållet med sitt utrop: lefve Heinolablomman!

Publiken ville ännu en gång ha henne fram, men teaterdirektören framträdde framför rampen och förklarade, att det numera var omöjligt.

Lennart hade störtat upp på scenen, eller rättare kulissernas hemliga område. Den första syn han der såg var Elin i sin hvita klädning, som var röd i nejden af hjertat.

— Ja, jag kände din röst — framsade Elin doft.

Derpå nedföll hon sanslös i armarna på den som agerat Catharina Bragadini, samt i Lennarts armar.

Catharina Bragadini sade:

— Jag förstår allt. Ni är den som Elin, *min förtrogna älskar.* Det var jag som skref brefvet till er. Huru vackert, att ni kom.

Sedan Elin vaknat från sin dvala, sade hon:

— Jag har varit dig trogen, Lennart. Ja, jag har varit dig trogen, eljest skulle denna stund dödat mig.

— Ja, Elin har varit er trogen, herre — bedyrade Catharina Bragadini.

— Ja, jag vet det, jag vet det — utbrast Lennart — men jag . . . . . Nu är jag dig dock trogen, bleka Elin.

Temligen altererade stodo truppens öfriga medlemmar der omkring. De hade varit med om ganska märkvärdiga uppträden på teatertiljorna, men icke så bak kulisserna, och sedan spektaklet var slut. Slutligen, när deras närvaro icke mera tycktes behöflig, drogo de sig undan och lemnade Lennart och Elin der ensamma för sig.

— Ack Elin — hviskade Lennart; — båda hafva vi, för den andras skull, lemnat vårt fädernesland och flytt till annan ort, till vidt åtskilda orter, för att slutligen mötas uppå ännu en annan ort.

— För att mötas och förenas der — tillade Elin.

— Ja, förenas, ljufva Elin. Och förenade, det äro vi redan.

— Och vi hafva icke ens nånsin varit skilda. Vill du, min älskade Lennart, häruti hålla med Elin?

— Vi hafva varit skilda i jordisk mening. Våra själar hafva alltid sökt och funnit hvarannan.

— — —

Augustimånen kastade sitt skära, bleka behag öfver tingen. All naturen var tyst. Wetterns böljor hade gått till hvila. Wetterns små drabanter, Munksjön och Rocksjön hade följt sin förmans exempel; de sofvo i all förgätenhet af denna verldens larm, dess stormar och strider.

Lennart följde lycklig och drömmande Elin till hennes bostad. Komne dit, sade Elin:

— Nej det vore för tidigt, min gosse. Minns du, huru vi kunde vaka den der vackra månskensnatten på Niemilä? Skola vi nu vara oartiga mot Wettern?

Och de gingo på stranden af Wettern. Och de satte sig på en mossbelupen sten ganska nära vattenranden. Lennart höll sin hand om Elins lif, medan hennes hufvud hvilade på hans bröst.

Länge hade de icke suttit så, innan jorden liksom lätt spratt till och omedelbart derefte hörde de ett dån, liknande tre eller fyra kanonskott, hvilka långt aflägse efterträda hvarandra. I och med detsamma började vattnet att vika undan för deras fötter och att hastigt falla.

Elin blef något rädd, och tryckte sig närmare till Lennarts bröst. Äfven Lennart var icke allt-

för kall och likgiltig vid naturfenomenet. Dock sade han:

— Gamla magistern der vid Päijänä hade dock rätt, han . . . . . oaktadt man eljest kan sätta i tvifvel, huruvida han nånsin sett Wettern.

— Ja han talade ju om skott och hvirflar — sade Elin.

— Och Elin frågade honom: «skjuter necken skott der i sjön?» — tillade Lennart ömt och skälmaktigt.

— Hvad du är god mot mig, då du minnes Elins obetydliga yttranden. Hvilket smicker vore mig så ljuft!

— Om det är ljuft, Elin, o, om det är ljuft, så kommer det sig deraf, att hjertat dikterat orden. Hjertat har gifvit mig minne och då, Elin, måste ju minnet stå i hjertats sold och . . . . . smickra.

— Vet Lennart, huru jag nu tyder dessa neckens trollskott. Jo du; necken vill sålunda lyckönska vår kärlek. Hör du, nu dånar det åter.

— Eller — smålog Lennart — kanske necken gör så af afund och harm. Den stackars necken är ju dömd att evigt sakna och tråna. Hans fordna brud på hafvets grund får han se blott som en stjerna der uppe.

— Men han ser henne nu. Huldt genom natten ler ju hans Freija. Således borde necken nu så gladelig sin gyllne harpa slå.

— Du har rätt, min älskade. Glad är necken nu och han afskjuter styckeskott, för att signalera sin höga glädje och sin triumf. Och han låter äfven oss få höra dessa glädjesalfvor, för att utmärka, huru han känner sympathi för kärlek.

— För lycklig kärlek, menar du? — rättade Elin.

— I natten och vid stjernornas ljus för den lyckliga, ja. O min Elin, visst är det sannt, att all naturen sympathiserar med vår lyckliga kärlek.

— Och tredje gången skjuter necken nu. Det är sympathiens glädjesalfva. Han fröjdas, då vi förstått honom så väl.

En mild och ljum fläkt belönade Elin för dessa ord. Wettern och Necken gåfvo henne den lenaste kyss.

Kap. XX.

«Lefve Heinolablomman!» ännu en gång, men sedan slut.....

Följande dag hade våra unga älskande så pass vaknat från sin himmelsfärd, att de äfven hunno tala något om jordiska affärer och förhållanden.

Lennart fick veta, att Elin var bunden vid denna gästetrupp ända till medlet af September. Men sedan vore hon fri, ty såsom hon blott var

en elev, på hvilken man icke satt något högt värde, hade ackordet med kongl. theatern blifvit nog löst och lätt att bryta.

Elin frågade nu Lennart, huruvida han alls ville se henne mera uppträda på scenen. Hvaromicke, så var hon beredd att tillochmed bryta det fastare ackord hon ingått med den rörliga truppen. «Ty — skämtade Elin — de kunna väl inte hindra mig att giftas. Äktenskapet bryter ju alla andra band.»

Lennart menade det vara synd om den stackars «kringstrykande teatertruppen» att mista en medlem, som så väsendtligt bidrog till dess framgång. Nej, Elin måste hålla detta löfte.

— Och du känner då ingen svartsjuka, att se din Elin uppträda på scenen som älskarinna och ofta nog omfamnas af armar, som icke äro Lennarts?

— Svartsjuka i sådant fall, nej min Elin. Jag ville, att älskaren till och med vore ganska varm för dig. Han skulle då blott dela min smak och ..... jag har ditt hjerta.

— Stolt och högtänkt är min Lennart häri, liksom i allting annat. Dock får du icke önska att någon annan skulle dela din smak och.....

Dessa ord voro dikterade af uppriktigheten och af renheten i Elins kärlek. En sannt älskande qvinna är otillgänglig för koketteriet; hon vill

icke för ro skull hafva tillbedjare för sina fötter. Sjelf lycklig, vill hon icke se olyckliga.

Efter en paus af eftersinnande sade Lennart:

— Men jag ser heller icke, hvarföre du skulle bryta det ackord du ingått med kongliga teatern. Du kan ju fortfara att vara skådespelerska. Jag skall äfven ge mig in vid teatern, vid dess orkester nemligen. Säkert är der någon plats ledig för en, som är hemma i tre instrumenter och som i nödfall också kan dirigera eller . . . . . hvilket är än bättre . . . . . komponera för teater.

— Tack du gode, älskade Lennart, för detta ditt vackra sätt att se saken. Men vet du, det vore då, som om jag och min bana skulle bestämt dig och din bana. Och jag är blott en qvinna.

— Men då din bana var den förut gifna? . . . .

— Ja blott den vore den förut gifna. Men, gode Lennart, vill du låta mig uttala min enkla mening . . . . . Ser du, jag tycker, att *om* jag redan *varit* aktris, då du började att älska mig, då hade jag möjligen haft någon rättighet att bestämma ditt öde. Men jag blef aktris, sedan eller oaktadt du redan älskade mig. Och detta var kanske ett fel af mig, ett fel, som fordrar någon uppoffring af mig tillbaka. Och hvad är uppoffringen af konsten mot vinsten af din kärlek!

Efter några invändningar af Lennart emot det förmenta felet, återtog Elin:

— Jag hoppas konsten icke heller skulle vinna så mycket på bidraget af min lilla skärf. Men du Lennart . . . . . på dig, på förlusten af dig kunde ditt fosterland lida.

— Det vill jag lemna osagdt — svarade Lennart — men . . . . . ack Elin, har du icke känt hemlängtan? . . . .

— Stundom så — svarade Elin — att hjertat hotat att söndersprånga bröstet. Och då har jag bleknat för framtiden . . . . . Och nu, min älskade och bäste vän, skall du förlåta din Elin, att hon i detta ögonblick, oaktadt sin kärleks lycka, erfar samma mäktiga känsla? Eller är det ett brott emot vår kärlek?

— O nej, nej, du ljufva flicka. Vårt fosterlands sjöar, berg och dalar, längta efter oss åter. De vilja bevittna vår kärlek och vår lycka. Och de skola få det.

— — —

Sedan truppen gifvit ännu några representationer i Jönköping bar det af till Norrköping, hvilken på samma sätt skulle behedras.

Norrköping är en regelbunden och vacker stad. Den majestätiska Motala ström utgjuter här allt Wetterns vatten. I sjelfva staden gör strömmen

ett vackert vattenfall. Många höga och stolta fabriker throna der vid och i strömmen. Ifrån den prydliga bron har man en charmant utsigt såväl åt fabrikerna, som åt Bråviken.

Till folkmängden torde Norrköping vara ungefär som vårt Åbo, oaktadt han till vidden icke är mer än hälften deraf. (Åbos breda gator och rymliga tomter, samt dess många envåningshus kunna förklara detta missförhållande).

I Norrköping, såsom god handelsstad och dertill Sveriges bästa fabriksstad, trifvas judar rätt bra. Antingen felet eller smittan förorsakats af denna nation, (om hvilken den norrska grundlagen lakoniskt nog uttrycker sig: «Ikke maa jöder i riiget inkomme!») eller om blott slumpen härvid spelat sin roll — alltnog, man vill i det öfriga Sverige veta, att de goda Norrköpingsboerne äro ganska skrålmessiga, kälkborgerliga och andefattiga. Handelssinnet och börsaristokratien nedtrycker lusten för allt annat. Penningen vill i nästan alla handelsstäder få ett alltför stort inflytande på menniskors görande och låtande. Det är förlåtligt, kanske enligt med stadens flor såsom handelsstad. Och man har måhända varit orättvis mot Norrköping, denna Carl Johans älsklingsstad, som äfven vetat vara tacksam mot sin välgörare.

Oaktadt Norrköpingsboerne icke lära tycka om

penningeutgifter, äro de dock icke oartiga mot teater och skön konst. Den teatertrupp, till hvilken Elin tillsvidare hörde, gjorde här rätt goda affärer, vida bättre än i Jönköping.

Äfven en konsert, som Lennart här fann för godt att *gifva*, var god och *gifvande*. Elin vågade äfven här uppträda i en duett. Att Lennart sjöng den andra stämman, ökade hennes mod på ett förunderligt sätt. Der vankades dacapo och starka applåder.

Högeligen öfverraskade och angenämt surprenerade blefvo våra unga konstnärer, när efter konsertens slut fru Lisa Sparfvén behagade för dem presentera sitt trefliga anlete. Gumman hade hållit ord om sin Stockholms resa, men när hon icke fann Elin der, skaffade hon sig ur tidningarna underrättelse om truppens uppehållsort, och ångfartyget *Kometen* fick det nöjet att med gummans respektabla tyngd probera sina «hästars kraft,» samt lotsa henne till Norrköping.

— Nå jag förstår — sade den goda frun; — när jag ser er båda tillsammans, vet jag huru det står till. Stackars barn, hvilka långa vägar ni har måst flyga, för att finna hvarandra. Och det skulle ha gått helt behändigt i Finnland.

— Men desto stadigare äro vi också nu fästa — sade Lennart, i det han tog sig en pris ur fru Sparfvéns framhållna snusdosa.

— Hör du Elin, hvarföre dugde inte åt dig det finska och vackra namnet Wainonen? Hvarföre ändrade du det till det fula svenska Wanén. Du må tro, jag hade mycket «ambraka» (menadt «embarras») att finna rätt på dig och dina vägar.

— Jo det skall jag säga dig, goda Lisa. Det gjorde mina finska öron ondt att höra, huru svenska tungor hade svårt att med rätt aksang uttala det simpla ordet. Några sade Wainónen, andra Wainonén. En del var tillochmed fransk nog att kalla mig Wänonen.

— Men du skulle ha tvingat dem att rätt uttala ditt namn. Fast, du lär vara för blyg till det.

— För det andra — fortfor Elin — ville jag sjelf förgäta, att jag var finska, ty min hemlängtan närdes af det der namnet. För det tredje, ville jag också vara litet okänd, ser du Lisa.

Härvid såg hon dock äfven på Lennart, som förstod henne godt och tackade försynen att han dock funnit sin Heinolablomma.

— — —

Efter några veckor verkställde våra tre resande på ångfartyget *Raketen* sin återfärd till Stockholm. De togo in på samma hotell, hvilket enligt fru Sparfvén var både billigare och mycket trefligare.

— Såså — sade fru Lisa — så att du verkeligen ämnar öfverge aktrislifvet! Jag vet icke, hvad

jag skall säga om denna sak. Men hör du, Elin, det är sjangtilt af dig att du ändå en gång uppträder i en stor roll och att du gör din deby eller hvad det heter.

— Men om teaterstyrelsen visste, att jag sedan ämnar tvert upphöra, så nej minsann jag finge lof att uppträda.

— Det är en sak, som vi måste hålla mycket hemligt, eller huru, min pija? — sade Lisa under inflytelsen af en bättre pris snus.

— Detta är egentligen ett infall af min Lennart, som jag ju måste lyda... i nöd och lust...

— Och jag förstår honom nog, den hedersgossen. Han vill icke, att verlden skall tro, att du icke dugde till skådespelerska och att du derföre «packar in,» som studenterna säga.

Medan fru Lisa talade detta, inträdde Lennart. Den modiga frun lät sig dock icke detta bekomma. Lennart, som tyckte sig finna, att talet gällde honom, tillade halft skämtsamt och pathetiskt, halft på allvar:

— Ja, det är lyckligt att få sluta sitt lif på ärans högsta punkt. Och det borde vara lyckligt att få sluta sin teaterbana, just då denna nått sin högsta glans.

— Genom dina ord Lennart, blir jag rätt rädd för morgondagen. Det ser ut, som du skulle fordra af din Elin, att hon må hafva framgång.

— Ånej, du kära; vankas der inga applåder, desto bättre. Då behöfver du göra ingen uppoffring.

— — —

Morgondagens afton kom. Hela Stockholm visste, att en ung vacker finska nu skulle debutera. Till en stor del blott af nyfikenhet hände sig, att huset var fullt.

Elins debyroll var icke Tisbes i Angelo, utan Desdemonas i Shakspeares Othello. Och hon lyckades häri än bättre, än i Tisbe. Det blef en storm utan alla gränser.

Äfven Othello spelade *rasande* väl. Han spelade med sådan sanning, att der började gå en sägen bland åskådarene, att den unga finskans motspelare verkligen var rasande svartsjuk på en ung konstnär, äfven finne, som med henne var förlofvad.

Både Othello och Desdemona blefvo framropade. Dock var bifallet Elin vann ännu mer ljudeligt och ihållande. Elins namn var nu på affischen det verkliga Wainonen. Detta namn, framsagdt med alla möjliga brytningar, jemte namnet Desdemona ropades eller rättare stampades fram.

Omsider, sedan de flesta slutat med detta arbete och väntade på den skönas framträdande, begagnade sig Lennart af stiltjen och ropade lugnt och med hög röst:

Lefve Heinolablomman!

Och då ridån i detsamma gick upp, var der ett allmänt rop: *lefve Heinolablomman! Hurrah för konsten i norden! Hurrah för Heinolablomman! Lefve Heinolablomman!*

Och Elin stod der och tackade publiken, men det var icke med någon ängslan mer för detta utrop, utan det var med öfvertygelsens behag och sanningen i hennes beslut.

Och när Lennart framträdde att lyckönska henne, sade hon blott: — Desdemonas lif flydde på en gång som skådespelerskans.

En hufvudaktör begärde förklaring på dessa ord. Då medgaf Elin, att det var slut med hennes skådespelarelif och att hon ville återvända till Finnland med sin *fästman*.

Det blef ett sorl af missnöje bland aktriserna, som, oaktadt hennes rika anlag, alla höllo af Elin. Othello blef äfven något missmodig.

Direktorn för Kongl. Majestäts spektakler tyckte heller icke mycket om denna förlust, men han förhöll sig dock rätt honett och sade skämtande: — när man har sjelfva kärleken till rival, är bäst att taga skeden i vackra hand och låta saken ha sin gång.

— — —

Sedan Lennart gifvit en talrikt besökt konsert i den svenska hufvudstaden och derigenom än

mera höjt sina äfven förut icke oäfna affärer, blef det då tiden att återvända till Finnland. Ångfartyget Storfursten uppfyllde sitt kall såsom en den snabbaste skjutshäst. Vädret var stillt, så att sjösjuka icke kom i fråga hvarken för fartyget eller dess passasjerare.

— Hvad sitter du och funderar på Lisa? — menade Elin.

— Jag tänker på dig, kära barn. Att ändå så tvärt lemna en bana, der man är så buren på armarna, som du det var. I ditt ställe vet du, skulle jag fortfarit med teatern och låtit gunsti herrn der på något vis bli min betjent. Ja se inte så vigtig, min kära munsjör Lennart. Fan ta mej, var det icke ändå en stor uppoffring, som Elin gjorde åt din nyck.

— För all del Lisa, inte så. Nycken var min.

— Nå nog vet jag det kära Elli, men . . . . . vet du jag är helt yr i hufvudet, när jag ser mig sitta bredvid en flicka, som nyss var så firad och som till slut lär stanna som en klockarmadam eller fru kantänka . . . . . på bondlandet. Sade icke du Lennart, att du skulle söka dig till klockare?

— Ja Gud gifve bara jag kunde få mig ett skäligt distrikt.

— Klockare eller ingenting . . . . . dock är min Lennart för mig af en högre rang än en

konung. Men hör du, mor Lisa, jag tror du i hast blifvit ganska svag för den teatraliska banan.

— Ja, jag borde just tänka på att söka mig in vid kongliga teatern jag också. Månne jag inte skulle duga att agera någon ful och illmarig käring, till exempel?

— Ja då skulle jag bestämdt bli Lisas betjent — skrattade Lennart. — Jag skulle nog med den brända korken kunna måla dig så, att du *blefve* ful.

Fru Sparfvén missförstod icke det smicker, som låg i det ordet *blefve*. Litet nöjd tog gumman sig en pris och klappande Lennart och Elin utbrast hon:

— Nej mina barn. Lisa Sparfvén har bara skämtat med er. Hon har bara velat försöka Elin, om hon inte alls kände någon saknad efter teaterlifvet. Och det tycks gudskelof som om hon med god lust vänder det ryggen.

— Ja — svarade Elin. — Här är min Lennart. Här är min verld och min bana. Hjertat är dock den bästa teater i verlden.

— Och den verld, i hvilken detta hjerta är och denna teater . . . . . det är den bästa verld och den skönaste stad, ty det är min Elin sjelf.

— — —

Då de mot aftonen varsnade de Åländska öarna, hade de ingenting emot, att dessa för ång-

båtsfararen presentera sin gråaste och ödsligaste sida. Jomala och Lemlands barrskogar tycktes dem såsom de ljufligaste palmlunder. Lennart och Elin erforo denna ljufliga och obeskrifliga känsla, som är kännetecknet till en förut i själen boende hemlängtan.

Oaktadt Åland blott i administratif väg hör till Finnland, men för resten är ett svenskt land, som lyder under Rysslands spira, vill det dock hända, att resande från Finnland, instinktlikt, redan här tycka sig som hemma, och erfara denna af hemlängtan alstrade känsla vi beskrifvit såsom obeskriflig. Kanske är man häruti oartig mot geografin; icke heller minnes man, hvad det på Åland gängse uttrycket: «jag skall resa till Finnland» vill ha att betyda. Vi voro en gång i tillfälle att höra en åländsk bonde yttra sig: — di blandar oss med finnar. Vi äro ryssar, men inga finnar.

Utan att inlåta sig i sådana tankar, var det dock med en ljuf känsla Lennart och Elin satte foten på Degerby land. Fru Sparfvén hade icke så länge varit ifrån sitt hemland, att denna känsla hos henne kunde vara så mäktig.

Känslan af tillfredsställd hemlängtan märktes dock ännu en gång och då starkare, när de sågo den äkta och veritabla finska kusten och satte foten på Auras gamla strand. Det gick så långt,

att Elin på sjelfva landgången kysste och omfamnade — fru Sparfvén.

Återstoden af resan gick nätt och lyckligt och man kom till Helsingfors, der Lennart snart ämnade gifva en konsert.

Huru talrikt besökt denna konsert var, förmäler icke historien. Förmodligen gaf den fullt hus, ty mannen hade varit utrikes och icke alltid lämpa sig Börnes ord:

«Es fuhr ein Gänschen über den Rhein,
Und kam als *Gans* wieder heim.»

Kap. XXI.

Ännu ett besök på Wuohensaari i Päijänä.

Nära två år härefter landade en slup på Wuohensaari holme i Päijänäs vida vatten.

Ur båten stego tvenne herrar och lika många fruntimmer. Det var således tvenne par.

De voro verkligen tvenne par och tvenne nygifta par dertill. Det var Saladin och Adéle, Lennart och Elin. Sedan den sistnämnda allaredan var på landbacken, lade hon handen på hjertat och hviskade:

— O huru det klappar. Jag är sex år äldre, än den förra gången, den enda gång jag var på

denna holme och dock tycker jag mig yngre nu. Föryngrar kärleken och lyckan menniskan?

Lennart tog sakta bort hennes hand från dess plats, liksom han varit svartsjuk på den fina, hvita handens lycka. Och han kysste denna lilla, hvita hand.

Den lilla, täcka Adéle såg på Lennart och Elin samt derpå lätt förebrående på sin Saladin:

— Förstår du inte, du oartige man, att du nu bör se på Adéle . . . . . på mig, som icke har några vackra minnen att bjuda dig på.

Sednare delen af detta tal skulle vara en liten pik, men den goda och ljufva tonen i rösten förslöade helt och hållet dess tilltänkta verkan.

De båda männerne voro helt tysta och sågo lyckliga och stolta på sina täcka fruar.

— Bet blir väl vi båda, som måste underhålla konversationen. Vi hafva just ena trefliga äkta äkta män.

Dessa Adéles ord hade den verkan, att Saladin flyttade hennes hatt bakåt nacken och bragte hennes hår i en bedröflig förvirring och oordning.

— De gamla skall man ära, de unga skall man lära — sade han med komiskt allvar.

— Vänta du stygge Saladin. Adéle skall hämnas. Nästa gång du igen får tag i någon intres-

sant bok . . . . . så intressant kantänka, att du inte har ögon och tankar för Adéle . . . . . då skall jag vid tillfälle åter igen flytta ditt bokmärke på orätt sida.

— Och säkert till straff för skälmstycket bli belönad med en varm kyss? — menade Lennart.

— Ja Saladin består mig icke eljest många sådana. Ständigt måste jag hålla honom vaken, för att . . . . . Han tänker väl som så, att han är prest och att det icke passar sig att . . . . . vara öfverdrifven i det der.

— Men nu höll du honom verkligen vaken, din ljufva yrhätta — sade Saladin och kysste flere gånger sin Adéle.

— Nå nå lagom i allt, min gosse!

— Ack — utbrast Elin, som sprungit på en utskjutande klippudde — hvad det är roligt. Der komma Augusta och hennes man och . . . . . nå men så trefligt . . . . . de ha också med sig den lilla, söta Hugo.

Båten roddes af en roddare, samt Augustas man, numera kapellenen Angelin. Modren lekte med sin lilla gosse, som enligt modrens ingifvelse tog hatten af sig och helsade redan på afstånd.

— — —

Det var Elins födelsedag, den eljest ovigtiga, men för vår berättelse rätt betydelsefulla Mar-

thas dag. Lennart hade bjudit till holmen de båda andra unga paren. Kaptenen och kaptenskan Lärka voro antingen förhindrade eller kanske de tyckte att de unga paren toge sig bäst ut för sig.

Saladins och Lennarts giftermål hade blifvit uppskjutna något längre än ämnadt var. Redan blefven prest och pastorsadjunkt, föll Saladin på det orådet att taga sig tjenstledighet och försöka huruvida han icke som hastigast kunde gå igenom filosofie kandidatexamen. Genom flit och ansträngning lyckades han äfven häri. Visserligen fick han icke alltför många röster, men hufvudsaken var dock vunnen, ty då han samma sommar blef promoverad, räknade han derigenom sig tre meritår till godo och hoppades att snart komma på förslag till någon ordinarie plats.

(Denna magisterplan var således af nästan ekonomisk art. Den stackars Saladin hade äfven kommit till den sorgliga åsigt, att han med det arfvode han åtnjöt såsom pastorsadjunkt . . . . . ty principalen var en mäkta hushållsaktig man, hushållsaktig om icke något mera . . . . . svårligen kunnat försörja sin kära Adéle).

Icke långt efter promotionen kom han äfven på förslag till en sockneadjunktspost, den han tillochmed erhöll. En sockneadjunktstjenst, bör

läsarinnan veta, är en ordinarie prestsyssla, så att han icke derifrån mot sin vilja kan flyttas och skickas hit och dit. En sockneadjunkt är icke mer en «konsistorii skjutshäst.»

Lennart åter hade visserligen vid sin hemkomst ihopspardt ett rätt nätt kapital, hvadan han ganska väl straxt kunnat gifta sig. Men nu ville olyckan, att hans faders gård, det kära Niemilä, var ställdt under kreditorers administration och skulle snart säljas på exekutiv auktion. Den utsökta summan var dock icke större, än att Lennart kunde fylla den, hvilket han också verkställde med gladt hjerta.

Till ersättning för denna både rätta och goda handling, smålog dock lyckan snart åter mot honom i form af en klockare- och organistbefattning i en af de största socknarne vid Päijänä. Han sökte den och vann den, samt var nu en välbeställd organist, som nyss gift sig.

(Huruvida hans planer sträfvade eller sträfva högre, veta vi icke, men tro det knappt. Så länge han har sin Elin, är han ganska nöjd med sin anspråkslösa och undangömda ställning i lifvet).

Pastorsadjunkten Angelin hade äfven, som vi sett, avancerat och var nu blefven ordinarie kaplan. Vi hafva således att göra med en kapellan, en sockneadjunkt och en — klockare. Den sist-

nämnde tyckes dock visa ingen synnerlig respekt för prestkragarne. Det der skulle väl en åskådare ansett härröra dels af slägtskapen, dels emedan alla tre voro från olika socknar.

— — —

Aftonen tillbragtes enkelt och idylliskt i naturens milda sköte. Lyckliga menniskor fördrifva tiden så.

Adéle medhade sin gitarr, det enda instrument Saladins affärer förmått åstadkomma, men som dock i fria luften tog sig bättre ut än Elins piano, hvilket sistnämnda, såsom icke transportabelt, var att anse såsom osynligt och ohörbart. Lennart hade inöfvat Elin, Saladin och Adéle till några sånger, dels tersetter, dels duetter, ja ock solos, hvilka alla han ackompanjerade med sin flöjt — ett instrument, som framför violoncellen har på lustfärder nästan samma företräde, som gitarren framför pianot.

Slutligen sjöng man äfven en sång, hvarvid Angelin och Augusta fingo vara med, emedan de kände sången, som dessutom icke gick i svåra tonartsutvikningar. Det var midsommarsången i Läkaren: «Hej så lustigt, hör fiolerna de gå!»

Efter denna sång märkte Lennart, att Elins ögon voro lätt fuktade af tårar. Han frågade henne om orsaken dertill.

— Jag minns af denna sång Otto. Hvad det är synd om honom, den stackars gossen.

Här fanns ingen i detta fint kännande sällskap, som gjorde sig skyldig till sådana råa domar som: «Det var hans eget fel; jag kan icke ha medlidande med honom;» «Sådana fiskar man fångar, så får man;» «Som man kokar, får man supa» m. m. Hvar och en kände medlidande med honom.

Saken var den, att Otto Hjerpén efter sin malör med Elin verkligen sannade fadrens spådom och började att dricka. Dock var korgen han fick icke den egentliga orsaken, utan dels en tilltagande smak för Bacchi safter, dels samvetsagg öfver sina ofantliga förluster på spel. Ändå var det egentligen icke samvetsagg (ty hade han vunnit, då skulle han alls icke qvalt sig) utan sorg deröfver och fruktan för den stränge fadren. Denne betalade visserligen ett år bortåt hans skulder, men då inga föreställningar och moraler hjelpte, och sonens så liderlighet som skulder tilltogo i progression, råkade fadren slutligen i raseri och gjorde den för detta kära gullgossen — arflös. Dock donerade han honom en penningesumma, stor nog att betäcka omkostnaderna för hans nya, högst behöfliga garderob samt hans flyttning ur landet.

Otto hade bland annat råkat under inflytelse af en «mamsell,» hvars utseende var något bättre än hennes rykte. På hennes nycker och fåfänga hade han offrat betydliga summor. Ett slags tacksamhet lär ha fordrat, att hon, sedan Otto kommit djupt på förfall, försörjde den vackra gossen. Åtminstone är det säkert, att han med mamsell Agnes lemnade landet. På ett års tid hade man mera ingenting hört om Otto Hjerpén och med ledsnad måste vi lemna läsaren utan besked om hans vidare öde. Han försvinner ur vår historie, lik en lysande meteor, hvilken «gick upp som en sol och föll ner som en skinnpels.»

Den lille, treårige Hugo Angelin gick djerft till Elin, klättrade upp i hennes famn, samt kraffsade hennes kinder. Derpå seende på sin moder, sade han alfvarsamt:

— Mamma, säg åt Hugo, hvarföre gråter Elin?

— Säg inte Elin, min gosse, säg moster Elin!

— Hvarföre skall Hugo ensam säga moster Elin. Alla andra säga Elin för Elin.

Modren såg med ömhet på sin nätta gosse och upphörde med rättelser och förklaringar. Elin hviskade till gossen: — kalla du blott Elin till Elin, snälle Hugo.

Adéle såg med förtjusning på den lilla gossen, men då hon uppslog ögat till Saladin och förstod

dennes menande blick, rodnade den täcka unga frun och gjorde hastigt ett slag åt den mejade ängen.

Elin, som märkte detta ögonspel, hade icke mod att slå upp ögonen till sin Lennart. Denne sprang efter Adéle och bad henne hålla till godo med några förfriskningar, dem han nu ville framtaga.

Lennart hade af några Leipziger Burschar lärt sig konsten att brygga ett utmärkt godt mjöd. Burscharna påstodo, att det just var ett sådant mjöd som uppfriskade de fordna Götherne. Härpå tviflade väl Lennart, som trodde sig veta, att de fordna Skandinavernes och Göthernes mjöd var starkare, än nutidens öl . . . . . men han inhemtade dock med nöje konsten och lärde tillochmed sin hustru den. Mjödet bornerade starkt och kunde i nödfall gälla för sjampanje.

Elin framtog ur den nätta matkorgen den respektabla buteljen med den sköna, läskande drycken. Och på den lagomt stora brickan, det vill säga en flat sten, som kunnat duga till bricka redan i tusende år, ställde hon de lockande, med öron försedda små pokalerna. Och så ihällde denna Hebe nektarn åt sina vänner.

— Det är min hustrus födelsedag — sade Lennart med rörelse. — Mycket vore att säga om

denna dag, men . . . . . jag blefve en dålig talare då. Lycka vare med henne och . . . . . oss alla, som önska Elin godt. Din skål, min älskade maka, min egen kära Elin!

Hvad äro verldens utmärkelser, ryktets glans och ärans stånt emot en skål föreslagen af en älskande make . . . . . en skål, ett tal, der hvarje ord, så hjertligt och betoningsfullt det än är, dock är intet emot den dunkla, oförklarliga känsla, som dikterar ordet!

Alla de tre unga fruarne greto vid hvarandras bröst. Den lille Hugo började af sympathi att storgråta. Och han bemödade sig att nå den långa Elin, som märkande detta böjde sig ned och kysste gossen.

Äfven herrarne begagnade näsduken mera, än hvad som passade för männer. Kapellanen, eller såsom han vanligen kallades pastor Angelin, gick litet för sig, måhända för att bereda sig till ett tal.

— Ack — utropade Elin vemodigt — här felas dock vår välgörarinna, fru Sparfvén. Den goda Lisa har gått bort. Hvarföre eftersträfva det omöjliga!

Den hederliga fru Sparfvén hade verkligen gått bort dit, hvadan ingen kommit tillbaka. Ett bevittnadt testamente insatte Saladin och Elin till

arfvingar af hennes qvarlåtenskap, som icke var alltför obetydlig.

Sedan Saladin ånyo iskänkt af sin bornerande nektar, återkom pastorn och talade med glaset i hand:

— Medan jag promenerade, hittade jag en saga i gröngräset. Det var en gång en flicka, som ända till det sextonde året lefde i föräldrahemmet uti vällefnad och utan att känna någon brist. Sedan, i qvinnans sjelfvaste blomstringstid, kommo andra tider. Der kom armod och pröfningar, verldens hotelser, vådor och glans. Allt detta gick den unga qvinnan segrande igenom. Skål för den qvinnan! I stället för att smutta sjampanj i furstliga salar, dem hon varit vuxen, valde hon att dricka mjöd på en okänd holme i en knappt till namnet känd sjö. Skål för den qvinnan! Jag dricker en skål för den, som lyx och vällefnad icke kunnat förslappa, för den, som armod och pröfningar icke kunnat nedtrycka, för den ädla och stolta qvinna, som verldens hotelser icke förmått skrämma, dess vådor icke besegra, dess glans icke locka. Jag dricker en skål för dig, min kära svägerska Elin!

Augusta hviskade småleende i tårar några ord till sin lille Hugo. Den raske gossen sade:

— Ja nu vet jag, hvad jag skall säga Elin till. Heinolablomman . . . . . lefve Heinolablomman!

Således fick Elin än en gång höra denna lyckönskan, detta utrop. Men orden utsades nu af ett barn, der i den stilla naturens fridfulla och ljufva famn.

Icke en fläkt krusade Päijänäs klädning, som färgades skär af solen, der hon nedgick så stolt och segersäll, så mild och herrlig.

Slut.

Rättelse:

Sid. 74 rad. 7 står *Niemilä,* läs *landtgården.*

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA
120 102 2012

~~III. VIII. 80.~~

Sv. skönl. 3.
Aura